

AP 315
1924+

Do Vô Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiên Long chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường

BÁO CỦA YÊU THƯƠNG

SỐ ĐẶC BIỆT
tuổi thơ

tuổi ngọc

146

Chủ nhiệm, chủ bút :

Quản lý :

Thư ký tòa soạn :

DUYÊN ANH
ĐẶNG XUÂN CÔN
ĐÌNH TIỀN LUYỆN

BẢN NGUYỆT SAN RA NGÀY 5 VÀ 20 MỖI THÁNG
TÒA SOẠN VÀ TRỊ SỰ : 63 BÙI THI XUAN (LẦU 1) SAIGON II

1. thư tòa soạn
2. tác giả thằng vũ nói chuyện về những thằng vũ với bạn ngọc
12. giang hồ quen thói
18. chim sâu, tiếng hót ầu thời
19. ngày xưa tuổi nhỏ
20. cảm ơn chiến tranh
33. hồng hà.
43. sớm mai
44. giòng sông tuổi nhỏ
52. nhỏ xưa
53. tuổi nhỏ và quê nhà
57. một thời không quên
65. chủ nhật uyên ương
82. dưới bầu trời xanh đỏ
83. một tuần vắng mẹ
87. bốn anh em nhà kiên gió
89. bạn ngọc và tuổi ngọc
96. bài nhận được

TUỔI NGỌC
DUYÊN ANH
DUYÊN ANH
TẠ NGHI LỄ
ĐOÀN KIM CHI
ĐÌNH TIỀN LUYỆN
NGUYỄN THANH TRỊNH
BIỂN UY
TỪ KÊ TƯỜNG
SE SẾ NẬU
TẠ NGHI LỄ
HUỲNH BÁ HỮU MINH
ĐÌNH TIỀN LUYỆN
PHẠM THANH CHƯƠNG
TRẦN THU HƯƠNG CÚC
KIÊN VÀNG
VŨ MỘNG LONG
TUỔI NGỌC

Biên lai số 597-BTT-NBC cấp ngày 16-4-1971

Ra liên tập : TỪ KÊ TƯỜNG, MUỖNG MÁN, NGUYỄN THANH TRỊNH, TẠ NGHI LỄ, ÁI NHI, ÁI HOA, Ỗ ĐỨC.

Số 146

Phát hành ngày 20-11-74

Giá bán 250đ

thơ văn tuổi nhỏ

Từ lâu anh em tòa soạn đã « mơ ước » làm một số đặc biệt về Thơ văn Tuổi nhỏ. Chủ nhiệm nói là « nghề của chàng ». Cũng như Thư ký tòa soạn nhận là « nghề của chàng » khi cầm cọ vẽ những đôi mắt to như mắt nai. Nhưng cuối cùng cái mơ ước rộng như cánh đồng xanh ấy chỉ còn thu nhỏ lại được bằng một khoảnh vườn nhỏ khiêm nhường. Không kịp sửa soạn kỹ vì sơ suất khi làm bì, cứ yên chí sẽ là số 147. Lý do nêu ra đây để là một lời cáo lỗi với bạn ngọc. Tuổi Ngọc hẹn ở một số khác, nhất định sẽ là cánh đồng mướt xanh, chúng tôi sẽ trở lại với thơ văn Tuổi Nhỏ, với những tháng năm tuyệt vời nhất của đời người. Bây giờ xin mời bạn tạm thăm khu vườn nhỏ của chúng ta.

TÁC GIẢ
THẮNG VŨ
NÓI CHUYỆN VIẾT VỀ NHỮNG
THẮNG VŨ
VỚI BẠN NGỌC

Những trang hỏi đáp dưới đây đã được Duyên Anh cho in sau truyện dài Hạ ơi. Vì số báo này đặc biệt về văn thơ tuổi nhỏ và vì rất đông bạn ngọc chưa đọc cuốn Hạ ơi nên Tuổi Ngọc trích đăng lại gọi là «công hiến» các bạn nào muốn viết truyện con nít chút ít kinh nghiệm của người đã viết truyện con nít. Như người đáp đã nói rõ, đây chỉ là chút ít kinh nghiệm của ông ta, kinh nghiệm không học được ở ai, đọc ở sách nào, mà là kinh nghiệm tự nó nảy ra sau nhiều năm viết lách. Bạn ngọc chớ nên coi nó là «khuôn vàng thước ngọc» mà tội nghiệp cho cả Duyên Anh lẫn bạn. Không có khuôn thước nào đặt ra cho người viết văn cả. Do đó, sáng tạo luôn luôn ám ảnh người viết và thích viết.

TUỔI NGỌC

H : Ông học viết văn ở trường nào ? Ai là thầy ông ?

Đ : Tôi không học viết văn ở trường nào cả. Chẳng có ai là thầy

tôi. Thuở bé tôi say mê mày bộ Quốc văn giáo khoa thư của Trần Trọng Kim và Đỗ Thận. Lớn lên, khi phải viết văn như một cách mưu sinh, tôi loay hoay tự học và bắt chước lối viết giản dị, rành mạch, trong sáng của Quốc văn giáo khoa thư.

H : Ông tự học viết văn ra sao ?

Đ : Thì tôi âm thầm viết, âm thầm xóa bỏ và âm thầm xé nát những gì viết xong tôi thấy ngớ ngẩn, buồn cười.

H : Có động lực nào xui khiến ông tự học viết văn ?

Đ : Nổi buồn. Không phải buồn vì thể sự, buồn gì thân phận làm người, buồn vì chiến tranh hay buồn vì tuổi trẻ cô đơn đau nhé ! Tôi di cư vô Sài Gòn một mình, năm ấy tôi 19 tuổi. Ba năm đầu lưu lạc đó đây, tôi lại về Sài Gòn ăn bám một người đồng hương vào Nam kỳ từ năm 1938, dưới chân cầu Tân Thuận. Tôi sinh năm 1935, người đồng hương của tôi tha phương cầu thực thuở tôi lên bốn tuổi, gặp nhau, thương nhau quá là chuyện tình cờ. Ông ta làm nghề đập xích lô. Ông ta rất quý tôi. Nhưng 22 tuổi, vừa thất học vừa thất nghiệp thì buồn khôn tả. Buồn quá tôi đâm ra nhớ nhà. Nhớ nhà quá tôi mới viết nỗi nhớ thành chữ.

H : Chữ đó thành truyện gì ?

Đ : Hoa thiên lý, một truyện ngắn có về mẹ già vườn dâu. Kể thích thì báo văn êm như thơ. Kể ghét thì báo văn...biển ngẫu mới. Tôi thì không được phép báo chữa cho tôi. Nhưng cậu hãy tin tôi đi, tôi viết truyện ấy xúc động thật tình.

H : Truyện ấy có về buồn. Người ta chú ý tới ông ngay nhờ truyện ngắn Hoa thiên lý, ông biết tại sao ?

Đ : Bây giờ, tôi không biết. Bây giờ, tôi biết. Như thế này : Có hai cách gây sự chú ý cho độc giả. Một là cậu viết một truyện thật cảm động — cảm động phát khóc — về tình nghĩa mẹ con, anh em. Hai là cậu viết một truyện làm người đọc cười thích thú. Cách thứ hai khó đây nhé ! Làm người ta đọc truyện mình viết người ta cười khoái trá phải là tay viết vừa lão luyện vừa duyên dáng. Cách thứ nhất dễ hơn. Bởi khóc dễ hơn cười. Có hai con mắt để ứa lệ nhưng chỉ có một cái miệng để mỉm cười. Và truyện kiếm nước mắt, muốn thuở, vẫn là chuyện tình

nghĩa mẹ con, anh em trong nghịch cảnh. Chẳng hạn nghèo đói, mồ côi bỏ... Hình như tôi được chú ý bởi cách thứ nhất. Thí dụ *Con sáo của em tôi*. Tuy thế, được chú ý ngay còn nhờ ở một tạp chí nổi tiếng đăng bài của mình và nhờ ở, thuộc tôi vào nghề, những người viết văn chưa đông đảo như bây giờ.

H : Ông muốn nói rằng khi người ta có một tâm sự, một nỗi niềm gì đó không thể nói hết với ai hoặc không thể nói với ai, người ta sẽ thấy cần thiết phải viết ra để «nói» với mình. Riết rồi viết quen tay và người ta thành nhà văn ?

Đ : Đúng vậy. Nhưng nếu cậu không có gì thúc đẩy cậu sau đó thì những gì cậu viết ra chỉ là kỷ niệm riêng của cậu. Trường hợp tôi như vậy : Tôi viết sẵn vài truyện ngắn, tưởng rồi sẽ quên nó đi. Sau khi tôi chẵn dạy học tư, về Sài Gòn chưa biết làm gì mưu sinh. Đang lúc túng quẫn, tôi nhờ một nhà văn giới thiệu với tạp chí *Chi Đạo*, hy vọng có vài trăm nhuận bút cả phê, thuộc lá nếu truyện ngắn *Hoa thiên lý* được đăng. Tôi thỏa mãn có năm mươi phần trăm. Truyện được đăng nhưng tiền nhuận bút không được lãnh. Tòa soạn báo đền truyện thứ hai được đăng mới được lãnh bốn trăm bạc. Tôi lại hy vọng bốn trăm bạc, gửi truyện mới. Khi được lãnh bốn trăm, người ta dục tôi gửi thêm truyện. Người ta khích lệ tôi. Người ta bảo tôi viết có triển vọng. Thế là tôi say máu... văn nghệ.

H : Những truyện ngắn như *Hoa thiên lý*, *Con sáo của em tôi* là truyện có thật ?

Đ : Toàn truyện tưởng tượng.

H : Người ta bảo ông viết văn như ông nói, đúng không ?

Đ : Sai. Viết khác, nói khác. Có nghệ thuật viết văn, đồng thời có nghệ thuật hùng biện, nghệ thuật nói trước công chúng...

H : Ông có đọc cuốn sách nghệ thuật viết văn nào trước khi viết văn ?

Đ : Ít nhất đã có hai cuốn sách dạy nghệ thuật viết văn của hai tác giả Việt Nam biên soạn. Cả hai đều được gọi là nhà văn. Nhưng hai vị ấy không viết được một cuốn tiểu thuyết nào cả, do đó, tôi chỉ đại gi mật thì giờ học cách viết văn ở sách của họ.

H : Ta nghĩ sao viết vậy thì văn của ta giản dị, phải không ?

Đ : Văn giản dị là thứ văn cầu kỳ nhất, đẽo gọt nhất. Cậu còn nhớ những lời phê trên bài luận của thầy giáo hỏi cậu học tiểu học không ? À, thầy thường phê : «Viết cho giản dị. Chưa được giản dị. Cần giản dị hơn...» Đó, cậu thấy chưa. viết giản dị phải học toát mồ hôi. Nghĩ sao viết vậy tạm gọi là viết chân thật. Nhưng văn chương không thể chỉ kết thành bằng chân thật.

H : Cần gì cho một tiểu thuyết ?

Đ : Tưởng tượng. Viết tiểu thuyết là vận dụng trí tưởng tượng.

H : Không cần sự thật ư ?

Đ : Thí dụ một sự thật ?

H : Tôi chưa yêu cô nào làm sao tôi viết chuyện tình ?

Đ : Chưa yêu mà viết chuyện tình, lại viết hay, mới nhất, mới nhất hử. Chứ đã yêu mà viết chuyện tình thì có gì lạ. Hãy tưởng tượng ra một môi tình. Và môi tình trong trí tưởng tượng luôn là môi tình làm nên một chuyện tình khó quên.

H : Còn viết truyện cho trẻ con ?

Đ : Tôi chưa viết được truyện cho trẻ con. Tôi đang ao ước viết truyện cho trẻ con. Như Grimm, Perrault mới là những người viết truyện cho trẻ con. Cậu đã đọc truyện *Thằng bé tí hon* hay *Công chúa da lừa* chưa ? Đó, truyện viết cho trẻ con. Trẻ con khoái truyện thần tiên, cổ tích.

H : Thằng Vũ, Thằng Côn rồi Bón lừa, Mặt trời nhỏ không phải là truyện viết cho trẻ con ?

Đ : Không phải. Tôi viết về trẻ con, không cho trẻ con. Bảo tôi là nhà văn của tuổi thơ là sai. Tôi viết về tuổi thơ bởi vì những nhân vật tuổi thơ trong truyện của tôi xuất hiện như những nhân vật tiểu thuyết. Như người lớn. Người lớn có lối suy nghĩ của người lớn, có cõi của người lớn. Tuổi thơ có cõi của tuổi thơ. Tôi viết về cái cõi của tuổi thơ. Chẳng hạn, cõi của người lớn là...vũ trường thì cõi của tuổi thơ là sân cỏ. Có một câu tôi thầy đúng với tôi: Tôi viết những truyện về những tháng năm đẹp nhất một đời người. Đã có người bảo tôi viết truyện con nít cho người lớn đọc. Nếu được bào chữa, tôi sẽ nói tôi viết truyện về tuổi thơ cho người lớn hồi tưởng. Cuối cùng, nói thật rõ,

tôi viết tiểu thuyết mà nhân vật là con nít. Và thứ tiểu thuyết này con nít và người lớn đều đọc được. Còn hay hoặc dở, nghệ thuật hoặc không nghệ thuật đó là vấn đề khác.

H : *Viết truyện về tuổi thơ cần những yếu tố nào ?*

Đ : Tôi viết hai loại : Một loại truyện về tuổi thơ của tôi ngày xưa mà nhân vật điển hình là thằng Vũ, thằng Côn, con Thúy. Một loại về tuổi thơ bây giờ mà nhân vật điển hình là Dzũng Đakao, Chương còm, Bốn lừ, Hưng mập. Cậu muốn biết loại nào ?

H : *Loại thứ nhất.*

Đ : Loại này cần triệt để khai thác ký ức và trí tưởng tượng. Một nửa ký ức cộng với một nửa tưởng tượng là đã có thể viết thành một tiểu thuyết mà nhân vật là những cậu nhỏ, cô nhỏ ở thuở ta mười tuổi hay mười ba, mười bốn... Phải nhớ lại thật rõ thời gian và không gian cùng những sinh hoạt của tuổi thơ, ngôn ngữ của tuổi thơ, trò chơi của tuổi thơ trong thời gian và không gian ấy. Khi ta đã già, muốn viết tiểu thuyết nhân vật là con nít cùng thời ta còn nhỏ, ta phải quên ta đang sống hiện tại, chiều rọi ánh sáng cực mạnh của hồi tưởng mà tìm về dĩ vãng. Ở đó, ta nô đùa, nghịch ngợm, buồn vui với những nhân vật của ta. Ta nói tiếng nói thời đó, ta nhìn tía nhìn thời đó. Cậu hiểu chứ, cậu nhỏ ?

H : *Chỉ cần khai thác ký ức thôi, đủ chưa ?*

Đ : *Thiếu tưởng tượng là không có tiểu thuyết ?*

H : *Tưởng tượng gì cho dĩ vãng ?*

Đ : Những môi tình niên thiếu, những trò chơi. Tưởng tượng ra một vùng trời kỳ ảo, tưởng tượng sao cho người lớn đọc cậu tưởng là vùng trời ấy họ đã có lần sống nhưng nay họ quên, nhờ cậu họ mới nhớ lại.

H : *Còn loại truyện viết về tuổi thơ bây giờ ?*

Đ : Loại này dễ. Cậu chỉ cần quan sát và thu nhận. Tưởng tượng chiếm tám mươi phần trăm. Hãy đến một sân trường, nhiều sân trường. Hãy đến một sân cỏ, nhiều sân cỏ. Đến giờ tan học. Đến giờ ra chơi. Đến giờ tan trường. Nghe bọn nhóc nói, xem bọn nhóc chơi. Tưởng tượng giùm chúng nó, thế là cậu có tiểu thuyết nhân vật con

nít bây giờ.

H : *Làm thế nào để chinh phục người lớn đọc loại truyện viết về tuổi thơ ngày xưa ?*

Đ : Một cái súng cao su quàng vào cổ một nhân vật. Cho nó bấn thật cừ. Một trái bóng dưới chân một nhân vật khác. Bỏ nó ra sân cỏ. Bật nó sút thủng lưới đối phương liên miên. Tuổi thơ ở chân trời nào, ở thời đại nào cũng thích cái súng cao su gác òi và trái bóng tròn. Cho thằng này nghịch ngợm. Cho thằng kia khù khờ. Đưa chấn chí. Đưa lười biếng. Yêu trường lớp, yêu thầy cô, bênh vực bạn bè, cứu giúp kẻ yếu đuối. Vâng lời cha mẹ, nhường em kính anh. Ngoan ngoãn lễ phép. Thế là người lớn đọc cậu như ngồi trên chuyen tàu trở về dĩ vãng. Họ sẽ có cảm tình với cậu bởi vì cậu phá một lần khói làm cay mắt họ, làm họ ngậm ngùi một tuổi thơ vĩnh biệt.

H : *Làm thế nào để chinh phục tuổi thơ đọc truyện viết về tuổi thơ ?*

Đ : Ngay cả người lớn cũng thích có thần tượng nữa là trẻ con. Mà thần tượng lại ở trong tiểu thuyết thì trẻ con thú lắm. Tintin và con chó Milou, Lucky Luke, Batman và Robin vân vân đã và đang là thần tượng của bao nhiêu trẻ con trên thế giới. Vì đó là những nhân vật thích lao mình vào nguy hiểm, dấn thân vào chông gai để cứu khốn phò nguy, bảo vệ công ích, bất kể tính mạng mình. Họ là hiệp sĩ. Hiệp sĩ luôn luôn được ngưỡng mộ, suy tôn. Hãy tạo ra những hiệp sĩ trong truyện của cậu, độc giả tuổi nhỏ sẽ ngưỡng mộ những hiệp sĩ đó không một chút đắn đo suy tính. Và thế là cậu chinh phục độc giả tuổi nhỏ.

H : *Hình như ông đã chinh phục độc giả tuổi nhỏ bằng cách đó ?*

Đ : Không tình như gì cả, chắc chắn, tôi đã chinh phục độc giả tuổi nhỏ của tôi bằng cách tạo ra những nhân vật lý tưởng của họ. Tôi muốn bốn tay hiệp sĩ Dzũng Đakao, Bốn lừ, Hưng mập, Chương còm xuất hiện dài dài. Tôi giới thiệu Dzũng Đakao trước nhất. Và tôi đã rất tâm thương ở truyện đầu tiên, nhan đề *Dzũng Đakao*. Dzũng Đakao thật sự có vóc dáng của một thiếu hiệp ở *Giấc Ókê*. Nhưng Bốn lừ thì phi thường ngay. Chính tôi đọc *Bốn lừ* tôi cũng khoái và muốn phi thường như Bốn lừ. Cuốn *Chương còm* quá dở. Chương còm được độc giả tuổi nhỏ ngưỡng mộ từ *Mơ thành người Quang Trung*. Có

một cuốn tôi thích lắm là *Mặt trời nhỏ* tôi lại bị chìm. Nếu cậu đọc kỹ hẳn cậu phải thấy rằng, bỏ qua mấy truyện hạng bét *Dzũng Đakao*, *Chuong com*, mỗi truyện viết về tuổi thơ hôm nay của tôi đều nói lên được một ý nghĩa nào đó. *Gấu rừng* để cao tình anh em Kinh, Thượng. *Bồn lừ* gây niềm phân khởi và xóa bỏ nỗi tự ti mặc cảm của người Việt. *Mơ thành người Quang Trung* tương tự *Bồn lừ*. *Giấc Ô-ké* nhắc nhở tuổi nhỏ sự liêm sỉ của dân tộc. *Hạ ơi* gợi tình yêu quê hương. Nhân vật tuổi nhỏ của tôi đều tài ba, lỗi lạc và đầy người hùng tính. Thêm vào đó, chúng nó hồn nhiên, nghịch ngợm và biết nghĩ thấp sáng cho quê hương u tôi, một mai khôn lớn. Những nhân vật như thế. đọc gì tuổi nhỏ phải ngưỡng mộ.

H : Ông được coi như một người yêu nước, một người đạo đức trong loại truyện này. Ông có gì phản đối điều đó ?

Đ : Tôi không nói tôi yêu nước. Tôi càng không bao giờ nghĩ mình là người đạo đức. Có lẽ những nhân vật trong chuyện của tôi yêu nước và ra nói đạo đức. Không, chỉ một nhân vật thôi. Và đó là thầy giáo của bọn *Dzũng Đakao*.

H : Tại sao ông phủ nhận tình thân yêu nước ?

Đ : Bởi vì, ở thời đại chúng ta, một người như tôi mà nói mình yêu nước thì buồn cười lắm.

H : Trẻ con thì không buồn cười ?

Đ : Trẻ con nói làm ta cảm động. Tôi nghĩ, chỉ trẻ con có quyền nói yêu nước. Tôi nghĩ, trẻ con đã yêu nước thật tình. Và khi chúng nó nói yêu nước thì người lớn cúi mặt xấu hổ ?

H : Để nhân vật con nít nói những lời yêu nước, ông ngụ ý gì ?

Đ : Khi sự thật không thể nói được, với nhà văn, nó biến thành tiểu thuyết.

H : Truyện viết về con nít của ông thường vui nhộn, vậy vui nhộn có là một trong những yêu tố cần thiết cho truyện tuổi thơ ?

Đ : Hãy hình tưởng những đứa bé buồn bã đứng giữa một khoảng trống thiếu ánh sáng mặt trời. Hãy hình tưởng những đứa bé đứng như tượng đá, không thích cười mà chỉ chực khóc. Không được, không thể đẩy tuổi thơ vào không gian u ám. Sân trường vẫn nhiều hơn

cỏ nhi viện. Và tương lai của một thế hệ không bao giờ có xuất xứ từ những giọt nước mắt hay những tiếng thở dài. Phải đưa tuổi thơ ra thăm cỏ xanh ướt chan chứa nắng vàng, lồng lộng gió mát, phải để tuổi thơ cười trong thùy tình, hò hét, chạy nhảy, hái hoa, bắt bướm, nghịch ngợm... Thiếu tiếng cười, thiếu trò chơi, theo tôi, truyện viết về tuổi thơ chẳng còn ý nghĩa gì.

H : Ông có vui nhộn ở ngoài đời ?

Đ : Tôi là kẻ phiến muộn nhât.

H : Thuở bé ông có nghịch ngợm ?

Đ : Thuở bé tôi là đứa con nít nhút nhát, đơn độc thường chơi một mình.

H : Vậy làm cách nào ông «cù» được độc giả và viết những vụ nghịch tình lý thú ?

Đ : Tôi tưởng tượng ra. Tôi nào biết bắn súng cao su, đá bóng. Tôi xem tụi trẻ con bắn súng cao su, coi người lớn đá bóng và «chè» thêm các kiểu bắn, các kiểu đá.

H : Ông đọc những tác giả nào ở Việt Nam ?

Đ : Rất nhiều. Nhưng tôi thích nhất Tô Hoài vì ông này viết truyện loài vật bắt hủ. Tôi cũng thích cuốn *Anh em thằng Việt* của Lê Văn Trương. Nói chung, những tác giả nào viết truyện về con nít, tôi đều ưa thích. Ở Việt Nam, rất ít người viết truyện về con nít hay viết cho con nít.

H : Tại sao thế ?

Đ : Có lẽ tại viết truyện về con nít khó nhá. Trong văn chương, có hai loại khó nhá. Là, viết truyện con nít và truyện vui cười.

H : Ông chịu ảnh hưởng gì ở các tác giả ông mến mộ ?

Đ : Hình như tôi chẳng chịu ảnh hưởng ai.

H : Người ta bảo những nhân vật con nít trong truyện của ông đều là những nhân vật có thật ?

Đ : Hầu như tất cả những đứa trẻ ở cư xá Chu Mạnh Trinh, những đứa con của bạn tôi, cháu tôi đều được tôi «nhét» vào truyện. Thí dụ Long, con của nghệ sĩ Năm Châu là Long cái lương ; Báu, cháu tôi là Báu tổ (nó gà tổ) vân vân... Tôi chỉ «nhét» tên chúng nó thôi, còn những

hành động trong truyện là do tôi tưởng tượng.

H : Và Bồn lửa, Dzũng Đakao ?

Đ : Bồn là học trò của tôi ở Long Xuyên niên học 1958 — 1959. Nó đá bóng rất hay, chỉ phải cái tội ham lửa. Tôi gọi nó là Bồn lửa. Còn Dzũng Đakao là con của một người bạn ở Đakao. Trong tiểu thuyết của tôi thật lẫn với giả, giả lẫn vào thật, cuộc đời và huyền thoại khó phân ranh giới. Đó cũng là cái gì mà độc giả thích.

H : Ông nói ông khoái cuốn Mặt trời nhỏ, ông khoái ở chỗ nào ?

Đ : Ở chỗ Dzũng Đakao, Bồn lửa, Chương còm, Hưng mập đã khuyến được bọn nhóc bị dụ dỗ chơi trò chiến tranh vất súng AK để chơi một trò chơi thú vị hơn, đó là trò chơi thương yêu. Tôi tin rằng, khi những đứa trẻ lên mười hôm nay là những người ba mươi ngày mai, thù hận sẽ dứt. Tôi tin rằng chỉ có con nít lớn lên mới tạo nổi sự hòa giải vĩnh cửu. Chắc chắn phải có một thế hệ không oán thù. Và thế hệ ấy, những ông mặt trời nhỏ, đã khởi sự chiếu những tia nắng làm khô nước mắt đau thương. Tôi nghĩ xa hơn nên trong cuốn *Hạ ơ*, tôi viết : Rồi những đứa trẻ sẽ lãnh sứ mạng của Thượng Đế tạo dựng lại thế giới khôn khó này.

H : Cám ơn ông đã cho tôi biết nhiều điều mà tôi chưa biết. Bây giờ, thưa ông, tôi muốn viết truyện về con nít, ông có thể giúp tôi điều gì chăng ?

Đ : Tôi chỉ biết viết, không biết nói về cách viết. Cậu nên thông cảm giùm. Tôi không có thấy dạy viết và cũng chẳng học viết ở sách nào. Tôi đã cao hứng một cách nông nổi bàn về cách viết truyện của trẻ con với cậu. Nó như thế đó, với tôi. Đó là kinh nghiệm của tôi. Cậu muốn giúp thêm, tôi rất sẵn sàng. Nhưng tôi cần lưu ý cậu rằng những gì tôi đã nói với cậu, sắp nói với cậu không phải là lý thuyết truyện tuổi thơ. Với tôi, chỉ có thực hành, chỉ là sự «quen tay». Với tôi không có vấn đề thiên tài khỉ khờ gì ráo trọi. Cậu đừng dại dột coi các kinh nghiệm vớ vẩn, ngất ngư của tôi là khuôn vàng thước ngọc. Nếu cậu đồng ý thì cậu nghe đây : Hãy viết cho giản dị, tươi sáng. Cố gắng tập viết cho giản dị, tươi sáng. Chú ý nhiều ở phần đối thoại. Truyện trẻ con «ăn tiền» ở đối thoại. Chớ để trẻ con biến thành ông cụ già. Ông cụ non càng hồng. Không kéo dài một ý nghĩ. Tất cả đều thoáng qua. Đừng tí

ml. Bỏ chi tiết. Truyện có ý hướng giáo dục không bao giờ là sách giáo khoa. Muốn làm giáo dục, hãy viết sách giáo khoa hay sách dạy làm người. Và đây là điều sau chót cậu cần nhớ : Hãy đợi ngày giữa cậu và tuổi thơ của cậu có cái biên giới mặt mù, với vợ, ngày ấy, hoặc là cậu nuôi tiếc tuổi thơ hoặc là cậu thấy cái cõi của người lớn rất những thủ đoạn, gian dối, cậu sẽ thiết tha với cõi của con nít và tự nhiên cậu viết được truyện con nít, khỏi cần lệ thuộc vào kinh nghiệm của ai, khỏi sợ bị ảnh hưởng ai.

H : Tôi cũng sẽ liệng trái bóng giữa sân cỏ và bảo nhân vật của tôi đá thật hay. Như vậy có nhầm chán, có làm công việc ông đã làm ?

Đ : Trước Pelé đã có Stefano, Kopa. Sau Pelé thần tượng bóng tròn là Eusebio, Mueller, Crayff. Ở Việt Nam, trước Vinh, Tam Lang đã có Tư, Đức, sau Vinh, Tam Lang là Tiết Anh, Cù sinh... Vấn sân cỏ, một trái bóng, hai mươi hai đầu thủ nhưng luôn luôn là hàng ngàn khán giả. Và mỗi trận đấu bóng một hào hứng riêng biệt. Hãy đá thật tuyệt vời, trận đấu, những trận đấu liên tiếp chẳng bao giờ nhầm chán. Cậu hiểu chứ ? Và nên hiểu thêm, khán giả đi xem đá bóng có cụ già tóc bạc, có đàn ông, đàn bà, có thanh niên, có con nít. Người trí thức người bình dân đều ham xem đá bóng tròn. Đó là lý do cậu suy ra tại sao người lớn và trẻ con đều ham đọc truyện viết về tuổi thơ. Cậu sẽ liệng trái bóng mới bảo nhân vật của cậu đá khác Bồn lửa, đá tuyệt diệu hơn Bồn lửa như Pelé đã làm mờ Stefan như Eusebio đã làm mờ Pelé. Cậu sẽ khoác vào cổ nhân vật của cậu cái súng cao su gác ổi, bắt nó bắn trứ danh hơn Dzũng Đakao, Danh ná. Như thế, khó lòng mà nhầm chán.

Bạn đọc «Tuổi Ngọc» nào đã thực sự trưởng thành, nên tìm đọc :

HỒN LỄ, truyện của Hoàng Ngọc Tuấn

Tác phẩm đề cập đến tình yêu dưới những khía cạnh phong phú, khác biệt và độc đáo nhất.

NGUYỄN ĐÌNH VƯỢNG XUẤT BẢN

Sách in đẹp, bìa mỹ thuật do Đình Tiên Luyện vẽ

ĐÃ PHÁT HÀNH KHẮP NƠI

DUYÊN ANH

giang hồ quen thói

Chỉ còn mỗi cậu chích chòe chót vót trên ngọn cây mận già véo von khúc nhạc diễm ảo. Mặt trời đã nhô lên gần quá bờ tre. Các sắc chim ánh ôi chào đón bình minh giây lát rồi vỗ cánh bay đi, để lại một buổi sáng mùa hè tinh mịn cho thôn ố. Cậu chích chòe chưa chịu rời chỗ đậu. Như Danh ná chưa chịu mở mắt. Chích chòe say mê ngắm những giọt sương trong vắt long lanh đọng tia nắng đầu ngày. Nắng sẽ cùng sương khiêu vũ. Và tạm biệt nhau, hồ hẹn sớm mai. Cuộc tình của sương nắng gây băng khuâng tâm hồn cậu chích chòe. Cậu cảm xúc và giọng hót của cậu thiết tha, trải rộng, tan tỏa, bao trùm bầu trời quê hương. Nhưng Danh ná, tại sao nó chưa chịu mở mắt ?

Chiều chiều trải giũa sân đất. Danh ná nằm ngửa, tay vắt ngang trán. Bên cạnh nó là ổ đẻ Chơn Chơn đạo nhơn. Con gà trống tre khôn ngoan không dám gáy, đứng bất động ngoài mép chiếu. Bông ngửa cổ quá, nó gáy vang. Danh ná vụt thức. Nó mở bừng mắt. Đúng lúc, nhà nghệ sĩ chích chòe già từ cây mận. Vẫn nắm tư thế cũ, Danh ná thấy một đoàn phi cơ ruồi xanh xếp thành đội hình rất ngoạn mục. Ruồi xanh chẳng được cái tích sự gì. Chúng vo ve điếc tai và gây bệnh truyền nhiễm nguy hiểm. Nhưng chúng có biệt tài. Là xòe cánh bay quá tầm đầu người y hệt một đoàn phi cơ biểu diễn nghệ thuật. Danh ná vốn ghét

ruồi. Nó thể không bắn chim vì chim giúp vui cuộc sống, giúp ích nhà nông. Ở Chác Cà Đao đã hết cú vọ. Những con cú vọ đem tin buồn đến, đều bị Danh ná hạ gục. Bây giờ, Danh ná giải sầu bằng cách bắn cá dưới nước. Để tiến xa hơn trong nghề súng sao su, Danh ná tập bắn mỗi, bắn nhện. Danh ná thừa một kiểu ná nhỏ xít. Giàn thung là hai sợi thung gôi đổ với loại đạn bé tí cơ hồ viên thuốc côm.

Danh ná vươn tay, ngáp dài. Giọng ngái ngủ, nó hỏi Chơn Chơn đạo nhơn :

— Mà thức chưa, Chơn ?

Chơn Chơn đạo nhơn đáp :

— Rồi.

— Vậy nằm im. Nhìn các bạn ruồi xanh đùa bỡn chứ ?

— Dạ.

— Phi cơ giặc đó. Chúng sắp bỏ bom vì trùng. Đưa ná thừa đây, tao cho chúng hết đường gieo bệnh.

Chơn Chơn đạo nhơn móc túi lấy ná thừa trao tay Danh ná.

— Mà tiếp tề đạn đều đều, nghe !

Chơn Chơn ngoan ngoan :

— Dạ.

Danh ná dùng ngón tay quét quét cục ghèn khô vương ở đuôi con mắt trái :

— Thằng gà tre sẽ thưởng thức bữa điểm tâm ngon ơ...

Danh ná lắp đạn. Giương súng. Ngắm. Nó nhàn... «cò». Một phi cơ ruồi rớt. Danh ná nghiêng đầu «bập bập» kêu chú gà tre. Nó ra lệnh:

— Gáy !

Chú gà tre vỗ cánh, vươn cổ gáy te te. Danh ná chỉ chỗ xác phi cơ rơi :

— Ăn !

Chú gà tre mở xác kẻ thù, nuốt trửng. Đây là con gà tre phi thường, rất xứng đáng đứng trò cạnh con Tô tô của Hưng mập và không thua gì con Vượn Đòm của Phan Tân và Sĩ Phú. Nếu Tô tô của Hưng mập lợi hại ngang con Milou của Tin tin thì con Cà Đao của Danh ná cũng sập sệ tài ba con Vượn Đòm của Spirou. Người ta đã huấn luyện

được khỉ, cạp, sư tử, sáo, yêng, chó làm theo ý người ta. Danh ná, theo cách đó, huấn luyện gà tre. Và nó đặt tên gà tre của nó là Cà Đao. Gà tre Cà Đao không những biết diễn trò mà còn biết chiến đấu. Nó đã bẻ gãy cựa, đá thủng điều tất cả đôi thủ của nó ở Chác Cà Đao. Bọn gà nói giồng Cao Lãnh phải nể nang nó. Con Cà Đao chưa đụng với gà nói trận nào. Chủ của nó không thích chơi gà. Bất loài gà đá nhau, giết nhau để đứng cổ võ và cấp độ ăn tiền là bắt nắn. Danh ná chỉ cho Cà Đao đấu giao hữu khi bị khích bác, chịu hết nổi.

Danh ná «tia» từng chiếc phi cơ ruổi. Và Cà Đao thổi kèn chiến thắng lia lịa. Một lát, đoàn phi cơ chớ bom vì trùng bị nắm gọn trong cái điều Cà Đao. Châm dứt trò chơi giải khuây. Chẳng biết còn những trò gì mới cho mùa hè này? Năm ngoái, vui quá. Vui ơi là vui. Năm ngoái, bọn thắng Dzũng Đakao, Chương còm, Hưng mập, Bốn lừ về đây, làm sôi động vùng trụi quê hương êm á. (*) Tường chừng nghe rõ Dzũng Đakao gọi nhớ Hạ ơi và tường chừng tiếng ơi vỗ về, mơn trớn, tiếng ơi ngọt ngào, tiếng ơi của một đời thương nhớ chưa tan loãng. Danh ná nhớ bạn, những thằng bạn đã tặng nó thật nhiều kỷ niệm khó quên của tháng năm đẹp nhất đời nó. Danh ná biết hãnh diện làm người Việt Nam, biết mộng mơ làm đẹp Việt Nam, nhờ Dzũng Đakao, Chương còm.

— Này Chơn...

— Dạ.

— Mà có tin bọn Dzũng Đakao sẽ về nghỉ hè nữa không?

— Em tin.

— Tao nghĩ quá.

— Anh nghĩ nổi gì?

— Quá mười ngày rồi. Con nhà Thảo xa lộ ba đĩa hết sức. Nó rủ tao lên Sài Gòn hôm trước, hôm sau nó lên đi một mình. Tao tập con Cà Đao là để cho thằng Chương còm. Nó đã dạy tao thổi ác mô ni ca, biểu tao cái kèn. Nó khoái gà tre lắm.

(*) Đọc Hạ ơi của Duyên anh, một truyện mà tác giả lấy làm thích thú khi viết xong.

— Thì anh nhờ ông Hội đồng gọi lên Sài Gòn.

— Tao đã nghĩ vậy. Giá chúng nó về Long Xuyên, mà nhĩ!

Minh sẽ phiếu lưu khắp kinh rạch. Này Chơn...

— Dạ.

— Mà thôi.

Danh ná buồn bã ngồi dậy. Nó ôm đầu hồi tưởng mùa hè đã qua. Một mùa hè rực rỡ. Một mùa hè cậu bé Chác Cà Đao cảm thấy quê hương Long Xuyên của cậu tuyệt diệu, rạng ngời. Như nước Việt Nam của cậu. Nhờ tình bạn thắm thiết. Cậu hiểu rằng, ở bất cứ đâu, trên giải đất mền yêu của tổ tiên cậu, mọi người đều dễ thương và mọi người đang yêu thương nhau. Cậu hiểu thêm, người quê hương cậu hào hùng và độ lượng nhất thế giới. Dân tộc cậu có lịch sử lập quốc vĩ đại nhất loài người. Cha ông cậu anh dũng, kiêu hùng, không chịu khuất phục thiên nhiên và kẻ thù truyền kiếp. Dzũng Đakao và các bạn nó đã dạy Danh ná bài học tiêu yêu. Và Danh ná đã trở nên phi thường trước đám đông. Danh ná đã khóc sung sướng. Danh ná đã chôn vùi cái tinh thần cho mình nhỏ bé, thua kém thiên hạ. Không, Danh ná không thua thiên hạ, những đứa trẻ con Việt Nam không chịu thua thiên hạ, trong tương lai. Vì chúng nó được tôn thờ Quang Trung bách chiến bách thắng. Danh ná chớp mắt.

— Chơn...

— Anh kêu hoài!

— Mùa hè này buồn ghê, hé?

— Buồn thì mớ.

— Ba má tao qua Lấp Vò thăm ngoại tao, nửa tháng mới về lặn.

— Rồi sao?

— Một mình tao ở nhà buồn chứ sao! À, Chơn nè...

— Lại kêu!

— Hồi Tết tao nghe ông Tư Beo nói tụi giặc Tàu nó chiếm đảo

Hoàng sa của mình. Radio cũng đòi đuổi giặc Tàu xâm lăng.

— Hoàng Sa tặn đâu?

— Phía Bắc.

— «Bắc» Vàm Cống hay «bắc» Mỹ Thuận?

— Mày củ lẩn vừa vừa thôi.

— Em đâu biết phía Bắc nào ?

Danh ná thộp áo Chơn Chơn đạo nhọn, lồi môn đệ dạy. Nó lượn mảnh sành, «địa dư thực hành» một cái bản đồ hình chữ S, giảng giải :

— Đây là nước ta hình cong tựa chữ S, hai đầu phình ra, giữa thót lại y hệt cái đòn gánh hai cái thúng.

Chơn Chơn đạo nhọn cười :

— Anh vẽ đúng không ?

Danh ná khẽ bộp môn đệ :

— Đúng sơ sơ. Mở rộng tai nghe cho rõ : Dzũng Đakao bảo người miền Bắc ở đầu nước viết chính tả chuyên môn sai chữ đầu, tr thành ch, s thành x, r thành d ; người miền Trung ở giữa thì viết sai chữ đầu hỏi thành đầu ngã ; người miền Nam ở cuối, viết sai chữ cuối, thừa g, thiếu g lu bù... Phía đầu nước mình là Phía Bắc.

Nó vạch một đường cắt đôi hình chữ S, kéo dài về bên tay phải :

— Chỗ này là biển.

Danh ná khoanh một vòng tròn nhỏ :

— Hoàng sa ở đây. Hoàng sa thuộc nước ta như Phú Quốc, Côn Sơn ấy.

Chơn Chơn đạo nhọn há hốc miệng :

— Anh rành dữ !

Danh ná khoái chí :

— Tao học địa lý mà, mày. Cứ học là biết đủ thứ. Lười thôi thầy như mày, biết cái khi mồm gì !

Chơn Chơn đạo nhọn hỏi :

— Bộ anh muốn chiếm lại đảo Hoàng Sa, hả ?

Danh ná táng lờ :

— Tại sao Dzũng Đakao không về thăm tụi mình ?

Chơn Chơn đạo nhọn bí lù. Nó gãi đầu xoàn xoạt. Rồi nó vỗ bụng :

— Cà Đao ăn no nê, giờ tới phiên anh em mình chứ, anh ?

Danh ná vỗ vai môn đệ, gạ gẫm :

— Mày dám phiên lưu không ?

— Dám.

— Đi lâu cơ.

— Đi đâu càng khoái. Mà đi đâu ?

— Sài Gòn.

Chơn Chơn đạo nhọn thộn mặt ra. Nó liềm mép :

— Dỡn à ?

Danh ná vuốt mặt :

— Thiệt.

— Tiền đâu mua giày xe đò ?

— Đi bằng bè chuối. Mày biết đó, chúng ta chưa hề bơi xuống ra khỏi cái rạch Chác Cà Đao nhỏ bé này. Mày chỉ nghe nói kinh Ông Cò chứ đã biết kinh Ông Cò ở đâu chưa ? Tao cũng vậy à... Chúng ta đóng bè chuối phiêu lưu. Chúng ta ra sông lớn, ra biển. Chúng ta sẽ qua biết bao nơi. Bọn nhãi con sẽ phục chúng ta sát đất, sẽ lạy chúng ta cho chúng nó phiêu lưu. Mày sẽ là phó thuyền trưởng. Chúng mình đàn hát kiếm ăn. Hề hề, mùa này hát đĩnh mày ơi ! Chúng mình neo bè, lên bờ xem hát, coi đá gà.

— Có lên tới Sài Gòn không ?

— Bất buộc. Bọn Dzũng Đakao sẽ đón chúng ta. Mày sẽ vô Sở Thú chọc khi bằng thích.

Chơn Chơn đạo nhọn sượng mề toi. Nó quên đói. Bụng nó căng no một phương trời xa lạ. Hồn nó dựng cột buồm. Gió viễn du thổi phẩn phật. Nó nắm chặt cánh tay Danh ná :

— Bao giờ phiêu lưu ?

Danh ná gật gù, thỏa mãn. Như một thủy thủ lâu ngày sông trên đất liền khao khát chuyện ra khơi, Danh ná hạ lệnh :

— Ghép bè cái đã.

DUYÊN ANH

một đoạn trong Danh Ná

In tại cơ sở ấn loát
Nguyễn-Bá-Tông.
63 Bùi Thị Xuân, Saigon II
Số lượng : 5000

ĐỒNG NAI
270 Đê Thám, Sài Gòn II
Điện thoại : 20 942
Tổng Phát Hành

chim sâu, tiếng hát ấu thời

TẠ NGHI LỄ

cho anh gửi mùa thơ ấu
những dòng hương cũ năm xưa
để mai chim về có đậu
uơm nong lên ngón tay thưa

bởi anh chưa ngày khôn lớn
bóng đời thơ ấu vây quanh
lòng thơm như dòng sữa mẹ
rất ngoan những bước thiên thần

năm anh thấp hồng tuổi nhỏ
bằng mùa xuân có sương sa
chim sâu, chim sâu về đậu
giữa đời anh phủ mưa hoa

anh toy đan lồng chim nhỏ
ủ tình đôi nhánh cỏ non
bảo chim, ơ chim đừng khóc
mùa thương anh cũng ngậm buồn

đôi ngày chim sâu buồn bã
anh ngồi nghe nước mắt rưng
nôn nao mây lời khuyên dỗ
thương chim anh nói sao cùng

một ngày chim sâu ngã bệnh
một ngày anh cũng biếng ăn
sợ chim không còn hơi ấm
nên lòng anh bỗng lạnh căm

rồi chim bỏ đời, chua xót
anh xây năm mộ riêng đời
còn đâu hương nồng mật ngọt
chim ơ, tiếng hát ấu thời

đoàn kim chi

ngày xưa tuổi nhỏ

ngày xưa em, tuổi nhỏ
tóc còn xỏa ngang vai
đời hương thơm mùi sữa
môi nong chút ô mai

sáng ngày theo chim hát
bên vườn cũ quê nhà
hái mùa xuân trái ngọt
ngồi bên đậu, nhàn nhạ

bạn bè hay đèn rả
ra lớp chơi ô làng
đem theo hàng búp núc
bạn mình chơi đó đoàn

em mãi hoài thua chúng
được đánh thẻ là hơn
nên cũng thường hay cãi
đề khóc, khi biết hờn

ba mẹ thường hay mắng
con gái phải nết na
học hành cho giỏi dẫn
không sau này, ề ra

em nào đâu để ý
chỉ biết nghe răng cười
vì có chi mà dị
khi em mới lên mười

bạn con trai chọc ghẹo
em cũng tình bơ à
bởi em còn dại quá
ngày lớn tuổi còn xa

đến khi em khôn lớn
thầy cuộc đời hư không
về nghe lòng tưởng tiếc
ơ, một đời mai trong

CẨM ƠN CHIÊN TRANH

ĐÌNH TIÊN LUYỆN

Buổi trưa Hiền đi tìm em. Đứng ở đầu ngõ hướng về phía chợ Hiền gọi Tín ơi, Tín ơi ba bốn lần cũng không thấy tăm hơi em đâu. Lại qua nhà thàng Sơn rồi, Hiền lâm bầm trong miệng với vẻ bức tức, ngại một tí là phiền, cái điều này phải về mách mẹ mới được.

Vừa về tới cổng thì Hiền gặp em. Thàng Tín đang lui cui lách hàng rào cây sắn ngang lên thì đúng ngay cặp mắt của chị nó sừng sừng nhìn.

— Lại qua nhà thàng Sơn rủ nhau đi bắt dế về phải không ?

— Đâu có.

Tín đáp gọn. Hiền bẻ ngang thân một cây sắn tươi bên hàng rào giận dữ :

— Đâu có sao phải chui như chó về lời này, nói nghe coi.

Mặt thàng Tín vẫn tỉnh bơ :

— Em qua nhà thàng Bình mượn cái kéo về cắt thủ công.

— Thề cái kéo đâu ?

— Thàng Bình không có nhà, chị nó bảo nó qua nhà thàng Sơn, em qua nhà thàng Sơn thì chúng nó đi chơi cả rồi.

Hiền giận lắm nhưng chợt nhớ tới cái kéo gây mũi của mình đã mong hoài đủ tiền để mua cái khác mà vẫn chưa. Hiền dịu giọng với em :

— Vào nhà học bài ngày mai mau lên.

— Bài ngày mai em thuộc lâu.

— Đọc nghe coi.

Tín phăng phăng một hơi dài :

— Địa lý — Sông ngòi — Việt Nam có nhiều sông ngòi nhưng phần nhiều ngắn và hẹp. Miền Bắc có những con sông chính là sông Hồng Hà và sông Đông Nai. Miền Trung có...

Hiền ngắt ngang :

— Cái gì mà sông Đông Nai ở Miền Bắc ?

Tín vẫn liền thoảng :

— Miền Nam có sông Đông Nai và sông Thái Bình...

Không chịu được nữa Hiền bảo em câm miệng lại.

— Thề mà cũng bảo thuộc lâu.

— Em lộn có một tí.

Lại còn một tí, Hiền ném que sắn đang cầm ở tay rồi giục em vào nhà học lại, học không thuộc là tôi nói mẹ cho ở nhà chứ đừng hòng ra chợ coi tí vi. Tín dạ rồi rít. Vào tới cửa, Hiền bỗng nhớ :

— Bài Địa lý sông ngòi là bài tuần trước mà mày dám nói...

Tín đôi đáp lẹ :

— Cô giáo bảo bài ấy khó, ít đưa thuộc, nên cho học ôn.

Không thể tin được mồm mép thàng này, Hiền bắt em lấy tập ra xem. Lấy tập ra xem lại lời thêm một tội lỗi khoét khác của thàng Tín. Thứ hai làm gì có môn Địa lý. Bực mình quá Hiền vung tay cú mạnh vào đầu em :

— Học không học chỉ nói dối đi chơi. Lát nữa tao về mách mẹ, mẹ mà biết mày sang nhà thàng Sơn nữa thì ôm đôn em ạ.

Ném mạnh chiếc cặp xuống cái phán gỗ, Hiền ra hạn cho em nó nửa giờ sau phải trả thuộc lâu hết bài ngày mai. Không thuộc thì quỳ

mà học cho tới tời. Nói rồi Hiền ra sau bệp ngồi với một thau quần áo đầy, với một nôi bực dọc đầy.

Người đầu mà cái gì cũng nhớ cũng biết cũng xía vô. Tín không ực một cái ký đầu đầu nhưng ực sao khó qua mặt được chị nó đèn thề, ba bốn lần, lần nào cũng bị lỡ bộ. Khèo chân vô gắm kéo chiếc ghê, nó ngồi phịch xuống rồi tóm cổ từng chú tập lời ra đặt trên phản gỗ. Chiếc phản gỗ vừa là chỗ ngủ vừa là bàn học của nó.

Sứ ký và Quốc văn, Toán và Chính tả, Tín lật vở ra một cách chả hứng thú chút nào hết. Ông Lê Lợi tự xưng là Bình Định Vương, khởi nghĩa chống quân Minh ác ôn suốt mười năm. Bị bao vây ở Chí Linh nhưng nhờ có Lê Lai hy sinh liều mình cứu chúa, xông ra cho quân Minh tưởng lầm bắt được Bình định Vương đem đi chặt đầu. Lê Lai can đảm ác, Tín tô màu đỏ trên những bó đuốc bập bùng của đêm rừng Chí Linh âm u, màu xanh trên những áo và màu vàng trên rừng cờ của đoàn quân bừng bừng khí thế chiến đấu. Còn kiếm và giáo mác màu gì nhỉ?... Học to lên, chị nó nói vọng từ dưới bệp lên, Tín vừa mở to miệng tay vừa tiếp tục với cây chổi màu. Quân Minh ngỡ thấy mó, chúng bị lừa mà không biết, phải chỉ là chị Hiền... Ừ, tất cả quân Minh, Lê Lợi, Lê Lai, Liễu Thăng, Vương Thông đã hiệp nhau kéo dài ngoằng bài sứ ký Mười năm bình định giặc Minh. Và Tín buồn ngủ quá chừng. Làm như tất cả quân ta và quân địch đều đứng trên trán đập cho hai mí mắt của Tín sụp xuống... Tất một ngọn đuốc, tắt hai ngọn đuốc... Học to lên, chị nó lại giục, Tín dụi mắt cho rụng tất cả quân ta và địch xuống đồng thời há miệng đọc to như ngựa của Lê Lai vừa hí vang rừng Chí Linh xông ra cho quân Minh tưởng bớ vậy lây... Á à, một tên kiền vàng lang thang đầu đây, dám ngang nhiên bò lên vở của ta. Lại thêm một tên nữa. Tín dùng hai ngón tay nhón lên một chú, vật râu. Uyển nhau ác ôn nào. Cả hai chú kiền đều bị vật râu lơ ngơ như hai kẻ mù vừa xáp vào nhau đã vội lùi ra ngay. Hạng bét quá, Tín thổi phũ bay hai chú kiền tội nghiệp đi. Học to lên, chị nó lại giục. Nhưng cả quân ta lẫn quân địch đều thắng lớn, hai mí mắt Tín thua to. Cả rừng đuốc tắt, cờ xí tan tành và đoàn quân biên dấn, biên dấn.

Lại ngủ gục rồi, Hiền phát mạnh bàn tay ướt nước vào vai em,

hễ động tới cuộn vở là ngủ, cái thằng...

— Sao em cố gắng hết sức mà nó cứ nhất định không chịu mở ra.

Tín banh hai mắt mình nhìn chị. Hiền chép miệng :

— Thôi, leo lên ngủ đi, chiều dậy học.

Tín ngả lưng lên phản gỗ là ngủ ngay. Hiền phoi hết dây quần áo rồi trở vào với một hạt nút trắng sút chỉ rút ra từ chiếc áo đi học của em. Cả cai phù hiệu nữa, rồi chiều phải khâu lại cho nó. Hiền nghĩ vậy và ngồi vào chỗ của em với cặp sách và bút thước còn vung vãi ở đó. Xem nào, sách vở dơ dáy thế này... kè cái đường thẳng không thẳng mà đòi làm họa sĩ. Hiền lục ra cục gôm và cặm cũi tẩy một vết mực lờ trên trang vở của em. Nó bảo nó khoai làm họa sĩ mà tời ngày theo thằng Sơn đi đánh lộn. Lộn rồi đây nè, 7 lần 8 là 56 chứ đâu phải 63. Bài toán đồ tất cả đúng nhưng chỉ vì một con toán nhân sai nên sai đáp số. Cái thằng học hành đầu đèn nôi nào, chỉ phải tội ham chơi, nên câu thả. Hiền chăm mực sửa bài toán nhân và luôn cả phần đáp số cho em. Chỉ vậy nè, như một sợi tóc nhưng ngắn và lớn hơn. Cái râu con dề mèn. Rồi, lại bắt cả dề bỏ lên vở cho đá nhau nữa, hết chỗ nói. Hiền xếp tất cả sách vở và bút thước dón vào cặp em.

Ba mẹ hôm nay đi ăn giỗ ở nhà bác Năm, chắc đèn chiều mới về. Buổi trưa vắng lặng, nhìn mãi nắng ngoài sân rồi nhìn lại em nằm ngủ ngon, tự dưng Hiền buồn. Từ ngày anh San đi lính Hiền phải bỏ học ở nhà để phụ với ba mẹ những công việc nặng nhọc trồng cây. Năm ngoài thôi, Hiền nhớ, khi biếc chỉ học hết năm lớp năm phải ở nhà, nói chuyện với bạn Hiền rơm rớm nước mắt. Minh hết được đi học rồi bỏ ỏi. Ngôi trường trở thành nôi ngậm ngùi mỗi lần Hiền ngang qua, nhìn vào. Điều này chỉ có mình anh San được nghe Hiền kể trong thư. Em không biết khi anh phải bỏ học ngang có buồn không, chứ em thì buồn kinh khủng. Còn thằng Tín thì học bết ghê đó anh, ham chơi chứ không phải dốt. Tời ngày sang nhà thằng Sơn, không đánh lộn thì rủ nhau ra ruộng bắt dề. Anh San này, em sợ có ngày nó đập nhằm mình thì khôn. Tuần trước mới có người đi ra ruộng chết vì mình đó anh. Kinh khủng lắm. Em đe nó, nó còn cãi với em, trẻ con thì làm sao mà chết được. Cái thằng kỳ cục, nó có biết gì đâu. Ở nhà dạo này yên, thỉnh

thoảng có pháo kích nhưng xa xa thôi. Hôm qua em mới bị đau răng nhờ có anh Thân con bác Kính dẫn vô Quân y viện trám nên đỡ rồi. Giá có anh làm ở xã thì khỏi phải lo, anh cũng dẫn em đi được những lần sau chứ gì. À, anh San ơi, thằng Tín nó nói nếu anh có tầm hình nào chụp mặc đồ lính anh gửi về cho bọn em một tấm. Mẹ nhớ anh lắm.

Thằng Tín đang ngủ bỗng ú ớ và vùng chân đạp rầm một cái vào vách tường khiến Hiền giật mình nhìn lại. Ngủ cũng không yên nữa. Miệng Tín nở một nụ cười mà Hiền đoán chắc nó vừa đắc thắng khi đạp trúng bụng một thằng lỏi tì nào đó, trong giấc mơ.

Chú dê than nhe hàm răng giận dữ sau khi đã được thằng Phi quấn sợi tóc vô ức quay tít thò lò mây vòng. Chú dê lửa cánh hung đỏ của thằng Tín cũng được khiêu khích bằng cách tương tự, bạnh cẳng ra nghênh chiến. Bọn trẻ chia làm hai phe, mỗi phe với một đồng đồ mới được móc từ trong cặp hay trong túi ra đánh cá: ôi, cóc, bi, dây thun... Thằng Sơn làm trọng tài với hy vọng dững sĩ dê lửa của thằng Tín sẽ chiến thắng về vang. Tín cũng tin tưởng lắm và rút trong túi ra đồng hai chục thách thức phe bên kia đựa nào dám cá. Thằng Định đáp ứng liền. Hai dững sĩ dê than và dê lửa được đẩy vào đấu trường là một cái hũng đất sâu vừa lọt kín bàn tay. Bọn trẻ xúm quanh cổ võ.

Vừa vào hiệp đấu dê than bị dê lửa «dịch» một cái té nhào, tiếng vỗ tay nổi ran. Thằng Phi mím môi cảm tức, móc sợi tóc vào ức con vật bé nhỏ quay một vòng để nó lên tinh thần đấu tiếp hiệp nhì. Hiệp nhì dê than vững cẳng thủ thế đợi đôi thủ dê lửa xông tới là ngoạm lấy ngàm đầy lui. Và dê lửa đã bị đẩy lui ra khỏi đấu trường. Một đều. Hiệp ba phân thắng bại bắt đầu với màn đấu võ mồm của bọn trẻ sôi nổi hơn, bên nào cũng cổ võ cho dê nhà hết mình. Chúng phịa rằng dê lửa biết võ nên quật dê than té nhào, còn dê than là lực sĩ hạng nặng, dùng sức khỏe đẩy cho đôi thủ vắng khỏi đấu trường. Sơn gõ cái thước kẻ vào nắp chiếc hộp bánh bích-quy coong coong để khởi đầu trận chung kết. Nhưng trận chung kết thật chán phèo, dê lửa được đẩy xáp tới đôi thủ, đôi thủ dê than vừa nhe ngàm chưa kịp xông tới thì dê lửa đã quay đầu bỏ chạy. Dững sĩ chạy ra khỏi đấu trường là kẻ như thua.

Tín thua cuộc, mắt hai chục đồng và nghe bạn bè chế diễu nó giận tím mặt. Không nói một câu, Tín vung tay vật mạnh cho con dê lửa hạng bét của mình đập đầu xuống đất chệt tọt.

Sơn bá vai an ủi bạn, khi tụi nhỏ đã tàn mót hết :

— Lần sau mình phục hận, Tín ạ.

Tín vẫn còn hậm hực :

— Tao ức con nhà Phi muốn «đỉnh» cho nó một trận quá, cứ vênh cái mặt lên.

— Hôm nọ tao đã «đỉnh» nó một trận toi bởi hoa lá rồi.

— Phải tìm một con dê thật chiến mới được. Sơn ạ. Ước gì tao có một hộp dê đầy nhóc để tuyển chọn.

— Bây giờ đi.

Bây giờ đi. Tiếng trông trường và mắt nhìn đầy lỏi cuốn rù rê của thằng Sơn khiến Tín lưỡng lự trong một phút. Một phút sau khi tiếng trông dứt hồi và thằng Sơn đã thắng.

— Đi thì đi chứ sợ gì.

— Đem cặp về cất ở nhà tao.

Tín chạy theo Sơn tắt qua lồi chợ. Nhà thằng Sơn chỉ có ngoại già mắt kém suốt ngày nằm ở chõng. Sơn luôn cả hai chiếc cặp vào khe nhà bếp rồi ra hiệu cho Tín chuẩn lẹ.

Hai thằng trốn học chạy như gió qua những lỏi mà chúng chắc chắn không thể đụng đầu người quen. Trưa hai giờ nắng chang chang trên cánh đồng rộng không một bóng cây, chúng tưởng như một thiên đường hiện ra trước mắt. Thiên đường bùn lầy cỏ nước mà mỗi cái hang nhỏ xíu, là một chú dê bự nằm trong đó. Bắt cho bằng hết, bắt cho đầy một cái hộp về tha hổ lự. Đào đất lên, tóm cổ nó. Đổ nước vào hang cho nó ngộp hơi bò lên.

Buổi trốn học hai đựa có đầy một hộp dê, hơn hai chục con. To nhỏ, dê than, dê lửa đủ cả. Ôm hộp dê vào ngực Tín sung sướng chạy thẳng về nhà thằng Sơn. Rửa chân tay, gói quần áo dính bùn rất cẩn thận, và cẩn thận hơn nữa, Tía đổ mực cho nhầy ra một vệt dài trong lòng bàn tay.

Tín ôm cặp đang hoảng trở về đúng giờ tan học, lòng nó hân hoan trông chừng như cá chực con dề trong hộp cùng gáy đàn cánh ca vang một lượt.

— Tao sẽ tuyển một tên thật lì, ngày mai đá văng tất cả dề ở trong trường luôn.

— Nhớ bầu tao làm trọng tài nhé.

— Dĩ nhiên rồi.

Tín vừa về tới nhà thì chị nó cũng từ cổng bước vào. Chiều nay Hiền đi lên quận lẩn tay làm thẻ căn cước, lúc về đúng giờ tan học Hiền đứng ở cổng trường đón em, định khoe cho nó biết là mình mới vừa chụp ảnh, người ta chụp đến hai lần lận, thẻ nào cũng tìm cách xin lại họ một tấm. Nhưng học trò về hết rồi cũng không thấy bóng thằng Tín đâu. Cả thằng Sơn nữa. Sinh nghĩ trong bụng, lại vừa tới đầu ngõ thì gặp Tín chạy về từ phía nhà thằng Sơn, Hiền bước vào nhà là hỏi em ngay :

— Trồn học phải không ?

Tín cô xoè tay để cho chị nó thấy vết mực, chời :

— Đâu có.

— Sao tao đứng đợi ở cổng trường không thấy mày đâu ?

— Em đau bụng chạy về trước.

Nói rồi Tín giả bộ nhăn nhó ôm bụng chạy về phía sau. Nhưng Hiền biết rõ em hơn ai hết, nên đã gọi giật Tín lại :

— Đừng hòng qua mặt, tao đã thấy mày chạy từ phía nhà thằng Sơn về rồi.

Và thằng Tín không thể dỗi quanh co được nữa khi chị nó xem xét tập. Trồn học. Hiền mách mẹ và thằng Tín bị một trận đòn thâm tim mông. Đau lắm, Tín cắn răng chịu nhưng khi nhìn cả hộp dề bị mẹ đem ra đập chét hết, Tín mới ứa nước mắt. Sơn ơi, hết phục hận được rồi.

Hôm sau Tín đau không thể đi học được. Hiền khám phá ra điều đó vào buổi sáng khi thấy em thức dậy muộn. Trán nó nóng và mặt đỏ như than hồng. Nó sốt to rồi. Mẹ giận mắng, cho nó chét luôn đi, mở cửa cho nó đi ra ruộng bắt dề nữa đi. Hiền thương em chỉ biết dỗ sự giận

dữ lên đầu thằng Sơn. Không có thằng Sơn thì Tín đâu có hay đánh lộn, đâu có ai rú rê nó trồn học. Mưa mới, nắng độc mà cả buổi ở ngoài trời thì làm gì chẳng đau. Mẹ với ba đi làm rồi Hiền hết đi ra lại đi vô sờ đầu, hỏi han em. Hai môi Tín khô se và đôi mắt mệt mỏi nhìn chị không nói gì. Hiền thương hại em đã bị trận đòn quá đau thêm vào cơn nắng độc của ban chiều nên bị sốt. Một cơn sốt thì không thể ai giả vờ được, dù người đó là thằng Tín. Cả ngày thằng bé không ăn gì, chỉ đòi uống nước. Lại ho nữa. Hiền chạy sang nhà anh Thân kể lể và nhờ anh đi xin thuốc ở Quán y viện. Buổi tối ở trại về đích thân anh mang tới cho Tín uống và dặn Hiền rằng, coi chừng thằng nhỏ thương hàn.

Sang ngày thứ ba Tín chỉ ăn được chút cháo và cơn sốt sáng chiều vẫn trở lại hai lần. Hiền lên chợ mua đá cục bọc vào cái khăn mặt ú lên đầu cho em. Mang nó đi y tá chích nha mẹ. Mẹ lác đầu, cái thằng trời đánh ấy nó không chét đâu mà lo. Để nó ốm một lần cho tồn. Con với cái rần mày rần mặt.

Buổi tối đỡ hơn, Tín đòi chị ngồi bên đọc truyện cho nó nghe vì hồi chiều Hiền khoe anh Thân mới cho mượn cuốn truyện. Truyện kể một thằng nhỏ mười một tuổi cứ nhất định đòi theo anh nó đi lính, trồn nhà leo lên xe lửa tới đơn vị của anh ở xa hàng trăm cây số, lội bộ ngày đêm vô rừng tìm chỗ đóng quân của anh.

— Em khoái cái thằng Bô-ni này quá.

Thấy em đỡ, Hiền vui vẻ góp chuyện :

— Nhưng nó dại dột. Đi như vậy nguy hiểm lắm.

— Sợ gì. Mẹ mà không la dám có ngày em cũng đi tìm tới chỗ anh Sơn chơi.

Hiền đập nhẹ cuốn sách vào vai em :

— Ngu ơi, trúng đạn là chét tươi.

— Ăn thua gì. Mà người ta đâu bắt trẻ con làm chi.

Tín nói thế và Hiền chỉ yên lặng không biết diễn tả sao cho nó hiểu bom đạn đâu có mắt để nhìn ra, ai là trẻ con ai là người lớn. Bom đạn chỉ đi tìm cái chết và những gì được gọi là điều tàn nhẫn, khủng khiếp nhất. Đã có lần Hiền hỏi về công việc của anh Thân, anh ở nhà thương nhìn người ta máu me, cụt tay cụt chân như thế không

sợ gì sao, anh không còn biết xúc động nữa sao. Như em vậy, em khóc cả ngày. Anh Thân nhìn Hiền cười lạ lùng lắm kìa, anh nói riết rồi quen, cũng như khi người ta chề bom đạn người ta đâu có rấp vào mỗi trái bom hay mỗi viên đạn một trái tim. Về nhà Hiền nghĩ hoài điều đó và Hiền khám phá ra rằng anh Thân thật hiền thật dễ thương. Giá anh cũng là anh San.

— Chị Hiền này, Tín nín vai kéo chị quay lại, đèn nữa lớn bằng anh San em không thèm đi bộ binh đâu, thằng Sơn bảo đi bộ binh yêu lắm, em khoái đi lính áo hoa, Nhảy dù hay Biệt động quân mới oai.

Hiền muốn nạt em một câu, cái gì cũng thằng Sơn nói thẳng Sơn bảo, nhưng nhớ em đang đau, Hiền nén nổi bực mình dịu giọng với em:

— Nằm ngủ đi cho khỏe, ăn cháo nữa không lấy cho ?

Tín không để ý tới chuyện ăn cháo, nó vẫn say mê chuyện mai một khi lớn lên bằng anh San.

— Thật đó chứ. Em khoái đi lính nhảy dù. Nhất định em sẽ đi lính nhảy dù. Rồi chị xem mai một em lớn lên bằng anh San...

Hiền ngắt lời em :

— Khi ấy thì hết đánh nhau rồi người ta không mộ lính nữa đâu mà ham.

Tín ngây ngô :

— Ủng quá há.

— Ủng chi. Mà ngu như bò. Không ai thích đánh nhau mãi đâu.

— Chứ rồi mai một lớn lên em làm gì ?

— Mà sẽ lấy vợ và có cái sân to nuôi bầy gà vịt, một thửa đất rộng trồng đầy kín cây trái.

Không biết thằng Tín có khoái điều «mai một» đó, Hiền chỉ thấy em nằm im. Chắc nó chẳng nghĩ được điều gì đâu, bởi nó còn quá nhỏ. «Mai một» đó là mơ tưởng mà hình như lần nào anh Thân đã nói với Hiền. Và Hiền thấy mình đứng giữa bầy gà vịt lúc nhúc. Và Hiền thấy mình đứng giữa vườn cây cối trĩu trái.

— Chị Hiền này, Tín nắm chặt tay chị, có thật mai một hết đánh nhau không chị ?

— Hết chứ. Cái gì rồi mãi cũng phải hết.

— Ai nó với chị thế ?

— Anh Thân.

— Anh Thân làm ở Quân y viện ày hờ ?

— Ừ.

— Em thấy họ khênh người ta bị thương từ chiếc xe cứu thương xuống rồi, máu me ghê thây mổ.

— Đó, ghê thấy mổ nên người ta đâu thích đánh nhau nữa.

— Thật không chị ?

— Thật chứ. Anh Thân còn bảo người ta đã ký Hiệp định đàng hoàng rồi, không thèm đánh nhau nữa.

Tín lại im lặng. Bây giờ thì chắc nó đã nghĩ được gì rồi. Anh San đang ở xa.

— Rồi anh San có về nhà không chị ?

— Về chứ.

— Em khoái anh Sau về. Anh San làm toán nhầm hay sờ dách. Em nhớ anh San ghê nơi chị Hiền ơi.

Hiền luồn tay xuống gáy em :

— Anh San viết thư hỏi thăm mày, nói mày phải chăm học.

— Em sẽ chăm học.

— Anh San bảo mày đừng ham đánh nhau nữa.

Tín nhìn chị. Hiền đưa tay sờ trán em :

— Hôm trước mẹ đánh mày đau lắm phải không ?

Tín khẽ gật đầu. Mắt Hiền nhìn em ngập yêu thương :

— Nhớ đây, đừng trốn học nữa.

Và Hiền nhíu mày nói một cách quan trọng :

— Cứ đi moi dề ở ruộng là coi chừng có ngày mày moi phải mình đây. Chết banh xác chứ không phải chơi đâu.

Tín giữ chặt tay chị trên trán mình :

— Mai em đi học được chưa chị ?

— Chưa đâu, đâu mà vẫn còn nóng lắm, phải để khỏi hẳn đã.

Bỗng Hiền đẩy Tín ra rồi bước xuống khi nhớ tới điều gì đó.

— Nằm đây tao đi lấy cho mày cái này hay lắm.

Cái này của Hiền là cái hộp quẹt, trong có đựng một con dè. Trời ơi, một con dè than cổ quá. Tín bật dậy như không có đau ốm gì hết :

— Ở đâu chị có vậy ?

Hiền tủm tủm cười :

— Hối nãy ở dưới bếp, từ đâu tự dưng nó nhảy tới đậu vào vai áo tao.

Trời ơi cổ quá, mắt Tín sáng rỡ và cứ luôn miệng kêu trời ơi. Nó đã nghĩ tới thằng Sơn và liên tưởng tới những trận thư hùng mà con dè cổ của nó bách chiến bách thắng. Hứng thú Tín đưa tay bứt luôn một sợi tóc của chị, mắc vô ức của con dè rồi quay đi mây vòng. Vừa đặt xuống chú dè cổ đã bạnh giò thủ thế và so cánh gáy vang.

— Chị thầy không, nó gố ghề quá.

Thầy em vui Hiền cũng vui lây :

— Nó dạn quá nhỉ, có người mà nó cũng gáy.

— Dè than mà, dạn sô 1.

Tín khỏi mau. Làm như con dè than đã đền tha hết bệnh của nó đi. Tín ăn cơm ngon lành, ba chén đầy ụ. Hiền sung sướng nghĩ rằng chính nàng đã chữa em khỏi bệnh bằng một con dè than đen nhánh và cổ chưa từng thấy (Tín nói thế). Tín đòi đi học, hăng hái đòi đi học. Hiền sửa soạn cặp sách và quần áo cho em thật kỹ lưỡng trông như nó đi học lần đầu.

— Đừng có chạy nghe không. Nhớ mang nón cả khi về học nữa, coi chừng đau lại đó.

Tín cười toe và đưa cái hộp quẹt trong có đựng con dè than lên ngang tầm mắt :

— Giờ chơi em sẽ mang nó đi thách đấu, văng hết dè của bọn nó luôn.

Tín chỉ đi hết con ngõ, ra đèn đường khuất mắt chị là nó chạy. Chạy nhanh chừng nào hay chừng đó. Tối trường sớm để gặp Sơn, việc đầu tiên là khoe chú dè than cổ chưa từng thấy của nó. Sau đó hai đứa sẽ tính toán để phục hận, cho thằng Phi hết mặt kên kên. Cả lớp

sẽ xúm lại mỗi đứa lấy ngón tay rờ rờ vào cánh con dè than của Tín một tí dè nựng nựng và khâm phục. Cả trường sẽ đồn là Tín có một chú dè than gố ghề vô địch và khỏi đứa sẽ tìm tới để làm quen.

Nhưng dù có chạy thì Tín đèn trường cũng đã muộn, học trò đá nổi đuôi nhau xếp hàng đợi vào lớp. Tín đứng ở cuối hàng cổ ló đầu ra trước tìm Sơn.

— Ê Sơn !

Sơn ngoái lại thầy Tín đưa cái hộp quẹt lên khoe.

— Hết đau rồi hở, gì thế ?

Tín cười toe :

— Một chú dè than cổ không thể tưởng nổi.

Sơn định lách hàng chạy xuống dưới nhưng đã bị thằng Phi trường lớp ngăn cản, dọa thừa cô, nên đành núc thủ. Suyt suyt, thằng Phi tới lui tiếp tục giữ trật tự với cái mặt thật đáng ghét. Nhưng đừng thêm ghét nó vội, dè lát nữa đã. Tín hứng chí đưa cả cái hộp quẹt ra khoe Phi nhưng vẫn bị Phi gạt đi "suyt suyt", làm như không để ý tới trong đó có một con dè cổ.

Mặt thằng Phi, Tín kiểng chân lên cười hớn hở với Sơn :

— Lát nữa ra chơi nha.

Nhưng buổi học hôm đó không có giờ ra chơi. Và giờ tan học thì tan tác kinh hoàng. Hai tiếng đạn chát chúa đã nổ tung giữa sân trường. Tung cả đất cát, cặp vở và đám trẻ nhỏ mới chưa nở hết nụ cười. Vỡ những trái tim non, tan nát những mắt nhìn thơ dại, bệ bệ máu những mái tóc xanh. Có lẽ trên hoàn cầu này chưa một sân trường nào có cảnh hãi hùng đến thế. Trái hàng trăm xác trẻ thơ trên một khoảnh đất, không chiến trường nào tối tệ hơn khi khoảnh đất đó lại chính là sân trường tiểu học.

Pháo kích vô trường cộng đồng. Tiếng đạn đã im lâu người ta mới ngóc đầu lên được để loan tin đi. Hiền rú lên và chạy như điên dại theo mọi người tới đó. Con tôi đâu, em tôi đâu, cháu tôi đâu. Sân trường hỗn loạn tiếng gào thét, khóc thảm. Xe cứu thương bồng đi hết

chuyện này đến chuyện khác và suốt quãng đường tới Quân y viện người ta chạy theo vật vã, lăn lộn như những con thú bị thương đau đớn nhưng không thể nào chết được.

Tín ơi, Tín ơi. Hiên lơ ngơ chạy tới chạy lui khắp sân trường để tìm xác em như người vô hồn. Tín đã được bốc lên xe chở đi. Tất cả những đứa trẻ khác cũng lăn lộn được bốc lên xe chở đi. Sân trường loang lổ vết máu, vung vãi những cặp sách, nón mũ và giày dép là một chiến trường thê thảm đến tột cùng thê thảm. Hiên bơi tìm cặp sách của em, cái nào ngờ ngờ cũng nhặt lên xem có phải. Hai tay đã dính đầy máu nhưng Hiên đâu còn biết gì sợ hãi, mọi người trong sân trường cũng đều thê cả, tay dính đầy máu ruột thịt mình.

Cái hộp quẹt. Hiên nhào tới vỗ lấy và đồng thời nhận ra được chiếc cặp của em xô tung sách vở ở gần đó. Dồn hết vào, ôm tất cả vào lòng. Hiên bắt kẻ trời đất chạy như bay tới Quân y viện. Tín ơi, Tín ơi. Hiên ôm chầm lấy anh Thân khóc nức nở khi vừa thấy anh ở cổng.

Đêm Hiên về không tài nào ngủ được, hai mắt khô như hai hộc đá. Hiên đã đòi ở lại Quân y viện với em nhưng người ta không cho, tuyệt đối không một thân nhân nào được ở lại. Mẹ và Hiên vật vã mãi ở cổng rồi cũng phải trở về. Hiên trở về để nằm nghe tiếng con dề than của thằng Tín kêu thảm thiết, bậm chặt môi Hiên khóc mãi không thôi. Tín ơi, Tín ơi. Ai cũng biết là em còn nhỏ dại mà, tại sao... Tiếng con dề than thảm thiết quá đổi, làm như Hiên có thể chết lịm đi được vì tiếng của con vật nhỏ bé đó. Cuối cùng không chịu đựng nổi nữa, Hiên bò dậy tìm chiếc hộp quẹt trong cặp em, đem ra bãi cỏ sau nhà, thả cho con dề bò đi.

Đêm hôm ấy thằng Tín và đồng bạn bè nó đã bỏ gia đình cùng những người thân yêu. Chúng sẽ không còn bao giờ bò dậy để được chơi những trò chơi trẻ con trong sân trường thơ ấu của chúng nữa.

ĐINH TIỀN LUYỆN

tặng Cai Lậy và tuổi thơ Việt Nam

NGUYỄN THANH TRỊNH

HỒNG HÀ

Có một số người thuở nhỏ rất thông minh nhưng càng lớn lên càng ngu, tôi là một người ở trong số những người hiềm hoi đó. Đáng buồn thay !

Thuở nhỏ tôi không phải là thần đồng (nếu là thần đồng chắc các bạn đã biết tiếng tôi hết rồi, khỏi cần giới thiệu lời thôi) nhưng chắc chắn tôi-con-nít-ngày-xưa đã thông minh hơn tôi-người-lớn-bây-giờ rất nhiều. Tại sao có trường hợp lạ kỳ vậy há ? Đêm đêm nằm vắt tay lên trán tôi vẫn thường bị mất ngủ vì không giải đáp nổi thắc mắc đó.

Bạn thấy chưa, khi nằm ngủ mà đầu óc vẫn còn phải *thắc mắc* này nọ, chỉ điều nhỏ nhặt đó thôi cũng đủ chứng tỏ tôi ngu hơn xưa rất nhiều. Ngày xưa tôi đâu có vậy, tôi đã ngủ khi ngay khi chưa đến giờ đi ngủ. Tôi thường gục đầu kéo một giấc đã đời ngay trên bàn học và buổi sáng hôm sau khi má tôi đánh thức dậy, tôi mới hay mình đang nằm trên giường.

Vì tánh dễ ngủ đó nên tôi bị học «đúp» năm lớp Nhứt, đến năm

12 tuổi tôi mới thi vào lớp Đệ Thất trường công lập. Đây là một cuộc thi khá gay go, «một chọi bảy» vì nhà trường chỉ lấy 300 học sinh trúng tuyển trong số 2.100 học sinh dự thi.

Mặc dù chính tôi cầm giấy bút đi thi chứ không phải bố mẹ tôi vậy mà bố mẹ tôi có vẻ *run* hơn tôi nhiều. Buổi sáng trước khi tôi đến trường thi, biết tánh tôi hay ngủ gục, mẹ tôi căn dặn : «Con đừng ngủ trong phòng thi nghe, ngủ ở đó nóng lắm. Con ráng thức làm xong bài rồi về mẹ quạt cho con ngủ». Bố tôi thực tế hơn (người ít tin vào lời nói vì cho rằng *lời nói thường bay đi*) nên ông dẫn tôi đi uống cà phê ở một quán cóc đầu ngõ. Đây là lần đầu tiên trong đời tôi được thưởng thức hương vị cà phê đen và cũng từ đây tôi bắt đầu nghiện uống cà phê đen luôn.

Kết quả kỳ thi đã làm bố mẹ tôi đứng tim nhưng tôi thi hành diện lắm lắm. Tôi đỗ thứ ba (bạn thầy tôi giỏi không) trong số ba người đỗ dự khuyết. Tôi nghĩ người giỏi là đỗ thủ khoa nhưng người thông minh phải là người đỗ chót vì người đó biết cách làm bài chỉ đủ điểm đỗ là ngừng, biết cách làm bài khiến giám khảo không thể nào đánh rớt được thế mới tài. Đỗ cao làm gì cho mệt. Thấy giáo tôi đã dạy rằng : «Càng cao danh vọng càng gian nan».

Bạn thầy chưa, ngay thuở nhỏ tôi đã hiểu được ý nghĩa thâm thúy của câu nói đó nên đã biết chời từ *danh vọng*. Ấy thế mà lớn lên tôi lại thích *gian nan* mới ngu chứ. Làm việc gì tôi cũng hì hục cố đạt cho được hạng «nhất thông sơn hà» mới vừa lòng. Do đó tôi đã bị nhiều người ghen ghét nhất, bị nhiều người hăm hại nhất vì vậy mà tôi trở thành kẻ ngu nhất.

Nhưng mấy chuyện ngu đần lẽ tẻ đó đâu có nhằm nhòì gì nếu so sánh với chuyện ngu đần vĩ đại của tôi sau đây.

Cũng năm 12 tuổi đó tôi được biết Hồng Hà. Hồng Hà nếu chỉ là tên *con sông phát nguyên ở miền núi Vân Nam dài 1.200km, có hai phụ lưu chính là sông Đà ở hữu ngạn và sông Lô ở tả ngạn, có phù sa đỏ ngầu, chảy ngang Hà Nội và đổ ra Vịnh Bắc phần...* Như vậy thì Hồng Hà muốn chảy đi đâu thầy kệ Hồng Hà chẳng ăn nhậu gì đến tôi. Nhưng Hồng Hà còn là tên của một con bé nữa, đó mới là điều *khôn khổ* cho tôi.

Thi đỗ vào trường công lập, tôi được xếp vào học lớp Đệ Thất A3 và ngồi ngay sau lưng một con bé Bắc kỳ tên Hồng Hà. Hồng Hà rất giỏi toán nhưng vẽ thì dở ẹc. Con bé vẽ hai đường song song bao giờ cũng gặp nhau nếu chịu khó kéo dài ra một chút nữa. Còn vẽ vòng tròn dù đã dùng compas, con bé vẽ vẫn giống như quả dật ở giữa thì tròn hai đầu hơi dẹp. Trái lại tôi vẽ rất giỏi nhưng toán thì dốt đặc cán mai. Tôi có thể nhắm mắt xoay quyển vở một vòng là đã vẽ xong một vòng tròn như trăng rằm và không cần dùng thước kẻ lời thôi tôi vẫn vẽ được hai đường song song chẳng bao giờ gặp nhau dù cho bạn có mỗi tay kéo dài hai đường đó đến vô cực. Chính vì có những tài năng trái ngược đó mà chúng tôi bị *bắt buộc* phải thân với nhau, để cùng nhau cộng tác làm những bài toán *giải đúng và đẹp*.

Gia đình Hồng Hà ở cùng trại định cư của người Bắc với gia đình tôi. Mặc dù nhà chúng tôi cách xa nhau (người ở đầu trại kể ở cuối trại) nhưng hai gia đình vẫn quen biết nhau như thường vì bố tôi cùng quê với bố Hồng Hà và hai người thường gặp nhau để kể «chuyện đời xưa». Tuy vậy Hồng Hà và tôi chỉ biết nhau khi học chung một lớp và chỉ thân nhau khi Hồng Hà thường đến nhà nhờ tôi vẽ giúp các hình toán học, vạn vật, địa lý và các mẫu thêu vì tôi nổi danh là «Định họa» mà ỉ.

Một buổi tôi trong khi đang cặm cụi vẽ hình những con tương cận với con ếch cho Hồng Hà thì con bé từ ngoài vườn chạy vào vỗ vai tôi :

— Định ra vườn Hà chỉ cho xem cái này đẹp lắm.

— Để Định vẽ cho xong cái miệng con cóc đang kêu đã, từ này giờ vẽ cứ hồng mãi.

— Để đó chốc nữa vẽ tiếp. Định ra xem mau lên.

Không cho tôi phát biểu ý kiến, con bé giựt cây bút chỉ ra khỏi tay tôi rồi kéo tôi đi. Phía sau nhà tôi có một khu vườn rộng trồng đủ các loại rau mà người Bắc ưa thích như : rau đay, mồng tơi, húng chó, tía tô, thì là, cải cúc... Đêm đó trăng rất sáng và tôi nhìn thấy rõ những cánh hoa rau thì là nở trắng lấm tằm như những hạt cát. Nhìn quanh vườn chẳng thấy có gì lạ, tôi quay lại hỏi con nhỏ :

— Hà nói cái gì đẹp đâu ?

— Định không nhìn thầy à ?

— Định chẳng thấy cái gì ăn được ngoài cây ớt chưa chín mà.

— Bộ cứ cái gì ăn được mới đẹp sao ?

— Phải. Định thầy con gà luộc đẹp hơn con Liên hoa hậu lớp mình nhiều.

— Thôi «ông», nhìn kia kia. Đẹp không ?

Tôi nhìn theo tay con bé chỉ ra góc vườn. Nơi có cây hồng bạch đang trổ bông trắng xóa. Dưới ánh trắng cây hồng trông giống như một cụm mây bay vướng vào hàng rào kẽm gai. Cây hồng đó do một bà đi ở Lâm Đồng đem xuống cho tôi trồng, không phải để làm cảnh mà để làm thuốc chữa bệnh ho gà kinh niên của tôi. Mỗi khi lên cơn «hụ hụ», tôi phải chạy ra vườn hái vài bông hồng bạch đưa cho má tôi chưng với cam thảo và đường phèn, chỉ cần uống một bát thuốc như vậy là cơn «hụ hụ» trong tôi chậm dứt ngay.

Chắc bạn cũng đã rành bệnh ho gà là bệnh gì rồi phải không ? Vậy tôi khỏi cần phải kê khai bệnh trạng ra đây. Tôi chỉ nói cho bạn biết là mắc bệnh đó bạn không đau đớn gì nhưng bạn sẽ làm cho người khác bức mình ghê lắm. Đêm đêm nằm ngủ bạn cứ lên cơn «hụ hụ» như tiếng gà gáy đánh thức người ta thì đó ai mà ngủ nổi. Chính mẹ tôi là người thương yêu tôi nhất nhà vậy mà bà cũng phải cho tôi nằm ngủ riêng một mình ở dưới bếp. Bạn biết không tôi ho «hụ hụ» to đến nỗi mấy con gà ở trong chuồng gần bếp đều bị mất ngủ và chết dần mòn khiến má tôi sợ hãi phải dọn chuồng gà đi nơi khác gấp.

Bạn đã hiểu sơ qua về bệnh ho gà rồi chắc bạn sẽ thông cảm với tôi, không phiền trách tôi khi biết tôi coi cây hồng bạch như vị «cứu tinh ho gà» và sẵn sàng bảo vệ nó đến «cơn ho gà cuối cùng». Cho nên khi nghe Hồng Hà nói :

— Cây hồng bạch đẹp quá, cho Hà cây hồng đó nghe.

Tôi hét lên :

— Cho cái chổi cùn.

Con bé cười cười nhìn tôi trông rất ngây thơ vô (sở) tội.

— Định không thương Hà à ?

— Thương Hà làm quái gì. Hà có giúp Định hết ho gà không ?

— Nhưng Hà giúp Định làm toán khỏi bị dề-rô.

— Định không sợ dề-rô. Định chỉ sợ ho «hụ hụ».

Con bé chớp chớp mắt.

— Hà sẽ nghỉ chơi với Định.

— Nghỉ thì nghỉ chứ ai cần. Định sẽ chơi với con Thu con bác Sơn bán cà phê ở đầu ngõ.

Con bé bặm môi, mắt rướm rướm nước mắt rồi bật hét lên như còi xe chữa lửa.

— Con Thu bị ghê ruồi. Nó sẽ lây bệnh sang Định, cho chết luôn.

Hồng Hà bỏ chạy vào nhà lấy vở đi về, tôi vẫn đứng yên ở vườn tâm thần mê mẩn vì đã khám phá ra một chuyện bí mật. Không phải chuyện «con Thu bị ghê ruồi» đâu, tôi đã nghĩ ra cách muốn vẽ miệng con cóc đang kêu cho thật linh động tôi chỉ cần vẽ theo cái miệng Hồng Hà lúc con bé hét lên là đúng ngay boong.

Bạn thầy chưa, ngay khi còn bé tôi đã dư thông minh để biết coi thường ánh mắt, nụ cười, nước mắt con gái. Những thứ đó tuy vô vàn nhưng cũng đã khiến cho ông Adam bị «sút» văng khỏi Thiên Đàng và khiến cho biết bao nhiêu ông vua ở hạ giới bị «sút» văng khỏi ngai vàng. Bây giờ chẳng cần phải ánh mắt, nụ cười, chẳng cần người đẹp ban cho một cái móng chân để làm kỷ niệm tôi cũng sẵn sàng bắt chước Ti Can móc tim mình dâng cho nàng ngay chứ đừng nói gì dâng cây hồng bạch vợ vào đó. Đây bạn xem, tôi-người-lớn có ngu không chứ !

Trại định cư của chúng tôi ở bên bờ một con sông nhỏ. Mỗi chiều tôi thường ra sông tắm và đợi đến khi bữa ăn tôi ở nhà đã dọn xong, tôi mới lò dò trở về nhà để khỏi bị mẹ tôi sai vặt. Một buổi chiều đang thả nổi mình trôi theo dòng nước tôi nghe có tiếng khóc ré lên, nhìn lên bờ thấy Hồng Hà đang đánh cô em gái, tôi vội bơi vào bờ.

Cả tuần nay hai đứa tôi giận nhau. Không có con bé cộng tác làm toán chung, tôi đã bị một con dề-rô trong vở bài tập nên «hăm hơi» lắm lắm và chỉ đợi dịp gây lộn với con bé. Sẵn có dịp này tôi vội nhào đến can thiệp.

— Hà không được đánh em Hà. Thấy giáo đã dạy «chúng ta không được hà hiếp kẻ yếu đuối».

Con bé dờ giọng người lớn nói :

— Tôi đánh em tôi, chứ tôi đánh em ông đầu mà ông nói.

— Em của ai cũng vậy. Thấy giáo đã dạy «anh hùng thầy chuyện bất bình chẳng tha». Hà mà đánh em Hà nữa, tôi đánh Hà liền.

Con bé tát ngay vào mặt cô em cái bốp rồi đứng chông nạnh nhìn tôi thách đồ.

— Đồ ông đánh tôi đây.

— Đánh ngay chứ sợ à. Nhưng Hà không được mách bô Định mới là «anh hùng».

Không đời con bé trả lời có chịu làm «anh hùng» hay không tôi cũng đâm ngay vào bụng con bé cái hự rồi bỏ chạy. Trong khi tôi lo đi trốn, thì Hồng Hà đã chạy đường tắt về nhà mách bố mẹ tôi. Vì vậy tôi đến vừa thấy tôi bước chân vào cửa (mặc dù tôi đã giả vờ lên cơn ho gà ho «hự hự») bô tôi vắn túm áo tôi, kéo lên phàn nằm rồi quất roi mây túi bụi.

Bạn thầy chưa, ngay khi còn bé tôi đã sáng suốt biết bệnh vực những kẻ «thập cô bé miệng» và sẵn sàng đánh con gái bằng «quả đấm» đang hoàng. Còn bây giờ gặp chuyện như trên chắc tôi sẵn sàng giúp cô chị bặt tai cô em mây cái cho nàng đỡ mỗi tay. Tôi cũng chẳng còn can đảm đánh con gái bằng «đóa hồng» Tôi chỉ có can đảm đưa tâm thân «tuổi ngựa» của tôi cho nàng hành hạ mà thôi. Thề mới ngu chứ!

Bị ăn bữa «cháo lươn» mạp mình, buổi sáng hôm sau gặp Hồng Hà ở trường tôi liền xỉ vả con bé :

— Hà là một con hèn.

— Ai bảo Định đánh Hà đầu làm chi.

— «Anh hùng» phải rán chịu đau, không khóc than, không đi mách bô người ta.

— Định nói sai rồi, con gái không là «anh hùng», con gái chỉ là «liệt nữ».

Chắc tôi qua con bé thức suốt đêm ngồi tra tự điển Hán Việt nên mới rành nghĩa hai chữ đó để «sửa lưng» tôi, tôi nổi sùng cái bướng.

— «Liệt nữ» cũng vậy. Ngày xưa Hai bà Trưng bị quân Tàu đánh cũng đâu có khóc than và đi mách bô quân Tàu.

Con bé đuôi lý, bĩu môi :

— Định chỉ tài bắt nạt con gái, có giỏi Định đánh thẳng Hùng đi. Hà thách đồ.

Thằng Hùng trường lớp tôi, nhà nó cũng ở trại định cư và ở gần nhà Hồng Hà. Nó to con và cao lớn hơn tôi nhiều vì đã 15 tuổi nhưng được bô mẹ khai sứt tuổi để thi vào trường công Mặt nó đầy mụn trứng cá đỏ sần nên có biệt danh là «Hùng sùi». Nghe Hồng Hà thách đồ, tôi nổi máu anh hùng chẳng còn biết Hùng sùi là ai nữa. Tôi nói :

— Định đánh thẳng Hùng ngay. Hà cá cái gì ?

— Định đánh thẳng Hùng, Hà chịu mất 5 đồng. Còn Định thua thì sao ?

— Chịu mất hai hòn bi sứ.

— Hà đầu thêm chơi bi.

— Một ná cao su bắn chim giọng đồng.

— Không đáng một đồng.

— Vậy Định sẽ để Hà đâm ba cái vào lưng.

— Đấm Định thêm mỗi tay.

— Chớ Hà muốn gì ?

— Cây hồng bạch của Định.

— Trấu xay. Nghèo mà ham. Cây hồng bạch đáng giá 100 đồng.

— Vậy Định cắt một cành hồng cho Hà đem về trồng.

— Còn lâu, một cành hồng đáng giá 10 đồng.

— Định không chịu thì thôi.

Con bé lừng thừng bỏ đi, tôi đứng lại phàn vân suy nghĩ. Chắc bạn cũng biết 5 đồng cách đây 17 năm lớn lắm. Chỉ cần 5 các bạn có thể uống được một ly còi cà phê đen tha hồ bỏ đường. Năm đồng đổi với một thăng bé ở trong trại định cư nghèo khổ như tôi lúc đó quả là một món tiền vĩ đại. Tôi chỉ có được số tiền ấy mỗi năm một lần vào dịp Tết khi cộng tiền lì xì của tôi với tiền lì xì tôi ăn cắp của mây đứa em. Có 5 đồng tôi sẽ tha hồ mua đồ ăn (tôi không thích đồ chơi, tôi chỉ thích đồ ăn) như bánh rán, kẹo kéo, bánh bao, thịt bò khô, táo tàu, xoài dầm cam thảo, bánh đa phết mật...Ồi giời ! Có 5 đồng tôi sẽ mua tất cả các hàng quà rong quanh trường. Nghĩ vậy tôi chạy theo Hồng Hà nói chấp nhận

cuộc đánh cá và hẹn con bé 5 giờ chiều ra bờ sông xem tôi đánh Hùng sùi vì Hùng sùi cũng thường ra sông tám giờ đó.

Nhưng Hùng sùi không phải là thằng vô hình. Chỉ cần đợi đến khi xếp hàng vào lớp là tôi biết ngay nó thật sự có hiện diện ở cõi đời này còn chắc chắn hơn bánh rán, kẹo kéo, bánh bao nhiều. Nó đứng tiền hàng lang như một ông tướng dơ tay làm hiệu cho học sinh lớp tôi xếp hàng hai, bên nam, bên nữ, nhỏ trước lớn sau. Đứa nào đứng lộn xộn nó cú lũng đầu ngay bắt kẻ gái trai. Tôi còn đang mê mẩn tính nếu có 5 đồng mình sẽ mua những đồ ăn gì thì Hùng sùi cú vào đầu tôi cái cốc khiến mọi đồ ăn đều văng ra ngoài. Nó hét lên :

— Mày to đầu phải đứng ở dưới biết chưa ?

Bây giờ tôi mới biết Hùng sùi *mạnh và hét to* hơn tôi nhiều. Điều này chắc tôi sẽ chẳng được 5 đồng mà còn bị ăn đòn no và mặt thêm một cảnh hồng. Nhưng may thay đầu óc thông minh của tôi đã hoạt động và hiện cho tôi một mưu kế thần sầu.

Ngay khi ra chơi tôi gặp riêng Hùng sùi để thương thuyết. Tôi kể cho nó nghe mọi chuyện và nói nếu nó chịu giả vờ đánh thua, tôi sẽ chia cho nó 2 đồng. Hùng sùi lắc đầu:

— Mày khôn bỏ mẹ. Mày đánh tao sưng tay lại được con Hồng Hà phục vậy mà còn được 3 đồng, đầu dễ dàng vậy. Tao phải được 3 đồng nếu không tao đánh mày gục luôn.

— Mày đánh tao gục, mày cũng đầu được đồng nào. Con Hà nó đầu có đưa tiền cho mày.

— Nhưng tao sẽ làm mày mất một cảnh hồng và tao sẽ đâm mày đến khi nào mỗi tay mới thôi.

Nghe nó dọa «đâm mỗi tay mới thôi» khiến tôi phát hoảng. Nó mà đâm tôi kỹ như vậy chắc tôi phải nghỉ học một tuần là ít. Tôi đành chấp nhận đòi hỏi của nó, thà tôi được 2 đồng còn hơn chẳng có xu nào. Tuy vậy Hùng sùi còn dặn :

— Mày đâm tao nhẹ nhẹ thôi nghe. Mày đâm mạnh là tao cáo sùan không «bảo đảm sinh mạng» mày đâu.

Di nhiên trong trận «Long Hồ sát đầu» buổi chiều đó tôi đã toàn thắng Hùng sùi. Tôi chỉ mới đâm một cú nhẹ vào bụng nó vậy mà nó

đã ôm ngực la: «Ồi giời ! Bị đập phôi rồi. Tao phải đi nhà thương gấp» rồi nó chạy biến đi mất. Hồng Hà móc túi đưa tôi 5 đồng, mặt con bé như cái bánh đa nhúng nước nhưng đôi mắt con bé nhìn tôi có vẻ khám phục sức mạnh vô biên của tôi lắm lắm.

Bạn thầy chưa, ngay thuở nhỏ tôi đã biết liên kết với bạn bè «moi tiền» con gái tiêu chơi. Còn bây giờ không những tôi sẵn sàng moi tiền của thằng bạn thân nhất mà còn sẵn sàng moi tiền của bố mẹ tôi và của chính tôi để dâng cho bất cứ người đẹp nào, thề mới ngu chứ.

Suốt ba ngày sau không thầy Hồng Hà đến lớp học, tôi nghĩ chắc con bé tiếc 5 đồng nên không muốn nhìn mặt tôi. Mãi đến khi bố tôi cho biết Hồng Hà bị bệnh thương hàn và bảo tôi đến thăm, tôi mới chịu khó cuộc bộ đến nhà con bé ở cuối trại định cư.

Mẹ Hồng Hà dẫn tôi vào một căn phòng được che kín bằng những màn vải có hoa lớn màu vàng. Con bé nằm im trên giường, mắt nhắm lại, mặt xanh lè, mồ hôi vã ra ướt đẫm cả tóc vậy mà con bé vẫn phải trùm chăn đến cằm. Khi mẹ Hồng Hà bận ra ngoài để coi siêu thuốc bắc, tôi đến ghé bên con bé gọi nhỏ:

— Hà, Hà, cho Định mượn vở tập toán nghe.

Con bé mở đôi mắt lơ lơ nhìn tôi hỏi:

— Ai đây ?

— Định họa đây.

— Vậy mà tưởng Hùng sùi.

— Bộ mặt Định nổi nhiều mụn trứng cá lắm hả ?

Con bé cười không trả lời trông dễ ghét lạ. Nếu không sợ kỳ tôi thấy giáo gọi tôi lên bảng trả bài tập toán, chắc tôi sẽ cầu trời cho con bé ốm chết luôn cho bố ghét. Tôi hỏi:

— Vì tiếc 5 đồng nên Hà ốm phải không ?

Con bé lắc đầu rồi đột nhiên ôm ngực ho «hự hự». Mặt con bé đỏ gay như người say rượu và lăn lộn trên giường giống hệt tôi mỗi khi lên cơn ho gà. Tự nhiên tôi thấy thương con bé lạ. Một lúc con ho dứt, con bé nhìn tôi nói:

— Định cho Hà một cảnh hồng bạch nhé.

Tôi định hét «Trầu xay» nhưng nghĩ đến cơn ho vừa qua của con

bé tôi đòi ý nói :

— Được rồi tôi nay Định sẽ đem đèn cho Hà một cành hồng. Bây giờ Hà cho Định mượn vở toán tập của Hà đi.

Con bé mừng rỡ cô nhồm dậy giơ tay chỉ.

— Vở toán tập Hà để ở bàn kia kia, Định lấy đi. Tôi Định nhớ đem cho Hà một cành hồng Bạch thật nhiều bông nghe. Hà sẽ nhờ mẹ trồng nó ở góc vườn và khi khỏi bệnh Hà sẽ chăm sóc nó kỹ càng hơn. Định nhớ đem đèn sớm nghe, Hà đợi đó.

Buổi tối ăn cơm xong tôi cầm dao ra vườn chặt cho Hồng Hà một cành hồng nở đầy bông trắng. Sợ mẹ mắng về tội «chặt vị cứu tinh» nên tôi không dám cầm cành hoa đi ra cửa trước mà phải chui hàng rào phía sau vườn rồi chạy đến nhà Hồng Hà. Gắn đèn nhà con bé, tôi gặp Hùng sùi đứng chống nạnh ở giữa đường. Nó hỏi :

— Mày đi đâu đó Định họa ?

— À trời nóng quá, tao đi lòng vòng cho mát.

— Xạo ke, mày đèn nhà con Hà phải không ?

— Ừ...nghe nó ốm tao định đèn thăm.

— Mày cầm cành hồng cho nó há ?

— Sức mày mà cho. Nghe nó bị ho gà nên tao đem đèn bán.

— Xạo ke, người ta bán hoa thôi chứ ai bán cả cành. Mày định cho con Hà để nó trồng trong vườn phải không ?

— Bỏ tao nói đem tặng bỏ nó một cành hồng để trồng làm cây cảnh.

— Xạo ke, mày «mết» con Hà nên đem cành hồng tặng nó còn bày đặt nói nọ kia. Sáng nay đèn trường tao sẽ nói cho tụi nó biết mày là thằng «gà mái ướt». «Gà mái ướt» mới đi «mết» con gái.

Bị gọi là «gà mái ướt» tôi cảnh thầy nhục nhã ghê gớm. Tôi hét lên đấm chính :

— Tao «mết» con Hà hồi nào, tao ghét nó như ghét ông thầy dạy toán. Tao tính đem cành hồng đèn lều lều cho nó thềm chứ còn khuya tao mới cho nó. Mày xem đây.

Tôi quăng cành hồng xuống đất rồi dẫm nát những đóa hồng trắng dưới đôi guốc mộc. Hùng sùi vỗ tay reo :

— Mày đúng là thằng «gà tổ». Tao xin lỗi mày nghe, giờ tao đãi mày đi ăn thạch chè.

Hùng sùi quàng tay quanh vai tôi kéo đi. Được gọi là «gà tổ» tôi nở mũi sung sướng mặc kệ cho Hồng Hà đợi chết luôn.

Mười bảy năm đã trôi qua, trôi qua. Bây giờ tôi đồ bạn Hồng Hà hiện đang ở đâu đây ? Chắc bạn nói nàng đang ở trong nghĩa địa và «mổ xanh cỏ» rồi chứ gì.

Xời ! Nếu được như bạn nói thì thật «phúc đức bầy mười đời» cho tôi. Chẳng cần phải ở nghĩa địa, Hồng Hà ở bất cứ chỗ nào trừ nhà tôi, tôi cũng sung sướng lắm lắm. Nhưng khổ nỗi hiện giờ nàng đang ở trong nhà tôi đây bạn ạ. Điều đó chưa có gì kinh khủng lắm đâu nếu bạn còn biết rằng Hồng Hà hiện đang là «nhà tôi», thế mới thấm chứ. Tôi thật xứng đáng được bạn phân ưu phải không ?

Có một số người thuở nhỏ rất thông minh nhưng càng lớn lên càng ngu, tôi là một người ở trong số những người hiểm hoi đó. Biết làm sao bây giờ ? □

SỚM

MAI

BIÊN

UY

sớm mai như một giọt sương

thức dậy bằng tiếng cười trong suốt

con dê mèn điếm tâm với ngọn cỏ non

nó ngúc ngắc cái đầu

đong đưa đôi râu

và gáy đàn bằng nghệ thuật tuyệt vời của

đôi cánh đen nhánh

tôi thấy nó

sớm mai và con dê mèn

cọng cỏ non và những giọt sương ngọt ngào đó

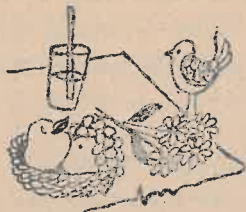
tôi thấy tôi một ngày của quá khứ

nhưng thơ ngây thì đã bay xa

sớm mai chỉ còn là một tiếng thở

chấp nổi một tiếng thở dài

GIÒNG SÔNG TUỔI NHỎ

TỪ KÊ TƯỜNG

Ông bà ngoại tôi chỉ sinh được hai người con : Mẹ tôi và cậu Tư. Tại sao sinh có hai người mà tôi lại gọi người em kê của mẹ tôi là cậu Tư ? Sau này tôi mới được mẹ giải đáp cho thắc mắc đó : Đúng ra tôi có một người cậu nữa, cậu Ba. Nhưng lúc sinh ra cậu Ba chết liền và chỉ khóc oa oa được mấy tiếng để chào cuộc đời lúc đó chắc chỉ còn là một bầu không khí khó thở, nặng nề với hai lá phổi nhỏ xíu của cậu. Ông bà ngoại sinh được cậu Tư xong rồi thôi. Do đó cậu mang thứ tư nhưng cũng là cậu Út.

Khi tôi có trí khôn. Cậu Tư cũng đã có vợ. Ông ngoại tôi chết lúc tôi còn nhỏ. Bà ngoại tôi ở với vợ chồng cậu Tư trong ngôi nhà của ông Ngoại tôi để lại. Mẹ tôi có chồng ở cùng làng nhưng cách nhà ngoại tôi rất xa. Thửa đó tôi chưa biết mặt Ba tôi là ai. Tôi chỉ biết bà nội rất khó khăn dữ tợn. Bà từng mắng chửi mẹ tôi không tiếc lời và mẹ tôi chỉ biết kéo tôi ra sau hè ngồi dưới bụi chuối hột rậm rạp ôm tôi vào lòng mà khóc tức tưởi. Thuở đó ba tôi đi kháng chiến rồi hết kháng chiến ba tôi bôn ba mãi tận đâu đâu, hình như chả bao giờ ba tôi về thăm nhà.

Ba tôi có một đời vợ trước và cũng có một đứa con trai. Đó là anh An. Vợ trước của ba tôi bị bệnh chết lúc anh An mới lên ba tuổi.

Ba tôi mới cưới mẹ tôi về. Lúc đó mẹ tôi mới vừa tròn mười tám tuổi. Gia đình bên nội tôi không những giàu nhất nhì trong làng mà còn có rất nhiều quyền thế nữa. Ông nội tôi họ Võ và họ Võ là một họ rất lớn ở làng tôi lúc bấy giờ. Vì có quyền thế và rất giàu nên ông nội tôi lấy được rất nhiều vợ. Gần như làng nào tỉnh nào ông đặt chân tới cũng đều có một bà vợ. Bà nội tôi sinh ra ba tôi là bà vợ thứ nhì của ông. Khi tôi có trí khôn thì ông nội tôi đã chết. Mẹ tôi kể lại ông nội tôi chết mãi tận... *Cả muông* vì lúc đó ông đang si mê theo đuổi bà vợ thứ năm. Ông chết ở nhà bà vợ đó đến mấy tháng sau bà nội tôi mới được tin. Bà ghét ông nội tôi đến độ không thèm đi xuống *Cả muông* nhìn ngôi mộ mới đắp do bà vợ thứ năm của ông nội tôi chôn cất.

Không hiểu sao bà nội rất ghét mẹ tôi và hình như cũng ghét luôn cả tôi nữa. Chưa bao giờ tôi dám đến gần Bà và cũng chưa bao giờ tôi nghe Bà gọi tôi bằng một tiếng « cháu » êm đềm như tôi hằng mơ ước. Ngôi nhà bà nội tôi rất lớn, và rộng mênh mông. Những cây cột nhà bằng thứ gỗ quý to gấp mấy vòng tay ôm của tôi. Những cây cột bóng lộn gần như soi rọi được. Anh An lớn hơn tôi nhiều tuổi nên có bạn bè cùng tuổi để chơi, tôi không có bạn bè ở quê nội nên suốt ngày lủi thủi một mình. Trò chơi quen thuộc nhất của tôi là cò treo lên cây cột nhà được một khoảng khá cao rồi mới lỏng tay tuột xuống. Bình thường tôi rất khoái, nhưng làm khi bắt ngờ tuột xuống quá nhanh tôi té ngồi xuống đất rềm cả mông dít.

Ngoài trò chơi treo cò, thú vui duy nhất còn lại của tôi là nằm dưới bãi cỏ xanh trong vườn mận cầu đang mùa trái chín để lắng nghe lũ chim Trao Trào, chim Rẻ Quạt, những chú Chia Vôi xí xỏ xí xào, đôi khi có cả những cặp vợ chồng nhà cường khoáng, sáo đen, Nhông, bay về tìm ăn trái chín kêu gọi nhau rôi rít giữa một buổi trưa hè êm ả. Tôi thích ngắm những trái mận cầu già vàng lươm. Những trái đó luôn luôn ở trên cao tít mắt mà tôi chúng bao giờ dám leo lên tận nơi để hái. Thường chỉ qua một đêm, đến sáng hôm sau lũ chim trao trào đã móc ruột ăn hết sạch chỉ chừa lại có cái vỏ không đong đưa theo cành cây. Tôi ước chi mình lớn ngay lên chút nữa để có thể leo lên hái được những trái mận cầu cao chót vót ấy hoặc tự làm lấy một cái ná thung

bắn đuôi lữ chim kia đi, để chúng khỏi phá trái vườn. Nhưng tôi biết đó chỉ là một giấc mơ mà giấc mơ không khi nào có thật được, cũng như tôi mơ ước được gặp mặt ba tôi mỗi một lần Tết đến.

Không ai sống mãi với những nỗi buồn, những nỗi đớn đau của mình mãi được. Cũng như không ai khóc hoài mà không vơi nước mắt. Bất ngờ một hôm mẹ tôi thu xếp quần áo cho vào cái bao đựng bột với cứ chỉ gấp rút vội vàng. Thấy vậy tôi ngạc nhiên hỏi :

— Má đi đâu vậy má ?

Mẹ tôi cố ngăn nước mắt nhưng rồi nước mắt cũng chảy ra.

— Mình đi về ngoại ô. Bà nội đuổi rồi.

Dĩ nhiên làm sao tôi hiểu được nỗi buồn của mẹ tôi và những giọt nước mắt ấy. Tôi chỉ biết rời bỏ ngôi nhà này là một niềm vui bất ngờ. Dù sao tôi cũng thích về ngoại hơn. Thật ra sống ở quê nội chả có gì thích thú nếu không nói là quá buồn chán nữa.

Tôi vui vẻ hỏi :

— Mình đi ngay hả ?

— Ừ. Đi liền bây giờ.

— Anh An có đi theo không ?

— Không. Anh An ở với nội.

Mẹ tôi dồn ếm tất cả quần áo đồ đạc của mẹ và của tôi vào cái bao đựng bột. Thật ra có nhiều nhòì gì đâu, chỉ vài bộ quần áo xấu xí của mẹ. Chiếc áo dài may từ ngày đám cưới đã bạc màu, chiếc khăn mỏng đội đầu, ít thứ lặt vặt khác. Còn tôi chỉ có hai bộ quần áo vừa mặc nhà vừa mặc đi học. Tất cả vừa vụn với cái bao nhỏ và là «gia tài» của mẹ con tôi khi rời quê nội. Lúc đi, mẹ bảo tôi lên chào bà nội. Tôi rút rờ lên nhà trên. Bà nội đang ngồi ăn trầu trên ghế trường kỷ thoáng ngó tôi một cái rồi quay đi. Tôi cũng chỉ cúi đầu nói lập bập mấy tiếng rồi lủi mất. Mẹ tôi ra sau hè mở dây cột coa heo nuôi đã được sáu tháng do chính tiền dành dụm được của mẹ tôi sau mùa gặt. Mẹ đưa sợi dây cho tôi nắm, và tôi dắt con heo chạy lúc thúc bên cạnh mẹ.

Trời buổi sáng ở quê nội có những vầng mây thấp. Những cơn gió từ đồng xa đưa về thơm mùi đất khô, mùi rơm rạ của tháng giêng. Những chiếc lá Bồ Đề vàng ẻo rơi lác đác trên đường chắc làm mẹ tôi

buồn nhiều. Nhưng tôi lại thấy rộn ràng trên con đường là tả lá cây bay đưa mẹ con tôi về quê ngoại.

Bây giờ cậu Tư đã khá giả hơn xưa rất nhiều. Ngôi nhà nhỏ ngày xưa của ông ngoại để lại đã được sửa sang để làm nhà dưới. Cậu cất thêm ở phía trước một ngôi nhà lớn để làm nhà trên. Tuy ngôi nhà rộng lớn nhưng cũng không làm sao bằng được ngôi nhà của bà nội. Nhưng ở đây mẹ tôi không còn những giọt nước mắt khóc thấm lên nữa. Thỉnh thoảng tôi thấy mẹ cười. Và tôi, dĩ nhiên như con chim được sỏ lồng thoảng tôi thấy mẹ cười. Và tôi, dĩ nhiên như con chim được sỏ lồng bay lại vào khoảng trời xanh. Như con hổ được trở về rừng thẳm. Tôi gặp lại những đứa bạn ở quê ngoại bây giờ đã lớn ngang nhau, suýt soát tuổi nhau. Tôi chơi đùa suốt ngày không còn ngồi thui thủi đẽm đàn kiến bò quanh gốc cây Trứng gà, tiếp tục trò chơi leo cột hay nằm trong vườn măn cầu nghe lữ chim Trao Tráo, kêu réo nhau phá mùa trái chín để mơ ước phải chỉ mình lớn lên ngay, lớn hơn chút nữa... Ở quê ngoại, tôi đã làm được những con diều giấy thả bay cao ngất. Tôi có chân trong đội banh và mỗi đứa trong đội đã hùn tiền lại mua được một trái banh da để chiều chiều ra đám ruộng khô tập dợt. Tôi cũng đã làm được cái ná thun bằng chạc ổi loáng bóng đeo lưng lẳng trước ngực với những viên đạn đất sét hăm dọa ứng. Tôi cũng có rất đông bạn bè nhưng thân thiết nhất với tôi chỉ có hai đứa : Thuận dừa và Yên keo. Hai thằng này có biệt danh rắc rối chứ nguyên do để bạn bè đặt cho tụi nó biệt danh đó thật là giản dị. Thuận dừa vì nó chuyên môn cạy dừa, sấy dừa và phơi dừa khô cho ngoại nó. Còn Yên keo vì nhà nó trồng rất nhiều keo, và nó đã từng leo lên cây keo cao chót vót té rớt xuống đây một lần mà không chết. Hai thằng này đều lớn hơn con tôi gấp bội. Nhất là Yên keo, da thịt nó đen đui rần chắc như đồng. Năm rày nó to như tảng đá xanh. Mặt mày lăm lè dễ sợ. Nó đánh lộn rất cừ, ăn cũng đánh mà... thua cũng đánh. Nhưng Yên keo đánh lộn lại rất ít khi thua, trừ khi địch thủ có ba đứa sắp lên. Năm đó ba đứa chúng tôi cùng học lớp nhì trường tiểu học *Lộc Thuận*, cách xa làng tôi hơn bốn cây sỏ. Vì trường làng tôi chỉ có đèn lớp ba thì hết. Muốn học tiếp phải thi xuống lớp nhì

trường Lộc Thuận.

Mẹ con tôi về ở với bà ngoại nhưng thật ra là ở nhờ nhà cậu Tư. Mới đầu không có gì xảy ra vì mẹ tôi vốn sẵn tánh chịu đựng và nhẫn nhục với hết thầy mọi người. Nhưng vài tháng sau mợ Tư bắt đầu đay nghiến và hay kiếm cách gây gổ với mẹ tôi. Những giọt nước mắt khổ đau tưởng đâu đã khô cạn trong mắt mẹ tôi bây giờ lại ứa ra, bật thành những tiếng khóc tức nghẹn. Và tôi lại được mẹ kéo ra sau hè ôm vào lòng khóc thầm lén không cho bà ngoại hay biết. Mẹ tôi rất thính mũi, tuy đang khóc sụt sùi nhưng cũng ngửi thấy được mùi nắng cháy khét lẹt trên mái tóc ngùn của tôi.

Bà lập tức nín khóc, ký lên đầu tôi một cái mắng yêu :

— Thằng quí, cứ đi chơi ngoài nắng đầu cổ khét lẹt, hôi như trâu cũi.

Tôi xoa đầu hỏi mẹ :

— Mợ Tư làm má khóc hà ?

Mẹ tôi im lặng. Tôi thấy máu nóng trong người bốc lên, đốn ra nắm tay, chạy thẳng xuống bàn chân. Tôi đá vèo một cục đất lăn vào bụi chuối nói :

— Con sẽ trả thù.

Mẹ tôi ngạc nhiên. Bà trợn mắt nhìn tôi như nhìn kẻ lạ :

— Trời đất. Con ăn nói gì lạ vậy. Ai dạy con nói thế ?

— Con lớn rồi con biết chứ cần chi ai dạy.

Thật ra tôi chỉ bắt chước những nhân vật trong tiểu thuyết của Lê văn Trương, Hồ Biểu Chánh. Những nhân vật mà tôi và đám bạn say mê nghiền ngẫm không sót một hành động một cử chỉ nào thời bấy giờ.

Mẹ tôi mỉm cười nheo mắt hỏi đùa :

— Con trả thù cách nào ?

— Dễ ợt. Con sẽ bán nát đầu cả bảy vịt xiêm của mợ Tư.

Mẹ tôi hốt hoảng :

— Đừng bán chết vịt. Mợ Tư sẽ đuổi mẹ con mình ra khỏi nhà sớm. Chờ vài tháng nữa thôi má dành đủ số tiền sẽ cất căn nhà nhỏ đủ để mẹ con mình ở.

Tôi không để ý tới chuyện cất nhà của mẹ. Tôi chỉ khoái trả thù mợ Tư thôi. Tôi cười hỏi mẹ :

— Hay là con kêu tụi bạn con lén bắt hết cá phi của cậu Tư ?

— Đừng. Cậu Tư rất thương mẹ con mình.

— Sao cậu Tư không đánh mợ Tư ?

Mẹ tôi lại im lặng. Tôi rất thù...cái ao cá phi của cậu Tư. Cá phi của cậu Tư nuôi dưới ao nhiều vô số kể. Nhiều như kiến. Cá con thì cậu vớt lên bán được rất nhiều tiền. Thành thạo cậu vớt cá lớn lên ăn nhưng không bao giờ cho mẹ con tôi và bà ngoại lấy một con. Nhiều bữa ăn nhìn những con cá phi chiến vàng lờm trong chảo, những con cá phi nướng trên lò lửa đỏ rực mỡ chảy xèo xèo bay mùi thơm khắp nhà tôi thèm muốn chết. Tôi thiếu gì cách bắt cá phi của cậu Tư. Chỉ cần một nhánh tre buộc sợi nhợ gai cột lưới câu, móc một con trùng đất thả xuống là chớp được một chú cá phi béo ngậy. Nhưng tôi sợ mẹ tôi vì bà đã cấm tôi làm chuyện đó.

Và trong lúc mẹ tôi buôn tảo bán tần khắp các chợ làng để lo dành tiền cất nhà ở riêng. Tôi vẫn tìm cơ hội để trả thù mợ Tư. Một hôm cậu Tư đi làm, mợ Tư đi vắng tôi đã bán vào đầu con vịt xiêm đang ấp một ổ trứng lớn của mợ Tư mấy viên đạn đất sét. Con vịt quây mòng mòng nhiều vòng rồi té quy, gãy đành đập ít cái rồi chết luôn. Trong lúc đó Thuận đưa và Yên kéo câu được hơn hai chục chú cá phi to lớn nhất dưới ao. Ba đứa mang xuống ngôi nhà lều đồ nát bỏ hoang của bà ngoại. Thuận đưa đốt lửa nướng ăn một bữa no bụng. Ăn xong ba đứa nằm lẩn dưới nền gạch hoa mát rượi thả hồn theo tiếng gió lao xao trên hàng dừa trái đỏ ngoài đường. Lúc bấy giờ tôi mới thấy hoảng vía.

Tôi ngồi phất dậy mặt tái xanh :

— Chết rồi! Thế nào mợ Tư tao cũng biết.

Yên kéo cười dòn :

— Còn lâu mới biết. Cá dưới ao nhiều như kiến cậu Tư mày đâu có đếm được bao nhiêu con mà lo.

— Tao không sợ chuyện đó. Tao sợ chuyện con vịt xiêm đang ấp trứng.

Thuận đưa võ cái bép vào đùi ngồi ngay dậy:

— Ừa nhì. Tụi mình lo nướng cá mà quên mất con vịt. Bây giờ phải thủ tiêu nó mới được.

— Bằng cách nào? Tụi mình đâu có biết làm thịt vịt.

Yên keo cũng đã ngồi dậy:

— Đem xuống xóm Rầy, bắt bọn thằng Voi đen làm. Ha ha. Chiều nay bọn mình tha hồ ăn thịt vịt xiêm.

Ba đưa lật đật chạy về nhà mẹ Tư xách con vịt máu me đỏ lôm chạy xuống xóm Rầy. Chiều đó cả bọn được thêm một chậu thịt vịt ngon lành.

Nhưng rồi câu chuyện cũng đổ bể. Mẹ Tư tôi hay biết được, vì có thằng ở xóm Rầy, cũng được ăn thịt vịt lại chạy lên nhà mách mẹ Tư hay. Lập tức tôi bị mẹ tôi cho một trận đòn kinh khiếp nhất từ xưa tới giờ. Vừa cấm roi đánh tôi mẹ vừa khóc. Tôi cắn răng chịu đòn, nhưng cuối cùng tôi cũng bật khóc. Dĩ nhiên tôi khóc chắc không phải vì tôi bị đánh đau.

Và thay vì còn ở đậu được trong nhà mẹ Tư được vài tháng nữa cho mẹ tôi dành đủ tiền cất nhà, sau chuyện đó mẹ tôi phải chạy cùng khắp xóm làng vay mượn tiền bạc thêm vào số tiền mẹ tôi đã dành dụm được cất liền một căn nhà nhỏ ở gần nhà của mẹ Tư, trên khoảng đất trống thừa thãi của ông ngoại tôi để lại.

Căn nhà mới của mẹ con tôi không bằng nhà bếp của mẹ Tư. Cốt bằng cột dừa sần sùi, lợp lá, vách lá, nền đất. Mẹ tôi chỉ còn đủ tiền mua được cái giường xấu xí với vài ba chiếc ghế đầu để ngồi. Bếp nấu ăn thì do mấy cục gạch chống lên làm ống lò. Phía trước nhà có hàng dừa xiêm, phía sau hè có vài bụi chuối hột. Nhưng ở đó mẹ con tôi có đời sống mới. Những ngày tháng trải ra không phải là những ngày tháng buồn thảm. Mẹ tôi đã có được những nụ cười tươi. Ngôi nhà nhỏ hẹp không đủ bàn ghế bày biện chưng dọn nhưng rất ấm cúng. Bao ngày mẹ tôi buồn bán ở chợ, tôi đi học. Tôi về cơm nước xong xuôi mẹ tôi

lắp tục may nột cho tôi mấy chiếc áo sơ mi trắng cụt tay để mặc đi học. Dưới ngọn đèn dầu có những cái hoa đỏ đẹp mắt tôi ôn lại bài vở. Mẹ tôi hay mua trầu cau ở chợ về để sẵn trong khay với đầy đủ với cau và thuốc xia chờ bà ngoại qua ăn. Bà ngoại ngồi ăn trầu bồm bồm lắng nghe tôi đọc bài. Thỉnh thoảng bà ngoại mỉm cười.

Thời gian êm đềm trôi qua. Sống yên ổn ở ngôi nhà mới được một năm bỗng một hôm ba tôi về. Bây giờ tôi mới biết mặt ba tôi. Không mừng rỡ, tôi chỉ thấy hơi ngạc nhiên chút ít. Ba tôi hỏi thăm tôi học tới đâu, và sau vài câu đối đáp ba tôi quay ra bàn chuyện với mẹ tôi cả buổi chiều. Tôi ông ghé lại một lần và cũng lại nói chuyện với mẹ tôi suốt đêm. Tôi hỏi hộp linh cảm trước một chuyện gì thay đổi sắp xảy ra cho mẹ con tôi. Quả nhiên sáng hôm sau mẹ tôi lo thu xếp quần áo đồ đạc, tom góp vật dụng bảo tôi về bà nội ở. Tôi không muốn đi chút nào.

Mẹ tôi nói, về mặt nghiêm trọng:

— Bà nội đau nặng không có ai trông nom săn sóc ba năn ni mẹ về ở với bà nội. Chuyện cũ bỏ qua hết. Còn con sẽ được lên Sài Gòn ở với Ba đi học. Dù sao như vậy cũng sướng hơn. Ở đây con không thể nào học cao hơn được nữa.

— Nhưng con không thích về bà nội, không thích ở với ba, không thích học cao.

— Đừng cãi mẹ. Lên Sài Gòn con sung sướng hơn ở đây. Ở với ba con sẽ đầy đủ hơn ở với mẹ.

— Nhưng ba có vợ bé. Con không ở với dì ghê.

Mẹ tôi ngạc nhiên:

— Sao con biết?

— Bà ngoại nói. Ba có vợ bé nên bỏ mẹ con mình nhiều năm nay. Bây giờ sao ba không nhờ vợ bé của ba săn sóc bà nội mà kêu mẹ về làm gì?

Mẹ tôi chớp mắt ít cái và mẹ im lặng. Bao giờ mẹ cũng im lặng trong khi nước mắt vẫn tiếp tục rơi cho những ngày tháng u ám bủa vây lên cuộc đời mẹ. Tôi bực tức chạy ra sau hè đâm đá vào thân mây cây chuối hột và, tôi bật khóc nức nở. Nhưng rồi tôi cũng theo mẹ về quê nội.

Ít hôm sau tôi theo ba tôi lên Sài Gòn. Chuyến đi vào lúc sáng sớm. Trên bên sông lồng lộng gió, trời mờ sương bao phủ rừng cây vẫn còn ngái ngủ dưới bóng trăng vàng ẻo. Con sông nước tràn ngập lên tới bờ đá chôn vùi bãi cát dưới sâu. Những kỷ niệm của tôi phải bỏ lại. Tiếng sóng âm ì vang vọng lẫn át những lời dặn dò của mẹ tôi. Lúc đó tâm hồn tôi hướng cả ra ngoài ngàn khơi. Giòng sông tuổi nhỏ của tôi đó. Giòng sông bao la bát ngát từ bao lâu nay tôi không nhận ra, nó cũng có một linh hồn. Nó cũng giống như cuộc đời thăng trầm của mẹ tôi. Lát nữa đây chiếc đò máy hiện ra trên mặt sông đầy với tiếng còi rúc vang trong sương sớm. Và nó sẽ đưa tôi đi đập dinh trên sông nước. Đi xa dần ánh mắt u buồn, và mái tóc rời rời của mẹ tôi trong gió. □

nhỏ xưa

SE SẺ NẬU

chiều xưa đi phố chợ với ba
ba mua chiếc đèn nhỏ con gà
cười tươi con bé đưa tay nhận
cái đầu thổ thổ : cảm ơn ba

qua đèn hàng mứt ơ...ngon ghê
con bé đưa tay định nhón về
ba vội vàng đưa tay cản
con bé cúi đầu mặt ỏ ỏ

bước sang đèn hàng bánh trung thu
giọt châu còn đọng dưới khoé sâu
ba biết mua cho hai cân bánh
con bé cười cười quay đi mau

ba bảo : nhỏ tham ăn, ba chê
hông có ông kia nhìn, kỳ ghê
"cô bé hay ăn cho chóng lớn"
ba cười...bé giận đèn lúc về

ơ nhỏ của ba cái thuở nào
giờ đêm ngủ đã biết chiêm bao
em mười bảy tuổi làm người lớn
nghe nhớ làm sao cái thuở nào

SE SẺ NẬU

tuổi nhỏ
và quê nhà

TẠ NGHI LỄ

Thủa nhỏ, tôi đã sống và lớn lên giữa khu vườn rộng và xanh um của quê ngoại. Những trái tươi xanh của ầu thời vẫn bát ngát nồng hương trong tôi. Vì thế, đến bây giờ, khi đã lớn khôn, tôi vẫn mang nhiều nỗi tiếc nhớ. Bởi, tôi không thể nào tìm lại được một ngày ầu thời hạnh phúc của xa xưa. Và như thế, tuổi ấu thời vẫn luôn luôn là một thiên đường mộng tưởng.

Đôi khi tôi cố hình dung lại con đường thơm thủa xưa, khu vườn cũ, khuôn mặt ngoại và những hình ảnh lộn xộn này nối tiếp nhau xuất hiện trong trí tưởng một cách huyền hoặc, tha thiết.

Tôi trở về tuổi nhỏ bắt đầu với ngôi nhà của ngoại nằm sát bên dòng sông Hiền, có lối nhỏ trái sỏi ra đến bờ sông. Ngôi nhà thật rộng với những hàng cột bằng mít to hơn người ôm được đánh láng bóng. Thủa nhỏ, tôi thường đánh đu lên đó rồi thả xuống như tâm đu tuột ở các vườn chơi trẻ em bây giờ.

Gian giữa ngôi nhà của ngoại được làm nơi thờ phụng tổ tiên, khói hương tỏa nghi ngút quanh năm và gian dưới, ngoại để một lẫm lớn dùng chứa lúa. Trong nhà ít người, chỉ có ngoại và mẹ tôi. Ông Ngoại đã mất từ thủa mẹ tôi chưa lấy chồng. Vì thế bao nhiêu tình thương Ngoại đều dành cho các cháu.

Thủa ba tôi đi lính xa, mẹ tôi cho thuê lại ngôi nhà ở thị xã và đưa anh em tôi về ở với ngoại. Quê ngoại đã cứu mang tôi bằng đôi tay ầu yếm khó nghèo. Ngoại cưng chiều chúng tôi đến nỗi mà mẹ tôi phải la rầy bảo riết rồi chúng tôi hư.

Bây giờ tôi vẫn còn hình dung ra được khuôn mặt phúc hậu của ngoại. Đôi má nhàn nheo. Ngoại thường mang chiếc áo cánh màu nâu. Nói để đi làm việc cho tiện. Thủa nhỏ, ngoại thường cõng tôi trên vai đi khắp làng. Đây, thẳng cháu tui đây. Tui cứng hần lăm, cục vàng của ngoại đây mà. Rồi ngoại hôn cái chụt lên má tôi.

Từ thơ bé tôi đã hưởng hương lòng sườn ằm của ngoại, bàn tay nâng niu từng trái bắp, củ khoai. Có bao nhiêu món ăn vật lạ ngoại thường dành cho mấy cháu. Những lần đi kỳ giỗ thề nào ngoại cũng đem về một lô bánh ít, bánh dày chia cho mấy đứa. Chao ơi, sao mà tình ngoại nồng hương đèn thề không biết.

Tôi cũng đã chấp chững đèn trường học vỡ lòng với ông cậu có họ xa từ thửa về ở với ngoại. Những sáng tinh sương anh em tôi dậy thật sớm, điếm tâm bằng một đĩa xôi sáo thật lớn no căng bụng rồi đèn trường. Tiếng trâu bò lao xao sau bờ dậu hòa với tiếng gọi nhau trong buổi sáng sương mờ là những hình ảnh đẹp tuyệt vời nhất đối với riêng tôi. Những ngày học ở trường làng tưởng chừng như là một chuỗi âm thanh hạnh phúc kéo dài của thửa nhỏ.

Vì là dân ở thị xã về nên mấy đứa bạn trong làng nể anh em tôi lắm. Chúng thường đem cho tôi những chú chim sẻ, chào mào, bướng lau, sáo sậu bỏ trong những tấm lồng nhỏ đan bằng tre nứa. Tôi đã say sưa nằm trong vườn, dưới góc mít to bằng người ôm, nghe mấy chú chích chòe hót vang trong những chiều nắng hạ. Những lần vào rú cầm hái móc, muổng, dâu tiên, cho vào hai túi lớn, nhâm nhí từng hột cho đến khi hết tiết. Hoặc những lần vào mùa nước cạn, cùng tụi bạn trong làng bơi vượt qua con sông lớn đánh nhau với tụi làng bên. Một lần hụt hơi suýt chết đuối. Khi về bị ông cậu làm giáo làng phết mây roi vào mông đau đứt ruột.

Những ngày thơ ấu của tôi cũng trải dài trên cánh đồng hạnh phúc của quê nội, dù không được nồng đượm và thân thiết bằng quê ngoại. Vì, tháng hoặc, tôi mới được về nội vào những dịp dấy má hay những mùa lúa chín với ba má. Vả lại, quê nội xa hơn quê ngoại nhiều. Ở thị xã, muốn về nội, phải vượt qua mấy con sông, từ ngã ba cầu Đông Hà, qua Gia Độ, đèn chợ Hôm rồi mới về đèn Lâm Xuân. Hoặc đi bằng

đường bộ, đạp xe dò đèn Gio Linh. Từ đó vượt qua cồn cát Nhĩ Hạ rỗng đèn mỗi chân. Vì thề mới có câu :

*ngó lên rùng thây toàn xa lạ
ngó về Nhĩ Hạ thây cát trắng phau
anh ơi anh nở lòng nào
để em thơ thân ra vào không yên.*

Bởi vậy, tôi ít về nội dù quê nội quyền rũ tôi vô cùng với hàng dương xanh mướt mọc đều đặn bên bờ biển cát trắng phau. Và những đêm nằm ngủ nghe sóng biển vỗ rạt rào, bắt tận. Quê nội còn có những món ăn thuần túy biển nồng đượm và những ngày mưa rét vào mùa đông, nằm co ro trong chăn, nghe mưa gió bên ngoài buồn ghê nơi.

Những ngày ở nội tôi cũng bắt đầu biết thương những câu ca dao trăm buồn hòa với tiếng văng đưa kéo kẹt. *Đói lòng ăn nửa trái sim. Ưông lưng bát nước đi tìm người thương. hoặc Ra về cởi áo lại đây. Để khuya em đắp kẻo ngọn gió Tây lạnh lùng.*

Niềm thương của tôi dành cho quê nội và quê ngoại không làm sao nói hết. Vì những kỷ niệm này đèn đi bắt chợt và mỗi lần như thế lòng tôi lại chùng hần xuống buồn như khúc tàu độc huyền.

Tuổi nhỏ của tôi cũng rất hạnh phúc với những tháng ngày ở thị xã. Thị xã thật nhỏ bé nằm giữa ngã ba ra Bắc, lên Lào. Là nơi phân rẽ của hai quốc lộ một và chín. Và cũng là sân ga cuối cùng của những chuyến tàu từ Nam ra. *Có chi tàu đổ Đông Hà. Viết thư, chụp bóng gửi về nhà thăm em.*

Tôi đã biết đứng lặng buồn trên sân ga khi con tàu rời bến. Tiếng còi vang trong sáng sớm hay đêm hôm luôn luôn làm tôi xúc động. Nhớ những lần tinh sương, má tôi dẫn tôi ra sân ga tiễn ba tôi. Tôi đọc được nỗi buồn hiện rõ trên khuôn mặt của ba má. Và từ đó, tôi cũng đã thấy nhiều cảnh buồn đưa tiễn.

*những chiếc khăn màu thôn thức bay
những bàn tay vẫy những bàn tay
những đôi mắt ướt tìm đôi mắt
buồn ở đâu hơn ở chôn này.*

Tôi cũng rất thương những chuyến tàu đưa tôi rong chơi trong thiên đường tuổi nhỏ. Đứng bên cửa hông tàu lóng lộng gió, tôi đã say

sua theo điệu nhạc xinh xịch của máy tàu, và không có gì tuyệt thú bằng làm những chuyến giang hồ vật bằng con tàu vọt nhanh trên thiết lộ. Sau này, khi lớn lên, chiến tranh lan rộng, những con tàu buồn bã về nằm co ro trong một góc của sân ga, tôi thấy buồn cho chúng và thương cho tuổi ấu thời các em tôi mất một nguồn hạnh phúc đơn giản.

Tuổi nhỏ của tôi cũng được nồng thương yêu của tình bà bạn trong ngôi trường tiểu học Tê Rê Xa xinh xắn. Thủa ấu thời trong sáng và đầy ắp kỷ niệm vui như pháo tét. Những khuôn mặt bạn bè cũ lần lượt ra đi, ít khi gặp lại. Nên mỗi lần gặp nhau, kỷ niệm tuổi nhỏ thường được moi ra khỏi trí óc, kể nhau nghe nỗi buồn thời còn bé. Những Mừng, Diệu, Minh, Chí, Công, Lộc, Huỳnh, Phú của ngày xưa, bây giờ mỗi đứa mỗi đổi thay, có đứa đã nằm xuống như Huỳnh chẳng hạn, đôi lúc tôi thấy buồn vô cùng.

Nhớ những ngày cả bọn cùng ở một xóm gần nhà thờ, chiều chiều ra dợt banh ở sân cỏ để đầu với tụi xóm chợ, cãi nhau chí chóe, đánh nhau luôn, nếu cần. Những buổi diễn kịch trong các trại hè, bãi trường, liên hoan đều có sự tham dự của chúng tôi, thành công có «bê đĩa» có, nhưng bao giờ những niềm vui chân thành giữa bạn bè cũng mới chính là điều quan trọng.

Tuổi nhỏ tôi cũng sống theo biên chuyện của thời thế. Cũng xuống đường theo phe tranh đấu đi khắp thị xã hồ hào rất cả hòng dù hồi đó chẳng biết chính trị là gì. Tôi còn nhớ, đoàn biểu tình con nít dưới sự hướng dẫn của ông Mùi đi biểu dương lực lượng quanh phố và chợ. Ông Mùi này tục gọi là Mùi «điên». Vì ông ấy mất mát. Khi ông hô «Đả đảo N.K» chúng tôi đả đảo, ông bảo «ủng hộ D.V.M» chúng tôi ủng hộ. Và ông cũng hài hước thêm câu «ủng hộ ông Mùi» chúng tôi theo đả ủng hộ luôn. Và khi biết mình hó mới nhao nhao lên cười. Đám biểu tình biến thành đám hề, pha trò chí chóe.

Tuổi nhỏ tôi là một truyện dài hạnh phúc bất tuyệt mà tôi không thể nào hồi tưởng lại hết được từng chi tiết một. Nhưng tôi rất bằng lòng với thiên đường thơ ấu đó. Và cho đến bây giờ, tôi vẫn nghĩ về nó như nghĩ về một khoảng trời mơ xanh êm đềm, và có lẽ không bao giờ tìm lại được. □

HUỲNH BÁ HỮU MINH

MỘT THỜI KHÔNG QUÊN

Năm đó tôi được 8 tuổi. Số tuổi quá nhỏ để hiểu biết mọi chuyện. Gia đình tôi sống ở miền Trung. Bỏ tôi, một quân nhân hồi hưu. Những hình ảnh nơi quê hương, chỉ còn trong ký ức tôi thật mờ nhạt.

Gia đình tôi thuở đó nghèo lắm, điều này chỉ lớn lên tôi mới biết. Trong thời gian còn tại ngũ, bỏ tôi để dành được một số tiền khá khá. Nên sau khi ra khỏi lính, số tiền đó bỏ tôi hùn với một người bạn, mua lại một chiếc xe đồ cũ để chở khách. Lộ trình ĐN - HA - TK. Đời sống gia đình tôi, nhờ đó cũng chưa đến nỗi nào. Mẹ tôi buôn bán phụ thêm ngoài chợ. Còn bây anh em chúng tôi (ông anh cả mới 11 tuổi) dĩ nhiên, không giúp đỡ gì được cả.

Đời sống tưởng sẽ êm đềm như thế mãi. Nào ngờ, trong một chuyến đi như thường lệ, chiếc xe gặp tai nạn, bị lật. Hầu hết hành khách trên xe đều bị thương. Bỏ tôi, tưởng rằng đã chết. May sao, chỉ bị thương nặng.

Cả gia đình chỉ sống nhờ vào việc chạy xe của bố. Sau tai nạn, gia đình chúng tôi kiệt quệ luôn. Thuở đó, anh em tôi chỉ biết rằng bố gặp nạn. Chứ làm sao biết được vấn đề tài chánh trong nhà, với những đầu óc quá bé như thế. Gia đình chín người, thêm bà nội nữa là mười.

Mười miệng ăn, chỉ trông cậy vào số tiền nhỏ nhoi của bố tôi. Và ít tiền kiếm được ở chợ của mẹ. Dầu cố gắng hết sức, cũng không thể nào tránh được lo âu.

Nhưng bố mẹ vẫn không bao giờ cho chúng tôi biết tình trạng gia đình. Ông bà không muốn tuổi thơ chúng tôi bị ám ảnh vì những hình ảnh không đẹp. Cho nên, chúng tôi vẫn cứ thản nhiên vui sống.

Sau khi đã lành hẳn các vết thương. Bố tôi mới chạy tiền tậu được một chiếc xe đạp ngang, cũ. Sáng sớm, bố tôi chở mẹ cùng với hai gánh đồ ra chợ bán. Nội tôi, đã già. Cũng chạnh lòng cho tình cảnh đau con. Nên mỗi sáng, bà cũng phụ giúp bằng một hàng trầu cau, bán nơi chợ. Chắt chiu từng đồng, dè xén từng cắc. Vẫn không đủ chi tiêu cho gia đình. Trời không đoái hoài, mẹ tôi buồn bán lỗ lã, cạn vốn. Bố tôi lúc đó thất nghiệp. Ông cậu tôi, giúp bố mẹ một ít để làm ăn, nhưng vẫn không lấp được vào chỗ thiếu hụt. Tình trạng kiệt quệ.

Bố mẹ tôi cố che giấu nỗi khổ. Anh em tôi, nhất là anh tôi, vẫn cảm nhận được có một cái gì là lạ trong nhà. Những buổi tối, sau khi chở mẹ tôi về. Bố tôi nhìn đàn con nheo nhóc mà âm thầm đau khổ. Tình thương của người bố không bộc trực như người mẹ. Âm thầm, kín đáo và tế nhị.

Đề những đứa bé khỏi buồn. Sau bữa cơm tối, bố tôi chở mẹ ở phía sau, và một đứa ngồi lên thanh ngang ở phía trước. Chờ đi vài vòng — Bầy đứa cứ thay phiên nhau mỗi lần đi. Lần đầu tiên được nhìn thấy phở ban đêm. Với ánh sáng, với xe cộ dập diu. Thằng bé tám tuổi tôi sung sướng lắm. Nhưng sợ hãi những chiếc xe chạy ngược chiều vô cùng. Những đêm đi dạo đó. Thằng bé về ôm mộng đẹp vào giấc ngủ ngây thơ, vô tội. Đâu biết bố mẹ mình đang trần trọc, đau khổ.

Tôi có một ông chú ở Sài Gòn. Tôi chẳng biết Sài Gòn ở đâu và ông chú tôi giàu sang cỡ nào. Nhưng mỗi khi (tôi nhớ lắm điều này) được tin chú tôi ở Saigon về. Tôi thấy bố mẹ tôi và vài người bà con lo cuống lên. Lặng xặng — xếp đặt, lo lắng đề « đón rước » chú tôi. Điều này làm tôi cũng sợ lây. Sợ nhưng mừng. Vì dẫu sao có một ông chú giàu như vậy, thế nào về chú cũng cho tiền mình. Tôi nghĩ thế.

Sau này lớn lên, bố tôi mới kể cho chúng tôi nghe chi tiết, đề

ngậm ngùi thương cho bố mẹ.

Lần đó, chú Tư về — tôi nhớ rõ — đó là một người đàn ông đẹp trai. Bộ com lê chú mặc làm cho hàng xóm phải khúm núm khi chào ông. Và ông đi máy bay nữa. Đó là điều xa vời đối với đám dân nghèo xung quanh. Chú tôi đi về cùng với bà vợ, mà tôi phải gọi bằng thím.

Bố mẹ tôi lo lắm. Chú về, dẫu muốn dẫu không, bố tôi cũng phải có một bữa ăn nhỏ gọi là. Khôn nạn cho bố, nhà bữa đó hết gạo. Tiền cũng chẳng còn. Làm sao bây giờ.

Trước khi đến nhà tôi, vợ chồng chú mua theo nửa bao gạo. Thấy mang vô nhà mình, bố tôi hỏi hộp, nghĩ rằng dẫu sao cũng anh em. Chắc chú thấy tình cảnh gia đình như vậy, nên chú mua cho. Bố tôi mới bàn với mẹ, qua bên hàng xóm mượn ít gạo, đãi chú bữa ăn.

Bố tôi định khi chú cho nửa bao gạo đó. mình sẽ trả lại gạo mượn, lo chi. Mẹ tôi thật thà tin thề và lùi cửa sau đi mượn gạo.

Khi trách nhiệm đè nặng hai vai. mà mình không gánh nổi, bố tôi có quyền nghĩ đến những điều, mà bình thường bố không bao giờ quan tâm đến.

Hai vợ chồng chú tôi ở chơi đến chiều thì phải đi thăm bà con ở bên vợ. Lúc chú tôi đi, bố tôi hỏi hộp chờ chú tôi « bàn giao » cho nửa bao gạo, nhưng vẫn không thấy chú nói gì cả. Cuối cùng chú tôi đem gạo đi luôn. Bố mẹ tôi đứng nhìn nhau chết lặng, xấu hổ. Nửa bao gạo đó, thật ra của bà thím mua. Không phải để cho bố tôi, mà là cho người bà con bên họ của thím.

Bố tôi kết luận : bố không giận chú tụi bây. Vì bố biết, chú sẽ không giúp đỡ gì được bố khi có thím kề bên.

Những ngày chú ở Đà Nẵng, tôi thấy thỉnh thoảng chú có ghé nhà bàn bạc với bố tôi điều gì — mà tôi chẳng biết... Chỉ thấy bố mẹ tôi thăm thẳm, bàn tán ghê lắm. Và lo buồn ra mặt.

Đến ngày chú tôi trở về Sài Gòn, anh em tôi mới rõ chuyện. Số là, chú thím tôi tuy đã lầy nhau lâu rồi nhưng không có được mụn con nào. Chú tôi thấy bố khó nhọc mới nuôi nổi 10 miệng ăn. Nên chú đề nghị để chú đem theo một đứa về Sài Gòn nuôi dùm và cho ăn học. Chú chọn đứa em gái tôi — Con Hoa — lúc đó mới bốn tuổi. Để con ra,

đau xót từng đoạn ruột. Xa con, thử hỏi bà mẹ nào không đau lòng. Bà mẹ tôi khổ sở, đau đớn lắm.

Sau khi bàn tính với nhau, bà mẹ tôi đành để chú tôi mang Hoa theo. Dầu sao thì Hoa cũng được ăn uống đầy đủ, và khỏi phải thất học sau này. Đó là điều bố tôi sợ nhất.

Về sau, bà biết mình đã lầm. Thì quá muộn.

Sài gòn xa xôi vạn dặm, làm sao bà mẹ tôi đủ tiền đi thăm con khi nhớ thương quay quắt. Bố mẹ tôi đành nhìn chú thím mang Hoa đi. Mà đau đớn tủi hổ chảy nước mắt.

Nhưng tôi thì khác. Tôi còn quá bé để có tâm trạng như bà mình. Nghe nói em mình được vô Sài gòn, sống với bà mẹ nuôi giàu có, đi xe hơi. Tôi sung sướng lắm. Và tiếc rằng chú thím đã không chọn mình.

Mọi đau thương rồi cũng cố quên đi. Bà mẹ tôi còn có trách nhiệm với đám con còn lại. Việc buôn bán càng ngày càng thất bại thêm mãi. Ngóc đầu lên không nổi. Đau khổ và thương nhớ đứa con gái bé bỏng, nhiều khi bà tôi quẩn trí.

Điều mỉa mai cho bà mẹ tôi là bà thím nghĩ rằng «nuôi dùm» bà tôi một đứa là đã giúp đỡ bà tôi. Nên bà «không trả» một cắc. Bà tôi dẫu chết đói tới nơi nhưng chút tự trọng còn trong người, nên cũng chẳng xin giúp đỡ một đồng nào. Chú tôi có thương bà, cũng không thể nào giúp đỡ được. Chỉ an ủi ông ít câu rồi thôi.

Ít lâu sau, chú gọi thơ về cho bà tôi, kèm theo bức hình con Hoa. Nhìn hình đứa bé mặc áo đầm, mang giày, tóc cột hai bím thật dễ thương. Mẹ tôi khóc ròng. Dầu đứa bé có xa lạ cái bề ngoài, nhưng gương mặt đó làm sao mẹ tôi quên được. Bà đưa tay sờ má nó «trong hình» mà tưởng như đang âu yếm, vuốt ve một hình hài thật sự. Bà tôi đứng lặng nhìn thương nhớ.

Còn tôi, nhìn đứa em mình đẹp dễ như thế, tôi ao ước được nhìn thấy Sài gòn hơn bao giờ hết.

Bà tôi viết thơ trả lời chú. Ít lâu sau chú tôi lại gọi thơ về. Lần này, bức thơ mang một ý nghĩa mới cho bà tôi. Chú tôi đề nghị bà nên dọn vô Sài gòn làm ăn. Dầu sao cũng còn hơn là ngồi nhìn nhau chết đói. Nhìn sự thành công của chú, bà tôi cũng tin Sài gòn lắm. Bà bàn với

mẹ. Vấn đề được đặt ra là làm sao có tiền để trang trải cho một chuyến dọn nhà xa.

Chú tôi cứ gọi thơ hỏi thúc. Chú hứa rằng, nếu vô chú sẽ giúp đỡ cho bước đầu làm ăn. Nhưng điều cần thiết nhất đối với bố mẹ tôi, là có tiền. Phải có tiền mới được. Mà chú thì chẳng gọi về giúp đỡ đồng nào. Vấn đề cứ giằng dai như thế cả năm chưa giải quyết được. Bố mẹ tôi thì lại mắc nợ tùm lum. Viễn ảnh thật đen tối.

Trong giờ phút nguy ngập nhất, Trời Phật đã giúp bà mẹ. Bà tôi thường nói thế.

Một hôm bố tôi nhận được giấy lãnh tiền hồi hưu. Bà mẹ tôi mừng lắm. Số tiền nhỏ nhoi, nhưng đối với gia đình tôi là cả một gia tài. Vấn đề đã được giải quyết. Một phần cũng vì thương nhớ bé gái. Bà mẹ tôi thu xếp ra đi lập nghiệp.

Trước khi đi, bà tôi sòng phẳng thanh toán nợ nần hết. Đồng thời báo tin cho chú tôi hay. Ông anh cả tôi vì học trường công, nên ở lại với nội, để học cho hết bậc tiểu học. Như vậy cuộc ra đi chỉ có bảy người: bà mẹ, chị tôi, tôi và ba đứa em nhỏ. Riêng tôi, tôi sung sướng vô cùng khi biết mình sắp sửa đi Saigon. Điều mong ước đã trở thành sự thật. Tôi chạy đi tìm hai thằng bạn nhỏ của tôi để báo tin. Thằng Giới nghe tôi nói, đâm ra mơ ước. Như nỗi mơ ước của tôi cả năm nay. Còn thằng Ngự, xum xoe nhio tôi thêm muốn. Nó nói tôi «viết thơ» về cho nó. Tôi sung sướng, vui vẻ hứa hẹn đủ điều.

Và cái tuổi bé nhỏ đó làm sao tôi cảm nhận được chia xa là một điều buồn. Và tôi ra đi, ra đi để rồi chẳng bao giờ còn gặp lại 2 người bạn nhỏ nữa. Dầu có gặp, chắc gì còn nhớ được mặt nhau.

Chúng tôi đi chuyến xe lửa sớm nhất trong ngày. Nội, anh Thanh và một vài người đưa chúng tôi ra tới ga. Anh Thanh tôi khóc ròng. Bởi vì anh học giỏi, lại học trường công, nên bà tôi không muốn anh phải dở dang sự học.

Chúng tôi lên toa hạng ba. Lúc tàu chuyển bánh tôi thấy mẹ tôi đưa khăn lên lau nước mắt. Bố tôi buồn rười rượi. Nhìn xuống dưới đường, thấy nội và anh Thanh khóc, dù đang nồn nao Saigon tôi cũng buồn theo với sự chia tay này. Và tôi khóc. Tàu chuyển bánh. Bóng nội

và anh Thanh nhỏ dần, nhỏ dần rồi khuất hẳn.

Trời hãy còn tối. Ánh đèn vàng trong toa thật âm và cũng thật buồn. Vì là toa hạng ba, nên hành khách cũng là những người nghèo khổ. Một vài người đã đổ lại giấc ngủ. Anh em tôi, sau khi khóc lóc mệt mỏi cũng đã ngủ lại. Trời sáng, chúng tôi thức dậy, vẫn tưởng mình đang ở nhà. Nhưng khi nhìn thấy nhiều người lạ chung quanh, tiếng máy kêu xịch xịch và cánh vật hai bên đang lùi dần. Tôi mới chợt nhớ đèn chuyên đi của mình.

Mẹ tôi trao cho tôi một gói xôi nhỏ ăn lót bụng. Tôi vừa ăn vừa say mê ngắm cảnh vật, quên buồn.

Mắt tôi mở lớn. Ốc tôi vạch to ra, như cô thu hết những hình ảnh đẹp để này vào. Những hàng cây xanh (mà tôi chả biết cây gì) những cột điện chạy lùi dần. Lâu lâu có một hai ngôi nhà mọc buồn bã giữa khoảng đất trống. Thằng bé tám tuổi say mê ngắm nhìn.

Một chuyến đi lập nghiệp xa xôi với số tiền nhỏ nhoi như vậy, bố mẹ tôi phải tiết kiệm tôi đa để phòng mọi chuyện. Bảy người nhưng bố tôi chỉ mua có hai vé rưỡi. Hai cho bố mẹ, nửa vé kia cho chị tôi. Hai đứa em bé quá, được bố mẹ tôi ẵm vào lòng. Chỉ còn tôi và thằng em kè, thằng Hữu. Nếu bố tôi cũng mua vé, hai đứa tôi phải mất hết một vé. Số tiền không lớn, nhưng đủ nuôi sống anh em tôi được một bữa.

Cho nên mỗi khi người soát vé đến, bố tôi nhét tôi và thằng Hữu xuống gầm ghế. Lấy hành lý che ngoài, để người soát vé không thấy.

Cứ thế cho đến hết lộ trình. Người soát vé đến, hai anh em tôi chui xuống. Khi ông ta đi, anh em tôi chui ra. Thấy hoàn cảnh gia đình tôi như thế, hành khách cùng toa thương hại. Thỉnh thoảng có người cho anh em tôi nắm xôi hay cái bánh.

Tàu chạy được hai ngày thì đến Saigon. Sau khi qua bao nhiêu làng mạc, rừng núi và chui vào mấy cái hầm tối đen như mực.

Điều mà tôi mong mỗi cả năm, bây giờ đã thành sự thật. Tàu vào thành phố. Tôi ngồi chồm hằm ra ngoài khung cửa để ngắm nhìn. Ngang qua bùng binh Saigon tôi trở mắt nhìn mọi vật. Chao ơi, xe đầu

mà nhiều quá. Thành phố đẹp vô cùng. Lại còn những chiếc xe ba bánh, bình thù kỳ quái, đủ màu. Lại còn tiếng máy kêu xịch xịch của nó nữa mới lạ làm sao. Tôi hỏi bố, mới biết đó là những chiếc xích lô máy. Những chiếc tắc-xi, những chiếc xe buýt vàng, xanh. Tất cả chói lòa trước mắt tôi. Lần đầu tiên trông thấy thằng bé say mê ngắm nhìn cho đến khi tàu chạy vào ga.

Đã được báo trước, nên chú tôi đem xe đến đón. Chỉ có mình chú, không có bà thím. Trên đường về nhà chú, chúng tôi lại được dịp ngắm nhìn thành phố «vĩ đại» này. Thành phố mà thằng bé tôi đã mong mới được đến ngay từ khi vừa nghe nhắc tới.

Nhà chú tôi là một xưởng làm ống công lớn, ở đường T.M.G. Điều mong mỗi nhất của chúng tôi là được gặp lại con Hoa. Bố mẹ tôi nôn nóng vô cùng. Tôi nghĩ, chắc bây giờ con nhỏ «ngộ» lắm.

Thật ngỡ ngàng và buồn tủi cho bố mẹ tôi. Chẳng biết chú thím tôi đào tạo, dạy dỗ con bé như thế nào mà khi gặp lại bố mẹ ruột của nó, nó chỉ khoanh tay đứng chào, mà không dám chạy lại sà vào lòng mẹ tôi như lúc còn sống chung trong gia đình. Mắt nó lăm lét nhìn bà thím (mẹ nuôi nó) một cách sợ hãi. Bố mẹ tôi cũng nể vợ chồng chú thím, nên không dám vốn vả với con.

Còn tôi, tâm hồn còn bé bỏng ngây thơ, nhìn con bé em mình có vẻ Saigon quá tôi xum xoe, hỏi han đa diểu. Và tôi khám phá được một điều hết sức lý thú. Giọng nói của con bé rất Saigon không còn «nhà quê». Răng rứa mô tê như tôi nữa. Tôi ngắm nhìn quần áo, giày dép em mình một cách thèm muốn.

Gia đình tôi được chú thím cho ở trên một căn gác dành cho thợ. Bố tôi cảm ơn và dọn hết đồ đạc lên căn gác âm thầm đó. Những ngày đầu trôi qua thật lặng yên. Không biết chú thím nói chuyện, bàn tán gì. Tôi thấy thím không được vui. Rồi những ngày sau đó, mỗi sáng tôi thấy mẹ tôi phải đi mua cho anh em tôi mỗi đứa một nắm xôi nhỏ, không còn ăn cơm sáng chung với chú thím như ngày đầu. Bố tôi bắt đầu xữ dụng chiếc xe đạp ngang đem theo của mình, để kiếm nhà, mượn ở.

Hình như thím tôi sợ tồn kém khi phải chứa chấp gia đình tôi.

Còn con bé Hoa, tình mẫu tử có một mãnh lực thu hút con bé, làm nó quên hết sợ, nó bám riết theo mẹ tôi. Dĩ nhiên có mặt bố mẹ tôi đó, thím tôi không thể nào «day» con bé theo ý mình được.

Gần một tháng tạ m trú ở nhà chú thím. Có hai việc mà tôi nhớ suốt đời. Một, do chính bản thân tôi nhận lãnh. Và một do bố tôi kể lại sau này.

Hôm đó thím tôi bận việc gì, tôi không biết, giao chùm chìa khóa cửa cho tôi giữ. Trong thời gian giữ chìa khóa, tôi đau bụng và phải đi vào nhà cầu và tôi đã sợ ý để chùm chìa khóa rớt xuống lỗ cầu, đẩy nghẹt phân. Tôi quýnh quá, chẳng biết làm sao, chạy tìm mẹ tôi để nói cho bà biết. Chỉ là chùm chìa khóa, nhưng gương mặt hốt hoảng, sợ hãi của mẹ tôi — Suốt đời tôi còn nhớ — làm tôi biết chuyện sẽ không dễ dàng như mình nghĩ. Tôi chạy vọt ra nhà cầu, kiếm cái cây thọc xuống để khều xâu chìa khóa lên. Nhưng nó ở sâu dưới, tôi khều mãi không được. Nghĩ đến gương mặt của mẹ tôi, nghĩ đến bà thím, tôi cô quên hết dơ dáy, nhồm góp, thọc tay xuống lỗ cầu, moi móc dưới đám phân để tìm cho ra xâu chìa khóa.

Tôi chạy đi gặp mẹ tôi, đưa xâu chìa khóa cho người. Bà dặn tôi đừng để chuyện này lọt đến tay thím tôi.

Chuyện đó làm cho đầu óc tôi lớn hẳn ra. Thằng bé chín, mười tuổi, lúc bấy giờ mới nhớ đến phận ở nhờ của gia đình mình. Tâm hồn ngây thơ của nó bắt đầu nhen nhúm một chút thù hận, ác cảm với bà thím. Điều này làm thằng bé biết bố mẹ mình đã phải chịu nhiều cay đắng vô cùng.

Khi anh em chúng tôi lớn lên, trong những buổi nói chuyện gia đình. Tôi hỏi bố, hỏi đó làm sao bố có được một ngôi nhà và làm nên sự nghiệp (dẫu sự nghiệp chẳng là bao). Sau khi suy nghĩ để nhớ lại, bố tôi mới nói :

— Chú Tư tụi bây tuy chết rồi, nhưng bố vẫn nhớ ơn chú. Nhờ có chú bố mới được như ngày nay.

Tôi ngạc nhiên :

— Nếu con không làm thì chú Tư nào có giúp bố được đóng nào để lập nghiệp đâu.

(Xem tiếp trang 95)

CHỦ NHẬT UYÊN ƯƠNG

truyện dài ĐÌNH TIỀN LUYỆN

Tôi chỉ ham dán mắt vào các cửa hàng có tủ kính. Tôi ham ngắm những con búp bê đứng giương mắt thủy tinh góc mái không biết mỏi. Bây giờ có loại búp bê ngộ nghĩnh và dễ thương ghê. Nhưng giá tiền thì chẳng dễ thương chút nào, nhỏ trong lòng bàn tay mà cũng hơn ngàn bạc. Hai oát tì húi cua và kẹp tóc chu miệng hôn nhau thì mắc gần gấp đôi, tôi định chọn làm quà sinh nhật cho nhỏ Hồng dạo nào nhưng phải hậm hực mà chọn một kiểu khác. Nàng này cũng oát tì nhưng là oát tì không quần không áo. Mới tám xong thì phải, hai tay còn giữ chặt cái khăn bông vừa bằng hai đốt ngón tay, mắt mờ thao láo và cái miệng mím lại. Tôi đã thêu chữ H vào chiếc khăn ấy và gói nàng oát tì không quần không áo này làm quà sinh nhật cho Hồng. Con bé bảo, ta cười với nó suốt hai ngày.

Thôi vô đây làm vài cuốn bò bía đã. Tôi và Khanh sà vô dãy hàng quà đông đảo bên đường Pasteur, hai đứa nhai hết một chục cuốn và... tiện miệng, no nê bụng những nước mía và bò viên. Con gái hư, chưa tới chợ đã sà vào hàng quà, tôi và Khanh nháy mắt nhau đứng dậy.

— Bây giờ mi trở lại lấy xe nha Khanh, ta hết hứng thú điếu bộ rồi.

— Thôi đi, bà hành người ta vừa.

— Đi đi, ta đứng đợi, mình đi vòng vòng ra đường Tự do chọn vải.

Khanh cần nhìn rồi cuối cùng nó cũng chiều tôi. Buổi chiều tiếp tục trên những vòng bánh nhỏ qua các con đường ướt nước mưa. Các con đường, cửa hàng, phố xá tôi đã mòn con mắt nhưng hình như bao giờ cũng thấy lạ. Một cuối tuần thiên hạ đi đầy đường và đứng chen chúc nhau trước cửa những rạp hát. Thiên hạ diện quá, xinh đẹp quá, uyên ương quá. Tôi nhớ tới Hoàng và thăm hỏi, không biết có anh trong những đám đông kia, không biết anh đang làm gì trong cùng một thành phố mà tưởng như cách biệt này. Không biết anh có thêm nghĩ tới tôi một chút.

- Chi mà ngồi im lặng vậy mi ?
- Ngắm người ngắm cảnh. Có cần ta tiếp sức không ?
- Khỏi, ta đang cần luyện tập để giữ eo.
- Vậy cho ta đi một vòng bên tàu.
- Thôi đi bà.

Khanh rẽ qua đường Tự Do. Vừa qua khỏi ngã tư thì tôi thấy Hoàng. Trời ơi Hoàng. Tim tôi đập mạnh. Hoàng và người con gái mặc pull vàng bước vào cà phê Hoàng Gia. Tôi đâm vào lưng Khanh :

- Dừng đây đi.
- Chi vậy ?
- Lảo đảo tay lái, Khanh hốt hoảng. Tôi tiếp tục đâm vào lưng nó :
- Thì cứ dừng đây đi.
- Việc gì bà cũng phải đề từ từ, bộ muốn đo đường sao.
- Khanh vừa dừng xe sát lễ tôi đã vội nhảy xuống, đẩy nó, hỏi :
- Bây giờ để mặc ta, mi đi đi.
- Chi vậy Quyên, Khanh ngó tôi trừng trừng, khi không...
- Khanh về một mình đi.

Nhìn bạn van lơn, tôi thậm mong cho nó hiểu rằng, ngay lập tức tôi muốn được phóng tới Hoàng ở bên kia đường, đang cách tôi một người con gái áo vàng *khi không* nào đó trong nhà hàng trước mặt. Về đi, Khanh còn do dự ngó quanh quất tôi lại hỏi nó, về đi để mặc ta một mình, ta van mi. Trời mát mẻ thế này mà bà bỗng nổi cơn,

Khanh đạp xe đi còn quay lại.

Mưa, tôi vẫn đứng đợi cho Khanh đi khuất rồi mới lững thững bước đi. Đi đâu ? Tôi nhìn sang chiếc xe trắng Hoàng dựng trước cửa nhà hàng Hoàng Gia với ý nghĩ cũng qua đó, đẩy cửa bước vào và ngồi lặng cầm ở một mép bàn gỗ Hoàng. Còn người con gái áo vàng *khi không* nào đó, ngồi bên chàng, liệu ta có can đảm ngó họ mà bảo đảm không xảy ra chuyện gì đáng tiếc không ? Tôi cúi mặt, chẳng việc gì phải làm như thế. Đứng khuất vào hàng hiên của một cửa hàng trong lúc tâm thần tưởng bất thường như thế tôi bỗng nảy ra ý nghĩ đi tìm một cái điện thoại.

Phải liên lạc được với Hoàng bất cứ giá nào. Tôi bước vào cửa hàng bán vải hỏi nhờ điện thoại. Cả cuộn niên giám điện thoại nữa, bà chủ cửa hàng phải lục lạo mãi mới thấy nó dưới một súc hàng dày cộm. Đường Tự Do, tay tôi run rẩy dò trên những hàng số, nhà hàng Hoàng Gia đây...

- Xin lỗi có phải nhà hàng Hoàng Gia đó không ạ ?
- Giọng nữ trong treo ở đầu máy đăng kia :
- Vâng, Hoàng Gia nghe đây.

Tôi run giọng :

- Xin cô vui lòng cho tôi được nói chuyện với người con trai mặc áo trắng vừa mới bước vô đó một chút được không ạ.
- Ai đâu, nhà hàng tôi ra vô đông người làm sao biết được.
- Phiền cô, mong cô giúp cho, tôi có chuyện cần lắm. Tôi ở gần đây mà.

— Để tôi xem...nhưng nếu cô ở gần thì tại sao cô không tới ngay đây có phải tiện hơn không.

— Tôi...đau chân. Tôi bị tai nạn bất ngờ.

— Trời đất, nếu thế tôi sẽ cố gắng giúp cô lập tức. Cô có thể tả cho tôi nghe rõ hơn hình dáng người ấy được không, cho tôi biết cả tên luôn để tôi sai bồi đi từng bàn hỏi thì may ra kiếm ngay được.

— Cô cứ hỏi ai tên Hoàng, ông ta vừa mới bước vào với một người con gái mặc áo vàng cách đây chừng dăm phút.

— Cô đợi máy.

Tiếng ồn ào từ đầu dây đẳng kia dội lại, tôi hồi hộp đợi. Và chừng như lâu lắm, trái tim tôi dồn dập nhịp đập trong hơi thở mạnh nóng bừng mặt mày. Mặc mọi người mua bán qua lại chung quanh, tôi cứ ôm chặt lấy cái ống nghe không cần biết tới. Tiếng động mạnh và tiếng người con trai ở đầu máy đẳng kia cất lên *allo*, tôi nhận ra ngay được giọng Hoàng.

— Phải Hoàng đó không ?

— Xin lỗi tôi được tiếp chuyện với ai đó ạ ?

Xa lạ, khách sáo. Hoàng quen nhiều người quá để đâu có thể nhận ra ai. Tôi muốn đùa, muốn xưng đại một cái tên nữ vào đó để nói chuyện với Hoàng. Nhưng đầu phải là lúc này. Một lần cần môi để như muốn bật thành tiếng khóc :

— Hoàng không nhận ra em sao...

— ...Quyên phải không, em đang ở đâu vậy ?

— Em đang ở gần đây, em muốn gặp Hoàng lập tức.

— Chi vậy ?

— Không có chi hết, em muốn gặp Hoàng.

— O...anh đang có bạn, sao bỏ đi được.

Tôi dẫn giọng bất ngờ :

— Mặc cô ta, em chỉ muốn gặp Hoàng một chút.

Im lặng ở cả hai phía, tôi biết Hoàng đang bồi rồi nhưng Hoàng không thể biết là tôi đã «điên» như thế nào. Vì thế Hoàng phải gặp tôi.

— Em chỉ cách đó một lần qua đường.

— Nhưng trời đang mưa lớn.

— Mặc mưa lớn, anh đợi mưa mà tới.

Dứt câu tôi mới chợt nhận ra mình đã quá lớn tiếng, gây chú ý những người chung quanh. Và ngay sau là anh Toàn, tôi giật bản người khi vừa quay lại. Con lốc dữ trong tôi bất ngờ bị chặn đứng, luồng cuồng không kịp nói một câu gì thêm với Hoàng, tôi đặt máy xuống. Rồi cố tự nhiên, tôi gật đầu chào anh Toàn và người con gái đi với anh. Một sự giới thiệu nhỏ, bắt đắ dĩ có lẽ, anh Toàn làm như không biết tới câu chuyện điện thoại của em gái vừa nãy, anh nói về cơn mưa to ở ngoài khiến hai người lỡ mất xuất xi-nê đã mua vé sẵn.

Tôi khen màu hoa trên áo dài của người con gái đứng khấp nép bên anh, chỉ chọn khéo quá, anh háy mắt với tôi cười. Nhưng lúc này, anh Toàn ơi, em chẳng còn hứng thú gì để đùa đùa với anh, hỗn phách em lạc đầu mắt trên con đường này rồi. Hoàng đang nói đang cười đang hút thuốc bên một người khác. Hoàng nói Hoàng thương em nhưng Hoàng không thể tới với em được vì người khác. Và tấm thương hơn nữa, chỉ vì một cơn mưa.

chương mười

Cơn mưa tạnh, trả buổi chiều lại cho anh Toàn và người bạn gái của anh trên đường phố. Cơn mưa tạnh, trả lại tôi buổi chiều đầu tiên trong đời người hiểu thế nào là nỗi cô đơn. Bước ra khỏi cửa hàng bán vải tôi nhìn sang bên kia đường, trước cửa Hoàng Gia, không còn thấy bóng chiếc xe trắng của Hoàng dựng ở đó. Chàng và người con gái áo vàng đã đi trước khi cơn mưa tạnh. Mưa to gió lớn họ quần quýt bên nhau, họ âu yếm vượt nước trên mặt nhau. Để lại mình tôi và buổi chiều mưa co ro. Hoàng, chắc không thể nào anh vui được vì em mong Hoàng, em ám ảnh Hoàng. Bao nhiêu điều thuộc anh đốt trong chiều nay sẽ không cháy nổi một chút âm áp. vì em đang buốt cả hai vai tôi buồn nhớ anh. Trách móc anh, em nào dám, vì hơn một người bạn nhỏ bên anh thì mỗi yêu thương giữa anh và em đâu đã được ràng buộc đầy đủ. Nhưng nếu cầu xé anh được thì em đã làm từ lâu rồi, vì anh vô tình với em lắm lắm Hoàng ơi. Em ghen điên cuồng với tất cả những nơi anh tới, những người bạn gái anh quen. Em yêu anh khờ dại cả tuổi em. Em biết thế song trái tim em chẳng hiểu gì khác những ngỡ ngàng nhớ anh, nhớ anh gặp bội mỗi ngày.

Đi ngang qua cửa Hoàng Gia, tôi phải xua đuổi cái ý nghĩ mình sẽ đẩy cánh cửa kính nhẹ nhàng ấy bước vào trong, ngồi ngoan vào một chiếc ghế và gọi một bình trà hoàng cúc. Tại sao lại không, người con

gái có thể bước vô quán một mình ngồi với một thứ thức ăn hay một thứ thức uống được chứ, tại sao lại coi là dị. Ngồi vào chỗ ngồi còn ấm hơi người thân vừa để lại, nguyên vẹn những hình ảnh xung quanh mà mắt người thân đã đóng đầy và cái ý nghĩ, *tại sao lại coi là dị*, tôi muốn thấy rõ tôi là Quyên Quyên lắm chứ. Nhưng đừng lắm, chân tôi bước qua vội vàng với ý nghĩ tiếp nối, biết đâu ta chẳng bị phiền phức trong đó.

Ở ngã tư tôi không thêm để ý đèn đỏ, băng qua một con đường khác dù không biết đi đâu. Chiếc xe taxi lao vụt trước mặt và một chiếc xe khác thắng vội sát chân, chỉ suýt nữa thì tôi hét lên. Cả chục ông con trai trong chiếc xe Honda màu da bò ló đầu ra huyết gió âm ỉ, tôi chau mày nhìn họ rồi tỉnh bơ tiếp tục đường ta ta cứ đi. Đi với những bước chân nhẹ hẫng. Vừa qua ngã tư dăm bước tôi nghe tiếng gọi Quyên Quyên phía sau, quay lại thấy Tín đang hồi hả bước tới.

— Đi đâu với vã thế Quyên ?

Hắn cười. Trong một thoáng như hạt mưa mới đáp xuống mặt cát mịn, tôi thấy nắng trong thành phố, trong buổi chiều tôi đang mở to mắt nhìn. Và tôi cười với hắn.

— Quyên đi một mình à ?

Tôi chỉ vào chiếc ví đeo bên vai :

— Đâu có một mình, nó nữa đây chứ.

Tín cười lúc lắc mái tóc dài. Người con trai trước mặt tôi, cười với hai môi đỏ như miếng thịt tươi. Tươi cả đôi mắt sói trẻ nhìn nuốt sâu, nhìn sáng rõ. Tôi thoáng ý nghĩ, hắn cũng dễ thương đây chứ, cùng lúc với hình ảnh Hoàng hiện rõ rồi vụt biến.

— Có Tín một mình thì có. Ở đâu mới chạy ra phải không ?

— Không thấy sao, Tín chỉ về phía ngã tư, trong chiếc xe vàng hồi nãy đó.

— Vậy hở, tôi làm bộ, các ông chạy xe ầu quá.

— Người sang đường còn ầu hơn. Đã thế lại còn 'skên' thiên hạ nữa chứ.

Tôi cười dợm bước :

— Ai biết có Tín ở trong xe. Nhưng họ đâu cả rồi.

Vừa buông câu hỏi tôi đã thấy chiếc xe Honda sơn màu da bò bối nẩy ở phía trước mặt, tiếng kèn xe cùng với tiếng cười của bọn con trai cùng vang lên một lúc khi vụt qua chỗ tôi và Tín.

— Cái điệu này tụi bạn tôi còn đi quanh đây vài vòng nữa mới tha, hần nhún vai, bọn chúng phá quá.

Tôi nhận ra Tín hơi khóp. Giá hắn không khóp tôi đã đuổi hắn đi với bạn bè hắn để mình tôi với buổi chiều của tôi, tôi nghĩ, nếu có đi chung với anh chàng này thêm vài câu chuyện khác chắc cũng thú vị lắm. Hơn nữa, trước Tín tôi cảm thấy tôi lớn gấp đôi gấp ba tôi nhỏ bé bên Hoàng, điều đã khiến tôi gần tôi hơn. Nhất là lúc này, Hoàng chỉ là một lần bặm môi đau xót. Vì thế sau một đoạn đường Tín đề nghị cả hai vào tiệm uống nước tôi đã chẳng ngần ngại gật đầu bằng lòng ngay.

— Liệu trong túi có đủ tiền không đây ?

Tôi đùa, Tín đẩy cửa cho tôi bước vào trước ra về rất... nghe của chàng, kéo ghế mời tôi.

— Dư sức bao cả cái cafeteria này.

Chiếc bàn của chúng tôi sát bức tường là một rừng cây cao tới tận trần nhà. Tôi nói, màu xanh của cây làm Quyên chói mắt quá, ớn nữa, khói thuốc mù mịt đèn ngợp thờ, chắc cái máy lạnh ở đây cũng ngợp thờ luôn. Một lát rồi quen. Tín cũng lấy thuốc ra hút, góp vào cái thè tích đầy khói ấy của mọi người. Trông cái dáng vẻ của hắn mang nhiều tập tành tôi muốn cười. Và rồi lại băn khoăn với ý nghĩ, tại sao cứ phải nhận ra thè, trong khi mình đâu đã lớn khôn gì hơn người ta, có thè Tín còn hơn tôi vài ba tuổi nữa là đằng khác.

— Quyên dùng gì ?

— Kem dâu.

— Ở đây không có kem.

— Một ly sữa nóng có không ?

— Chắc có.

Ông con trai Tín có vẻ không lấy làm thích thú lắm khi gọi một ly sữa nóng, nên trước khi người bồi bàn lại hắn hỏi xem ý tôi có đùa không. Tôi cười với mình, nếu vậy hãy để cho anh ta trả tiền một ly

cam tươi.

— Tín cũng cam tươi luôn.

— Con trai ai uống cam tươi. Phải cả phê hoặc 33.

Tín búng tay hăng hái gọi người bồi bàn ghi một cam tươi và một 33.

— Quyên sắp sửa đi học rồi phải không ?

— Chắc cũng phải vài tuần nữa.

— Hè Quyên không đi chơi đâu sao.

— Sao biết không ?

Tôi mở lớn mắt nhìn Tín và bị hấn nhìn trả lại :

— Biết chứ.

Và hấn không thể hiểu tôi nghĩ gì :

— Bộ ở Saigon không vui sao mà phải đi đâu. Còn Tín ?

— Đi chơi lung tung cả, hấn nâng ly bia vàng óng lên miệng, đập xong ống cụ bà cụ cho đi chơi thả cửa.

— Cám ơn ai-bi-em, tôi cười, tôi ưu phải không ?

Tín hơi ngượng :

— Chị Tý Dao nói với Quyên chứ gì.

— Cần gì ai nói, thông minh như Tín tự dưng ai-bi-em phải biết.

Tôi cười làm Tín càng ngượng hơn sau đó, anh ta phải uống liền liền mấy ngụm bia để...lên tinh thần. Ông con trai mười bảy mười tám tuổi, chừng thế, trước mặt tôi sao tôi cứ phải nhận ra đầy đủ những ngây ngô của hấn để muốn bật cười.

— Có uống được bia không, tôi cố tình trêu hấn một cách thích thú, coi chừng say lẩn quay ra đây bi giờ.

— Một chai nữa, hấn ngoác tay gọi người bồi bàn và tôi không ngờ hơi bia đã đưa hấn...tiền bộ mau thế, nếu say thì này giờ ngồi không cũng đã say rồi. Quyên có đôi mắt đẹp quá.

Tôi bĩu môi :

— Tán tôi đây à ?

Tín cười chõi, đầu có, và mắt nhìn của hấn đã bắt đầu khiến tôi phải thu mình lại.

— Cái nhận xét của thằng bạn tôi về Quyên rất đúng.

Tôi giật mình :

— Bạn nào của Tín ?

— Chắc Quyên không biết đâu.

— Nhưng sao họ lại biết Quyên. Mà họ đã nói xấu Quyên chỉ

vậy ?

Tín rót đầy ly bia thứ hai, xoay xoay trong hai bàn tay ôm lấy, rõ ràng là hấn đang áp đảo tôi :

— Quyên là một cô gái rất Việt Nam.

Trời đất, tôi đã lạc vào đâu trong ý tưởng của các ông con trai này. Mà họ là ai mới được chứ, trong khi mình không biết ai khác hơn là một ông con trai ngồi bên mình hôm sinh nhật chị Tý Dao. Cần phải biết, tôi nói Tín có thể cho biết rõ hơn được không. Tín hỏi lại :

— Có phải Quyên có chữ ký một vòng tròn và cái đuôi chữ Q dài ngoằng thế này, hấn vẽ ngón tay trên mặt bàn đá, với một cái hoa bòn cánh ?

— Đúng rồi. Nhưng sao Tín biết ?

— Ở trong cuốn báo xuân trường Quyên.

Thì ra thế. Tôi đã nhớ và đã hiểu phần nào những bạn của Tín là ai.

— Quyên là trường ban báo chí trường năm ngoái phải không ?

— Đầu có. Tại tụi bạn kéo đi bán báo thì theo vậy.

— Bộ Quyên ký tên vào tất cả những tờ báo mình bán ?

Tôi bật cười nói cho Tín hiểu rõ làm gì có chuyện ấy.

— Các ông trường Tín quê thì mỗ, người ta tới lớp bán báo cứ xoắn lấy hỏi tên. Thịnh thoảng để...chiếu khách hàng Quyên chỉ ký tắt tên của mình vào góc trang báo.

— Thằng bạn hấn hạnh có một tờ báo đó và tình cờ tôi khám phá ra, mượn về đọc.

— Chứ Tín không thèm mua báo trường tôi à ?

— Ai mà biết có bài của Quyên trong đó.

— Không đâu.

— Đừng đầu. tôi đọc hết cả rồi.

— Như thế khỏi phải đính chính nữa.

— Quyên ký bút hiệu gì ?

— Đã nói không mà, mình vẫn dốt vũ dốt ai mà dám múa bậy cho thiên hạ cười.

— Quyên nói thế. Báo năm rồi của trường Quyên có cái bìa đẹp ghê.

— Chỉ có cái bìa thôi à ?

— Tôi còn nhớ một câu thơ nữa.

— Đọc nghe được không ?

— *Tôi không chấp nhận chữ «Thị» trong tên người con gái. Nàng nào viết mà ngông nghênh ghê.*

Yên lặng, tôi cúi miệng xuống bờ ly và nghĩ rằng, cũng chẳng nên cho Tín biết tác giả câu thơ ấy là tôi. Và có lẽ tất cả bạn bè tôi trong trường cũng chẳng ai biết tới điều đó. Người con gái đã ngông nghênh của lớp mười một năm ngoái ấy không phải là tôi bây giờ. Tôi bây giờ là Quyên Quyên đang cúi mặt trong buổi chiều thừa thãi ở một góc thành phố ồn ào này. Tưởng tới Hoàng, tự nhiên, không thể không cay mắt xót môi. *Tôi không chấp nhận chữ «Thị» trong tên người con gái*, nghe lại mà thật buồn. Có *không* được đâu, trong cơn mưa lũ ban nãy, tôi đã muốn ném chiếc điện thoại xuống mà chạy băng sang với Hoàng nhưng đâu thế. Hẳn là lúc đó tôi đã có điệu bộ kỳ cục lắm. Giá không có anh Toàn. Mong cho ông ta chỉ mới ở đằng sau tôi, không thôi về nhà hôm nay anh em nhìn nhau chắc lạ lắm lắm. Mặc cô ta. mặc trời mưa, mặc tất cả. Tôi nghĩ miên man, tình yêu có cánh rộng đại bàng như tổng thống Kennedy cũng chẳng giữ nổi một Jacqueline lãng mạn. Với bà: cứ giá nào em cũng phải bỏ đó mà về với anh tức khắc. Làm sao được, em đang ở giữa đại dương mà. Mặc đại dương. Em hãy nhảy xuống nước mà bơi về. Câu chuyện điện thoại từ một thú đồ tới một du thuyền đang lênh đênh trên biển cả chỉ có thế, mà báo chí đã thuật lại, tôi không hiểu người nữ ấy có nhảy xuống nước mà bơi về, tôi không biết người nam ấy có tung cánh bay mà thu khoảng cách giữa hai người ngắn lại, tức khắc, như ý ông ta muốn. Nhưng kết thúc thì ai cũng biết, đó là một sự biến biệt.

— Sao Quyên không nói gì, im lặng mãi vậy.

— Nước cam của Tín ngọt quá.

Tôi cười không vui về gì khi vớt khoanh cam mỏng ra khỏi chiếc ly của mình, bỏ sang ly bia đã cạn của Tín.

— Thôi mình về, Tín. Trễ rồi.

— Trời ở ngoài mưa nhỏ, những hàng mưa làm nhoè nhoẹt các ánh đèn màu quảng cáo chớp tắt hai bên đường phố đã mang một chút lạnh. Dù sao cũng còn là buổi chiều mà tôi muốn đi hết. Thì ta đi. Đi cho thầy đêm và thầy nổi buồn đang ủa tới. Tín đứng sát vào tôi hơn một chút ở bên hàng hiên :

— Tôi đưa Quyên về được chứ ?

— Tín cũng biết điều đó nữa sao, tôi cười mím môi, người say đưa người tỉnh về là nói một điều trái ngược.

— Sức mà say, nhằm nhò gì vài chai bia hạng bét ấy.

Giọng Tín cho tôi nhận ra anh ta để lộ sự khó chịu. Làm sao khác được khi cái bóng lớn của Hoàng cứ trải dài ra trước mặt tôi mỗi lúc. Dù thế cũng chẳng nên để người con trai đã chia với tôi phần buổi chiều thừa thãi này buồn, tôi nghĩ, hẳn cũng quá dễ thương đó chứ.

— Tín định cho Quyên về bằng xe gì bây giờ ?

Tôi dụ dằng nhìn Tín như đã không có một câu nói làm phiền hân. Hẳn cũng quên ngay nỗi khó chịu vừa để lộ, hỏi tôi :

— Quyên hay đi xe gì ?

— Xích lô.

— Chả nhẽ mỗi đứa ngồi một chiếc xích lô, Tín bật cười, như ông tây bà đầm đi ngáo phồ.

Một chiếc taxi. Liệu Tín đủ tiền bao tôi đi taxi không. Sao Quyên cứ phải nói mãi vậy, Tín mở cửa xe cho tôi chui vào trước. Coi chừng cái vật áo đây, hai đứa cười như hai bé con lần đầu tiên được ngồi xe đi phố.

— Rẽ trái đi ông.

Tôi nói với người tài xế. Tín ngo sang tôi, hai con mắt hân tới om :

— Coi chừng Quyên lạc đường.

— Bời thề hỏi nãy mới hỏi Tín có đủ tiền bao Quyên đi xe không.

— Vẫn dư sức cho Quyên đi dạo khắp các đường trong thành phố này.

Cái ý nghĩ đó khiến tôi thú vị :

— Thật không Tín ?

— Thật chứ, để Quyên tha hồ chọn đường.

Tôi chồm về phía trước hỏi người tài xế có đây bình xăng không để cho Tín chắc là tôi không đùa. Hỏi nãy chỉ có ý nghĩ đi vòng ra phía bờ sông một vòng rồi về, nhưng bây giờ thì khác, tôi muốn đi qua nhiều những con đường khác nữa trong thành phố này, biết đâu lại chẳng có sự tình khác tiếp nối : tôi và Hoàng. Thật là khủng Quyên à, tôi bảo tôi, làm gì phải vờ vờ ý nghĩ với Hoàng mãi thế. *Chàng nói chàng yêu tôi để rồi chàng lại chết bởi tay một người đàn bà khác.* Tôi không ở trên bao lơn cao của nàng Christine ngắm xuống con đường mà mỗi sáng sớm người sĩ quan Hoàng gia Anh và đoàn kỵ binh ngang qua. Họ có những đóa hoa của ngày chủ nhật và lời nguyện ước. Còn tôi thì không. Không cả những sôi nổi của một môi tình. Tôi chỉ có đôi mắt của người nữ ấy, đôi mắt rộng để lúc nào cũng tưởng nhớ người không ở bên mình. Và lúc nào cũng muốn khóc. Bởi chàng đâu có nói yêu tôi.

— Tôi thích Quyên có nhiều ý tưởng thật lạ.

— Đi dạo bằng taxi kẻ cũng thú vị đây chứ, Tín thấy không. Chỉ sợ về nhà lại tiếc đã chiểu một con nhỏ lí lắc quá đáng.

Xe ngừng ở một ngã tư đợi đèn xanh, tôi thấy rõ đôi mắt Tín quay sang nhìn tôi trách móc. Cười. Tôi cười để Tín thấy rằng tôi ưa đùa.

— Chắc Tín thường sang nhà chị Dao chơi lắm nhỉ ?

— Cũng không thường lắm. Nhưng được nghe chị Dao nói về Quyên hoài.

— Chị Dao nói sao ?

— Nói tôi nhát.

— Tín mà nhát gì.

Mãi Tín mới nói :

— Hôm nào Tín tới nhà Quyên được không ?

— Không được đâu, ba mẹ Quyên khó lắm.

— Bộ Quyên không có bạn trai bao giờ sao ?

— Không.

Tín im lặng cho đến khi tôi có ý định cho xe rẽ sang con đường về nhà. Hấn' do dự hỏi :

— Thề làm sao gặp lại Quyên được ?

— Như chiều nay, để tình cờ vui hơn.

Nói với Tín thề và tôi đã thấy rõ ràng cái vòng tròn đang quay đều mọi người trong đó. Cái vòng tròn người ta đuổi bắt nhau và chỉ bắt được nhau khi có sự tình cờ. Tình cờ một buổi chiều đã bao chuyện kể tiếp xảy ra. Tôi tình cờ thấy Hoàng và Tín tình cờ thấy tôi. Tình cờ vui tình cờ buồn.

Cho Quyên xuống đầu đường này đi Tín. Tín mở cửa bước ra nhường lối cho tôi, cái vé lúng túng của lúc đầu mà tôi cứ phải nhìn thầy rõ, hấn nói vội :

— Hôm nào Quyên đi học cho tôi đón Quyên được không ?

— Đừng.

— Sao vậy ?

— Quyên ghét mồm mép tụi bạn, tôi đứng xích về một bên, Tín lên xe đi không thôi gần nhà ai thấy.

Tín chui vào xe rồi còn ló đầu ra khi tôi đang lui cui mở ví.

— Xin lỗi nếu có gì làm Quyên phiền...

— Không đâu, cảm ơn Tín buổi chiều, vui lắm — Tôi đưa cho ông tài xế tờ giấy năm trăm — Cho Quyên chia tiền xe với Tín một buổi đi dạo tuyệt vời.

Không kịp để Tín phản đối gì, tôi đưa tay vẫy hấn rồi bước đi thật nhanh.

chương mười một

Cả hai ngồi đối diện với nhau, im lặng suốt cả buổi. Hoàng đột thuộc

liên miên, còn tôi ngồi xé vụn những tờ giấy trong chiếc ví mang theo buồn chết người. Rồi cuối cùng bao thuốc rỗng và tôi không còn can đảm im lặng mãi vậy, cái đầu như một trái bóng căng quá sức chịu đựng của nó, vỡ tung. Sao anh không nói gì với em, anh khinh em đến thế sao? Hoàng bỏ chỗ ngồi, đứng dậy bước đi vài bước rồi bỗng quay lại nắm chắc hai tay tôi, đôi mắt sáng rực. Anh vẫn quý mến em mà Quyên, đừng nói vậy. Em không cần sự quý mến của anh, tôi bặm môi, anh lừa dối em. Hoàng buông tay giữ chặt lấy hai vai tôi lắc mạnh, em nói gì kỳ cục, anh tưởng em phải hiểu mọi chuyện chứ. Tôi đẩy mạnh, vùng khỏi tay Hoàng, quay mặt đi. Em không cần hiểu mọi chuyện, em chỉ biết anh chẳng còn thương em như trước. Tiếng nói Hoàng nóng sau gáy tôi, anh vẫn thương em mà Quyên. Anh nói anh thương em, tôi nức nở, để anh lại ở bên một người con gái khác. Anh là kẻ lừa dối. Em thù anh. Bất ngờ tôi òa khóc to, như tất cả nước mắt thêm trào ra từ trước tới nay gom lại, ngập lụt hai mắt. Hoàng ôm chặt lấy tôi, dỗ dành tôi, giảng giải cho tôi nghe nghĩa của yêu thương. Nhưng tôi chẳng còn nghe chẳng còn hiểu và nước mắt thì cứ đua nhau vỡ ra trên ngực Hoàng.

Thức dậy với hai mắt ướt của đêm, tôi chợt tỉnh chợt mê và bóng Hoàng lúc nào cũng chập chờn qua lại. Cả tôi nữa. Tôi thấy tôi và Hoàng lang thang trên phố, hai đứa buồn như hai con chó hoang. Tôi thấy tôi và Hoàng cãi nhau rồi đuổi bắt nhau. Tôi thấy tôi và Hoàng ngồi trong quán mưa với hai tách trà cúc âm. Rồi tôi thấy tôi biến thành người con gái áo vàng khi không nào đó, gom tất cả những đóa hoa marguerit: trong thành phố đầy một xe, đem đổ ra bờ sông. Rồi tôi thấy tôi biến thành Phượng Tri xé nát những bản du ca và đập vỡ tan tành cây đàn của Hoàng. Kỳ cục nữa, tôi thấy Tín chuyện trò thân mật bên Hoàng. Thấy anh Toàn cầm cái compas thật lớn xoay một vòng tròn trên bãi cát để cả bọn xúm lại chơi trò «ngôi nhà bỏ trống». Và tôi vẫn chẳng tròn được tôi với những ý nghĩ lẫn đầu tiên ám ảnh, tôi tưởng ra chuyện Hoàng và Phượng Tri viết thư cho nhau. Trời đất, tôi không thể chịu đựng được nữa, chính Hoàng đã trao thư tỏ tình nhờ tôi chuyển cho Phượng Tri. Chưa xót đến thế. Oái oăm đến thế. Trời

đất, Hoàng lừa dối tôi và chính tôi cũng lừa dối tôi mà tôi không hay. Khóc ngất bên Hoàng, tôi cào cào trên mặt anh, anh khen tên người ta đẹp, anh nằng nặt lui nhà người ta, anh mang đàn mang nhạc vào phòng người ta ca hát suốt đêm, anh tặng người ta tấm hình đẹp mà người ta thích. Anh yêu người ta chứ đâu yêu gì em...

Phượng Tri tới với Mây, hai đứa hôn hồ như đôi sóc nâu khi tôi ra mở cửa. Chào công chúa, bữa qua mắc đi chơi khuya hay sao mà sáng nay dậy trễ thế. Cho bọn ta viếng thăm cái phòng triển lãm Walt Disney của mi một tí. Tôi đưa cả hai lên phòng, có gì đâu. Vài con chó con mèo con gấu con bambi đem phát cho bọn cháu hết cả rồi, còn hai con búp bê vải mà xí òm à. Trong khi bạn bè ngồi chơi tôi mới vội xuống nhà rửa mặt. Nhìn mình trong gương tôi bỗng giật mình tưởng là ai lạ lắm, mới vài ba ngày sao ta đã thay đổi quá đáng. Đau hồ Quyên. Ừ, ngất ngư mây bữa nay. Tôi nhìn Phượng Tri và nhớ tới câu chuyện tương ra Hoàng và bạn. Có thể nào Hoàng yêu Phượng thật và Phượng cũng yêu Hoàng mà họ dấu giếm? Phượng và Mây bặm nhau cười, Mây lên tiếng hỏi tôi về vụ chiếc kẹp bỏ quên ở nhà Phượng. Quyên đã tìm ra được chưa? Tôi vờ, Phượng có mang theo đó không? Có một người con trai rất con trai, chàng đã tới xin chiếc kẹp của nàng về để làm kỷ niệm. Tôi vẫn ngạc nhiên như chẳng hiểu gì cả và cả hai tần công tôi liên tục. Chàng hỏi thăm nàng hoài à. Em của cô Liên hỏi thăm học trò của cô ấy hoài à. Tôi la lớn để trấn tĩnh mình, xin quý vị để tôi yên ổn chút chút, bịa chuyện xuyên tạc quá đáng là tôi thừa kiện quý vị tận tình đây. Mây không vòng vo nữa, nó đặt câu hỏi bay vút như mũi tên ghim vào trái tim tôi: chứ không phải ông Hoàng đã tỏ tình với mi rồi à? Đừng nói hoang, làm gì có chuyện đó. Mây cười, dấu giếm bạn bè làm chi, bọn ta biết hết rồi. Ông Hoàng đã nói hết với Phượng Tri rồi. Có không Phượng Tri, tôi hỏi, ông Hoàng thân với bố mà bố còn già bộ. Tôi chỉ nói thế và Phượng Tri đã đỏ cả mặt mày để hết lời đính chính. Sau đó tôi thấy nàng ngồi im tò màu lên hết những mẫu giấy

cát sẵn để làm gầu nhồi bông. Người con gái đã cùng tôi mơ thấy giòng sông của một buổi sáng nào êm ái, nàng đang nghĩ gì đang trông tới ai. Nhất định là không thể điên cuồng như tôi trong mấy ngày nay nhớ Hoàng. Giấc ngủ chập chờn để lẫn cả mộng với thực, thực và những điều tôi nghĩ tới, dần vật vờ. Chẳng thà một lần khóc lóc với Hoàng, vỡ chuyện với Hoàng. Cho xong. Hơn là với một trái tim tội nghiệp thế này, khóc âm thầm cho một cuộc tình chưa hẹn đã lỡ, và chẳng hiểu gì cả, một cuộc tình mà mới chỉ là hình như. Hình như tôi và Hoàng. Hình như có chúng tôi và những yêu thương. Tất cả đều bắt đầu bằng sự tình cờ.

Cũng như sự tình cờ buổi sáng Phượng Trì đến với tôi mang một tin mới về bước chân Hoàng. Giá có một thứ viễn vọng kính tôi tin để dõi theo được Hoàng, bắt kịp bước chân Hoàng thì tôi cũng muốn lắm. Tiếc thay thứ viễn vọng kính là trái tim nhỏ bé và tội nghiệp của tôi chỉ có mắt dõi theo bằng tưởng tượng. Tưởng tượng tôi và Hoàng, tưởng Hoàng bên một người con gái khác. Lúc về, Phượng Trì và Mây còn trêu tôi, cho bọn này gửi lời hỏi thăm «thầy cũ» với nha. Hai người kín đáo quá. Tôi cười cho xong. Nhưng không xong, tôi phải nhảm Phượng Trì một câu: Gặp ông Hoàng Phượng nhớ nhắn ông ta gửi trả chiếc kẹp tóc cho mình gấp nhé. Phượng nháy Mây cười, gấp thì gấp cũng phải để tuần sau chứ bộ. Sao vậy? Bộ không biết sao, ông Hoàng mới đi Nha Trang với ông anh mình sáng nay. Bạn vòng tay nhón vòng tay nhỏ gì của các ông du ca du mục đó mà. Mây ông con trai thật kỳ cục, cao hứng là rủ nhau đi biệt. Hình như các ngài sắp rủ nhau vô quân trường ca bài «một hai» cuối năm nay thì phải.

Thật buồn để tưởng tới H. Anh đã xa cái vòm trời nhỏ bé này để tới một thành phố khác. Có phải nơi đó đã hẹn với anh nhiều lưu luyến hơn? Tôi nào giữ được anh, giữ được những ngày yêu dấu mà chúng tôi đã hạnh phúc có nhau. Tôi thắm bảo, rồi đốt hết, cháy hết. Cháy hết cả anh và tôi. Cháy hết cả những ngày tươi đẹp cũ. Mấy ngày hôm

nay với một ý nghĩ ày quanh quẩn và hình ảnh Hoàng. Cả khi ngủ và khi thức lẫn lộn. Hoàng có biết rằng tôi yêu anh đến chừng nào và quý mến những giây phút bên anh biết chừng nào. Sao anh cứ mãi hững hờ khiến tôi buồn đến rũ người. Chẳng thà anh xa. Thì bây giờ anh đã xa. Không biết nơi phố biển ày có gì để anh nhớ tôi một chút. Sáng nay nghe Phượng nói H. đi Nha Trang tôi đã bàng hoàng như mình vừa bị tung lên không trung. H. lại lẳng lẳng đi, không một lời dẫu dò vãng mặt. Rồi trở về với một con người khác, một tâm tình khác... Tôi chẳng dám nghĩ tới nữa. Cái ý nghĩ bướng bỉnh muốn gì làm cho bằng được ngày nào chắc bây giờ tôi phải quên đi. Quên đi cho yên ổn. Gắn tới ngày nhập học rồi đó Quyên. Còn hơn một tuần lễ nữa thôi. Quên đi.

Không biết tôi có quên được. Hay còn phải cháy lên một lần, tắt cả. Cả cái cuốn sổ này với những giòng chữ tội tình này.

Bây giờ tôi mới biết thêm được một chút về người con trai du ca của tôi, chàng có một tâm hồn thật tuyệt vời. Chính những gì chàng viết, dù chẳng ngân lên được thành âm như nó là, cũng đã khiến tôi rung động đến chín vàng một buổi chiều. *Buổi chiều của chúng ta.* Chàng viết như thế đó. Em nào có biết buổi chiều về bên bờ lau sậy. Anh hôn lên những vết thương từ già. Những vết thương như những đóa hoa nở đỏ quê hương. Anh đã thấy chúng ta nắm tay nhau đi qua những con đường. Anh đã thấy những đứa trẻ mắt tròn như những viên bi ve tay cắm lá. Em có nghe, còn anh và hơi thở ấm. Cúi xuống thật sâu hôn buổi chiều. Buổi chiều là đất là cỏ là bạn bè đã chia nhau thời tuổi trẻ. Anh hôn anh môi lạnh mắt mờ. Tay giang rộng nhưng chẳng bao giờ còn với được tương lai. Này em, hãy cúi xuống bên mộ phần này. Còn anh còn buổi chiều và bờ lau sậy... (*)

(*) Nhạc Ng. Xuân Định.

(Còn tiếp)

phạm
thanh
chương

dưới
bầu trời
xanh
đỏ

khi bé rời khỏi tấm mắt mẹ
bé sẽ nghe đôi chân bé hụt hẫng
và bé sẽ cảm thấy thiếu vắng
một cái gì vô cùng không thể nói

ngày xưa bé có hai cái bím tóc
bé thất nơ đỏ, nơ vàng
tâm hồn bé hiền hòa
bé ví mình là một con chim
một con chim trong sớm mai
có nắng hồng ngoài nội
một con chim thật dễ thương

hôm nay bé bắt đầu thấy mình đã lớn
bé bắt đầu thấy mình đã có đôi thay
những đôi thay thật kỳ lạ

khi bé nhìn đôi bướm
vờn quanh trên những khóm hoa
đôi mắt bé
đôi mắt nai khò khạo ngày xưa
đã thoảng lên một nỗi buồn vu vơ...
bé không thể hiểu
và
bé chưa thể hiểu

dưới bầu trời xanh đỏ
có cây lá
có hoa
suối mát
tôi chúc bé
chúc bé là một con chim thật dễ thương.

một tuần vắng mẹ

TRẦN THU HƯƠNG CÚC

Mẹ tôi đi Nha Trang tới một tuần mới về, chị em tôi ở nhà với bà O. Bà O ăn trầu tèm hem, mắt hấp háy lem nhem... thắng cu Thông về như vậy đó mờ sự thật thì O ăn trầu ghê quá. O ăn đèn nổi khi nấu cơm làm thức ăn cho chị em tôi, tôi cứ tưởng O lấy đường cục, đường phèn, đường cháo ra quậy lên rồi thêm xì dầu, mắm muối, bột ngọt, tiêu hành, ớt vào cho vừa ! Ôi cha là ngọt. Sườn rang toàn mỡ không bị cháy đen thui, ngọt ngậy. Trứng chiên có thêm tí đường vào cho nó ngon, xời ơi, O nói vậy đó. Canh cải nấu với tôm già nhỏ ngọt như chè, cũng bỏ đường ! Tôi ngồi chổng đũa nhìn mâm cơm ngao ngán. Tụi nhỏ khoái quá cứ gắp, lùa, húp xì xụp, khen luôn miệng. Có bao giờ mẹ tôi nấu ăn như vậy đâu, lâu lâu lạ miệng mờ, tụi bản ăn như ăn cướp. Tôi bưng chén cơm lò dò ra sau bếp lục tủ lạnh kiếm thịt nguội ăn đỡ vậy. May quá, còn vài khoanh xúc xích, vài miếng ba tê, tôi mang cả ra phòng khách vừa ăn vừa xem ti vi.

— Con Hương đây hở ? Mày ăn thịt xem có mặn không đưa đây tao bỏ vào cho miếng đường !

— Ý a, tôi bật dậy như chạm phải điện hai tay che kín bát cơm, thôi thôi vừa rồi ạ, con mới vừa bỏ xong đây. (xạo).

Thứ ba

Nhỏ Xuân tới chơi báo mẹ mày đi rồi ở nhà được tự do hỉ ! Cũng hông tự do gì, tao còn bà O nữa chi. Ủ nhl. Khiếp, O cứ giương mắt lừ lừ nhìn con Xuân khiến nhỏ teo quá phải về gấp. O nói : Mày phải chọn bạn mà chơi nghe con, tao thấy mặt con đó gian xảo lắm à. Coi chừng nó dọn hết nhà đi mà không ai hay. Trời, trời. O nói gì lạ lùng quá vậy O, bạn thân con mờ, mẹ con với mẹ nó có quen biết nhau nữa mờ. O nói vậy mẹ nó nghe được buồn mẹ con à. Ồi, mẹ con mày bày đặt, bày điệu...

Thứ tư

Được điện thoại của mẹ, cả bọn xúm quanh chờ để nói chuyện với mẹ.

— Allo, Hương đây hả con, đang làm gì đây ?

— Ủ, con sửa soạn đi học đây. Mẹ à, O hông cho tiền con đi học đâu ..

Cu Thức chen vô :

— Xê ra, em nói chuyện mí mẹ. Allo, mẹ ơi. Thức đây, con nhớ mẹ quá. O hông có tấm cho con như mẹ vậy đâu, O đứng xia cục thuốc chạy qua, chạy lại...

Tức thì một lần nữa ông điện thoại được cướp xuống trên tay cu Thức.

— Mẹ ơi con đây, Thông nè. Allo.. mẹ.. vâng, con ở nhà vẫn ngoan đây chứ mẹ. Tồi con coi ti vi tới 9 giờ thôi. Alio.. mẹ không thương con, mẹ chỉ hỏi Hồng Hoàng thôi. Mẹ nè, tháng này con đứng thứ 3 đó, con giỏi hông mẹ... Mẹ thương con gì đi, mẹ nói con giỏi đó... Nhớ có quà riêng cho con nhe. À Hồng Hoàng còn ngủ mẹ, để con đi gọi nó.. Khỏi hả mẹ... Chị Hương, mẹ muốn nói chuyện mí chị nè.

Tôi cảm ông lên nghe :

— Allo, Hương ở nhà có giúp gì O không con ?

— O hông cho con làm gì hết mẹ ạ. O nói tay chân con kêu khào như tều thư vậy làm được gì. Con chỉ trái bần với lại ăn với O thôi. Con dọn ăn cho ba.

— O nầu ăn thể nào, các em có kêu ca gì không con ?

Tôi nhăn mặt :

— O... con không biết, con thấy tụi nhỏ ăn ngon lành lắm.

— Tuần sau mẹ về, sẽ có quà cho các con.

— Vâng con đi học đây, con «cúp» nha mẹ.

Tôi đặt ông nghe xuống rồi xách cặp đi học.

Thứ năm

Ba báo — Con Hương hôm nay nghỉ hai giờ sau nhớ về sớm lau nhà giúp O nghe. Vâng ạ. À, mày hôm nay có gì lạ không con. Thưa ba, không. Xem em có đau yểu gì thì nói cho ba hay liền nghe, thật không có mẹ bày ba lo quá, hôm rày ai đi chợ con ? O đi chợ ba, O không cho con làm gì hết. Ba nè... Hừ, gì ? Gì mà nhe răng cười, kệt «địa» phải không, tụi mày chuyên môn móc túi ba. Bao nhiêu ? Năm trăm được không. Dạ dư rồi ba, con đi học nha ba. Cảm ơn ba nhiều lắm lắm.

Thứ sáu

Người bạn biếu ba giỏ nhãn, tụi nhóc xúm nhau vào chia la nhau chỉ chóc. Ba đi tắm. Tôi dọn cơm cho ba.

Thứ bảy

Có hai giờ Quốc văn, sượng ghê. Luận được 15 điểm, điểm cao nhất, thầy đọc bài luận lên cho cả lớp nghe. Tôi đỏ rừ mặt, xàu hổ thỉ mỗ. Nhỏ bạn ở bên cạnh cứ cầu mãi — ề Hương, lát đi uống chanh tươi nghe. O kay.

Chủ nhật.

Ba cho tiền đi phở chơi, muốn xem xi nè, ăn uống gì thì tùy, ba đưa bà nội đi khám răng. Tụi nhóc khoái quá, diện bộ đồ le nhắt đi. Ba chở bố xuống chợ Bến Thành hẹn 11 rưỡi tới rước chỗ này. Tụi tụi dắt nhau đi ngán ngờ giữa phố phường. Thật là một lũ điên. Lũ điên này ăn mặc không giống ai, đũa váy ngắn, đũa quần tề, đũa quần soọc, đi nghênh ngang. Tụi nhóc cứ bầu vào chỗ bán đồ chơi, đòi mua loạn xỉ

cả lên. Tôi hả ! Tôi thực trẻ hơn, người lớn hơn, tôi kéo cả bọn lên lầu một thương xá ngắm quần áo thiên hạ bày bán. Ôi cha, đủ màu sắc, tôi tự xét lại túi tiền của mình đoạn tiếc rẻ bỏ đi. Theo chân tôi loanh quanh một lát, túi nhỏ đòi xuống — Ừ thì xuống. Thế nào khi mẹ về cũng kéo mẹ đi cho bằng được. Tôi nhủ thầm.

Thứ hai

Cả bọn nhớ mẹ quá, mặt mày buồn thiu. Tôi cũng vậy, bỏ đi năm.

Thứ ba

Đang ăn cơm chiều nghe tiếng lao xao ngoài ngõ. A, mẹ về. Mẹ về ! Cả bọn bỏ cả bát đĩa, reo hò ùa chạy ra, mặc cho bà O lừ mắt bảo im. Tụi nhóc loạn cả lên. Vui quá. □

lên sáu

*đền trường bằng ngón chân se
em tay ôm cặp tay che mái đầu
giữa lòng lớp đứng nhìn nhau
thì ra cũng đã thấy màu thân quen
gửi cho nhau ánh mắt mềm
tình thân ái đã dậy men buổi đầu*

lên mười hai

*sáng trời mặc áo thiên thanh
ngó ra em đã lớn dần thời gian
vẫn còn những bóng mưa ngoan
đi về bằng đầu tay đan giữa trời
mai sau bước xuống cuộc đời
chắc em vẫn nhớ một thời đầu yêu*

TÔN NỮ QUÊ PHƯƠNG

KIÊN VÀNG

BON ANH EM NHÀ KIÊN GIÓ

Buổi sáng Kiên Hai thức dậy, vươn rầu một cái thật dài rồi đi tới từng giường bắt đầu đánh thức các em.

— Dậy mau tụi bay, đồ ăn không dành cho những kẻ ngủ trưa.

Kiên Ba nhảy vọt ra khỏi giường :

— Đồ ăn đâu anh Hai, em đang đói cồn cào ruột gan.

Kiên Ba bị Kiên Hai đá một đá :

— Phải làm mới có ăn, thẳng lười, đi ra ngoài ngắm trời nghe thời tiết rồi vào báo cáo cho ta mau.

Kiên Bốn đã dậy nhưng vừa vươn rầu vừa càu nhàu :

— Mới sáng ra đã ổn, đời không thơ mộng chút nào hết.

Kiên Hai dậy dõ thẳng em thì si lập tức :

— Đây cái thẳng yêu hèn, mi không thể ngồi ngắm mây mà no bụng, lại cũng không thể cứ ngậm nga thì phú suốt ngày để đòi thực phẩm bỏ đền miệng. Hãy chỗi dậy đi làm mau.

Thằng này cũng được ăn một cú đá rất cẩn thận, lăn đờ ba vòng bò dậy rầm rập nghe lời anh.

— Còn thằng Kiên Út đâu ?

Kiên Út vẫn nằm ngon lành trên giường của nó. Có lẽ nó đã thức nhưng chưa chịu bò dậy như các anh. Thường thì nó vẫn được ngủ nán lại một chút vì anh Hai bảo nó là út có quyền đó, để nạt những đứa khác ưa ghen tị. Nhưng hôm nay Kiên Hai cũng lôi luôn cả Kiên Út dậy một lượt.

— Mày thức rồi phải không Út, sao không chịu bò dậy.

Kiên Út tên hự hự :

— Em không thèm.

— Dậy đi, Kiên Hai nén bực tức, dậy mau đi sáng banh mắt rồi.

Kiên Út phụng phịu :

— Ai biểu tôi qua trước khi đi ngủ anh không thêm hôn em chúc em ngủ ngon làm chi.

Trời đất, Kiền Hai đã vung chân định đá cho thằng Út một cái văng khỏi giường nhưng đồng thời cũng kịp nghĩ nó là Út í. Kiền Hai nắm râu lời em dạy :

— Thôi đi ông. nhón rỏichứ không phải còn bé bỏng gì nữa đâu.

Bò dạy nhưng Kiền Út vẫn còn lười lỉnh ngồi một chỗ, Kiền Hai dụ giọng dỗ dành em :

— Em xem râu em cũng bắt đầu dài gần bằng các anh cả rồi. Đó là điều hãnh diện. Chúng ta làm việc để có đầy kho thực. Mùa đông tới sẽ không sợ đói khát..

— Thôi, em không thêm làm việc đâu.

Trời đất giờ thì không thể nén giận được nữa và thằng Út cũng bị anh nó cho một đá như các thằng anh khác, văng ra ngoài cửa.

— Phải siêng năng và kiên nhẫn. Nhỏ không chăm lớn lên làm tên ăn mày.

Hai thằng Kiền Ba và Kiền Bồn thấy thằng Út cũng bị anh Hai đá cho một đá như mình, khoái chí trong bụng nhưng không dám hó hé cười một tiếng. Trong khi đó anh Hai đã sẵn sàng để lên đường.

— Thằng Ba, thời tiết bữa nay ra sao, báo cáo đầy đủ tao nghe coi.

Kiền Ba háng giọng :

— Thừa anh Hai bữa nay thời tiết tốt. Trời trong xanh chỉ có vài đám mây bàng bạc ở phương nam. Gió hiu hiu thổi trên biển.. Nam Hải. Năng to hứa hẹn một ngày trời đẹp kiếm được nhiều thực phẩm.

— Tốt. Còn thằng Bồn đọc kinh bình an chưa ?

— Amen.

— Í, thằng Út mới đây đâu rồi ?

Ba anh phải mất một hồi lâu mới kiếm được thằng Út nấp ở xó nhà lòi ra nhập bọn. Cả bốn vừa xếp hàng ngay ngắn. lớn đứng trước bé đứng sau, xong xuôi thì trời đổ mưa to.

KIỀN VÀNG

một đoạn trong truyện cùng tên sắp thả bò đi khắp nơi

và bạn ngọc

PHẠM HOÀI THƯƠNG (T.Đ. Bền Gành) : Lần này có lẽ bài của bạn không bị lạc. Tòa soạn sẽ lưu ý thơ bạn. Ưu tiên số... 2 nhé !

DÃ UYÊN (Quy Nhơn) : Thơ được đây nhưng mà buồn quá. Thứ tươi sáng thêm một chút xem sao.

LÊ XUÂN HÀ THANH (Phan Rang) : Đủ để cảm một T.N. rồi. Thư của cháu chứng tỏ cháu không còn bé. Cháu có nhiều ý tưởng mới lạ. Văn trong thư gãy gọn, chứng chạc. Cứ dùng lời văn đó mà viết truyện một cách tự nhiên, cháu sẽ thành công.

ÁO TÍM (Huế) : Vậy thì cứ học và rèn rồi đọc T.N. là ổn rồi, cần gì viết cho T.N. Thì giờ là vàng mà. Năm ngoái anh đã ra Huế. Anh ra Huế hoài à. Sau

Giáng Sinh, có thể, anh sẽ ra Huế nữa.

HOÀI GIANG (Bla) : Bạn mới có hai mươi mấy tuổi sao đã nhận mình là già ? Ý kiến của bạn khó thực hiện. Vì, bỏ truyện dài, bạn ngọc sẽ la lối. Mong bạn nên chiều những người khác.

NGY XUÂN SƠN (Sài Gòn) : Nếu chưa về Đà Nẵng, hôm nào ghé tòa soạn chơi. Đi lên bằng công tB Bùi Chu, cạnh nhà sách Nguyễn Bá Tông.

H. (Đà Lạt) : Theo tôi cô cứ việc làm đặc san, ba bốn mùa càng tốt. Đã «ngông nghênh» thì ta cũng chẳng cần ai cõ vắn làm chi. Đừng khoe tài làm thơ...phúng điều của cô, tội nghiệp với chứ. Văn tắt là tôi tiếp tục khuyến khích cô hết mình. (Đ.T.L)

PHẠM THIÊN THU (T.N.P) : Đang hồi hộp, cứ gửi «món quà kỳ cục», đừng có ý ám sát ai trong tòa soạn là được. Vì dù sao cũng còn nhiều người yêu đời...hồi hộp.

THỰC OANH (Sàigòn) : Đã nhận được bài Oanh viết, đang xem. Anh vẫn có mặt thường ở tòa soạn, sau 4 giờ chiều. Đã có sẵn những con số...đợi. (Đ.T.L.)

VÕ THANH LIÊM (Sàigòn) : Hãy cho T.N. những hình vẽ thật..T.N., dễ thương và đơn giản thôi. Đề dành...văn nghệ lớn cho người khác. Sẽ chọn ít mẫu vẽ của Liêm để làm cliché.

TRẦN VŨ (Sàigòn) : Bài của bạn ngọc được đọc hai lần trước khi đưa xếp chữ. Loại bỏ sửa chữa hay cắt xén đó là...nghề của TKTS. Đôi khi cũng vì lý do hoàn toàn kỹ thuật, sau khi xếp chữ lại phải cắt xén thêm một lần nữa, nghĩa là bắt đầu đi là n. Riết tác giả sẽ buồn, nhưng buồn năm phút thôi. Rồi tiếp gửi bài mới chứ cô nhỏ.

THANH XUÂN (C.K.N. Cam Ranh) : Bạn thân mến, văn chương của tôi không đi chung với cuộc đời của tôi, đúng như bạn nghĩ. Bởi vì bạn muốn nghĩ sao thì nghĩ. Cuộc đời không đẹp như văn

chương nên mới cần có văn chương để thoát. Nhưng bạn nghĩ sai, hoàn toàn sai, khi cho rằng tôi núp sau tờ báo T.N. «để làm chuyện khác». Đừng mơ mộng bạn. Đừng tưởng T.N. là cái gì ghê gớm, là một hậu thuẫn chính trị vĩ đại. Văn văn, T.N. chỉ là một cuộc chơi của những ai chưa muốn già vội và còn chút hy vọng. Tháng sau, tháng nữa, lúc ta quá nản vì chạy tiền mua giấy in báo để... huề số hội, ta sẽ cho T.N. chết. Hết hết chỗ «núp». Bạn khuyên tôi đừng sống xa thực tế, đừng đi với mộng. Bạn muốn tôi nhìn «những thằng oắt con, chưa dứt sữa đã phải đi làm bôn phận». Báo T.N. không phong cho chúng tôi cái sứ mạng đó và chúng tôi cũng không đủ khả năng, kiên thức «nhìn» văn đề đó. Đây có lẽ là câu trả lời chính xác nhất: Muốn T.N. tháng tháng còn được ra 2 lần, tòa soạn chúng tôi chỉ có thể «nhìn» mọi vấn đề bằng đôi mắt nai. Thân ái chào bạn.

KI (Nha trang) : Khi gặp nghịch cảnh, hãy nghiên răng mà chịu đựng. Đó là một danh ngôn của một danh nhân. Con hãy phân đấu bằng lòng quả cảm và trí sáng suốt của con. Mày món thuốc con kê toa cho ba chả khác gì bác sĩ. Thỉnh

hoàng nhớ viết thư thăm ba nhé!

NGUYỄN MINH HÀ (Qui Nhơn) : Đề nghị của bạn không gặp một trở ngại nào hết. Có điều, diễn thuyết tại một trường, phải được bạn giám đốc chính thức mời và, hình như, phải xin phép chính quyền địa phương. Khi chúng tôi nhận được thư mời, sẽ cho bạn biết ngay ra để bạn lo tổ chức. Thân
VƯƠNG ĐÌNH HẢI (Đà Nẵng) : Cảm ơn bạn đã muốn T.N. phải sống. Vàng sẽ gắng vượt như bạn thường gắng vượt đồi núi Trường sơn. Bài của bạn, tòa soạn sẽ đọc sau.

TRẦN LÊ ANH VŨ (KBC 3337) : Những tác giả KBC yêu cầu đừng ghi KBC của họ khi đăng bài. Do đó, Vũ không thấy «những tác giả KBC». Sẽ chiều ý Vũ. Cảm ơn lời thương T.N. nồng nàn của Vũ.

BỒN BỒN (An lạc Tây. Ba xuyên) Số báo em thiếu, may ghê nơi, hãy cầu. Chừng em lên Sàigòn học lại, ghé tòa soạn sẽ biếu em. Chúc em mập ú vì ăn nhiều bồn bồn ở quê nội.

CHUYỀN HOÁN (Gia định) : Bạn đúng là.. bạn ngọc tri kỷ. Về hình bìa, vì ít tiền trả các họa sĩ bên ngoài nên đành để họa sĩ nhà «thao

túng». Nhưng theo ý tôi, họa sĩ nhà đã cố gắng rất nhiều. Về bìa báo thường xuyên cũng khó lắm bạn ạ!

DÃ UYÊN (Quy Nhơn) : Thư lục bát của cháu kể như đã điều luyện nhưng mà buồn não nề. Vui lên một tí, được chăng?

NGÔ VĂN HẬU (Quy Nhơn) : Vàng, sẽ gửi cho ông. Ông đón nhận. Cảm ơn ông nhiều.

HỮU PHŨ (KBC 4988) : Đừng ngại những tiêu tiết đó. Khi đăng, tự ý tòa soạn sẽ sửa chữa.

TỪ THUYỀN (Đà Nẵng) : Bút hiệu này đọc đáo rồi đôi làm chi. Chớ nên quan trọng hoá một chuyện bình thường. Chúc cháu sớm khỏi bệnh.

NGUYỄN NGÃ (Đà Nẵng) : Ô, sao lại xấu hổ. Bài mới của cháu, tòa soạn còn đọc. Nếu khá, sẽ chiều ý cháu liền.

NGUYỄN CUNG KHANG (Kon-Tum) : Thường thì các bạn ngọc viết cho T.N. không đòi hỏi nhuận bút. Nếu bạn muốn nhuận bút, từ nay nên ghi ở bán thảo ba tiếng «Có nhuận bút». Khi ấy, bài được đăng, dĩ nhiên T.N. sẽ gửi bạn khoản nhuận bút tượng trưng là 1.500 đồng. Cảm ơn bạn đã chúc lành cho tôi.

MỘNG NGÂN VÂN NGHIỆP (Gia Định) : Có sự lộn xộn ở tòa soạn đó, thực ra chỉ có một số 146 là văn thơ tuổi nhỏ thôi. Khi có dịp, em hãy đem thơ lên, đừng lo muộn màng. Về thư dán bao nhiêu tem, em nên tới Bru Điện để người ta cân và cho biết số tem cần dán.

DIỄN LAM (Xóm Dương N.T) : Đã nhận được thư của bé. Về những giọng viết an ủi Lữ Đức Nghiêm, xét ra khỏi cần.

ĐINH XUÂN MỸ (Sài Gòn) : Bài hợp lệ là bài viết trên một mặt giấy. Sẽ gửi biếu cháu nếu bài của cháu được chọn đăng.

NGUYỄN LONG (Hội An) : Sẽ lưu ý bài vở của cháu.

MINH (Nha Trang) : Vậy thì cháu cứ hy vọng đi nhé!

MAI VŨ (Sài Gòn) : Danh nã sẽ phát hành cuối năm con Cọp để bạn ngọc thưởng thức trong những ngày đầu năm con Mèo lây hên. Và giá 800 đồng. Em mua ở tòa soạn thì giá 400 thôi. Hãy lên cơ sở Hải Âu (cũng chỗ T.N.) mà mua VDTYN giá rẻ.

NGH (Tam Kỳ) : Đừng làm tiên tri. Hãy làm người chờ đợi. Bạn sau chớ chép thơ chung với thư.

TRẦN QUỐC CƯỜNG (Châu Đốc) : Cho chú cái địa chỉ nhà cháu để chú có thể liên lạc bằng thư riêng hầu xúc tiên vụ sách tìm bạn ngọc.

LÃNG DU (Quảng Trị) : Trước hết bạn phải gọi «trái cầm» của bạn để tôi xem đã, rồi mới có ý kiến và giúp bạn.

THLN (Quy Nhơn) : Cháu đã là bạn của T.N. Tạp chí T.N. không tổ chức «gia đình». Vậy cháu làm bạn đỡ nhé!

NGUYỄN VĂN TÁC (KBC 7022) : Cứ gọi về đi, rào đón chỉ nữa.

TR (Sài Gòn) : Sẽ đăng «Biển chiều» khi làm số TN về Biển. Như thế, hẳn cháu khỏi cần theo chân thi sĩ Thai Đề lên rừng đốt than.

NGUYỄN NGỌC HẠNH (Sài Gòn) : Đồng ý, sẽ ký tặng cháu đủ một lô chữ ký để cháu xếp chung với một lô trứng vịt lộn. Không, CCN ấy là một cô bé thích CCN ở CỜ EĐYA. Đã chuyển cho K.V.

HOÀNG VĂN TUY HÒA (Bla) : Phải nói là cảm ơn Tuy Hòa đã cho DA. nguồn cảm hứng viết N CGNĐMCTV chứ không nên nói TH cảm ơn DA. Và cảm ơn luôn em nữa.

NT TIÊU MY (Ninh Hòa) : Tuấn

tới cháu sẽ nhận được số báo ấy. Người ta chưa trả báo về, lấy đâu gọi ngay cho cháu. Nhà cháu có gần tiệm bán nem không? Chúc cháu thi đậu vào Sư phạm N.T.

KIM TRUNG (Đà Nẵng) : Viết bất cứ thứ giấy nào, khổ giấy nào, nhưng nhớ rằng chỉ viết trên một mặt thôi. Viết hai mặt là loại vì thợ sắp chữ chề, dù bài có chọn đăng. «Bố già» bảo ông ấy lùn tí mà có tay quá dài, nếu bạn không với tới, ông sẽ với tới bạn. (ĐTL)

CHU NGẠN THƯ (Bình Dương) : Có một sự nhầm lẫn lớn, song nên coi là bé tí. Cần xin lỗi, T.N. sẽ xin lỗi bạn vậy. Câu trả lời, sẽ dĩ «gay gắt» vì ông Tạ Nghi Lễ không đọc kỹ thư của bạn. Vậy hôm nay chính tôi minh xác: Mùa

sương xuống thấp của Chu Ngạn Thư đăng ở số 143 hoàn toàn khác với một truyện của Chu Ngạn Thư đã cho đăng ở tạp chí Thời Tập. Tuy nhiên, bạn sau bạn đừng gửi một truyện cho 2 rồi lại mất công đòi đừng đăng vì báo số 1 đăng trước báo số 2.

DAO CA (Mỹ Tho) : Chú có xuống Mỹ Tho vào hồi 10 giờ 30 ngày chủ nhật 13-10. Và đã gặp một vị trong ban tổ chức. Nhưng phải về Sài Gòn lúc 11 giờ 30. Vì một lý do không thể giải thích.

HÀ VI (Sài Gòn) : Chú không hiểu cháu muốn «thanh minh» chuyện gì. Đã không một ai ở T.N. gọi cho báo Q.C. hỏi thăm về cháu. Vậy quên đi cho tiện nếu như có trót xảy thêm một trường hợp L.Đ.N.

*của những tâm hồn bệnh
của những người đã nhận biển là bạn
là chị và là mẹ muôn đời*

NHỮNG MÀNH SAO TRỜI
truyện ĐINH TIÊN LUYỆN
đã phát hành khắp nơi

MỘT THỜI KHÔNG QUÊN (Tiếp theo trang 64)

Bồ tôi gật gù :

— Đúng, chú Tư tuy chẳng giúp được đồng nào không phải chú xấu, nhưng còn thím tư đó, chú chẳng làm gì được hơn. Bù lại, chính như câu nói của chú, đã làm cho bồ dựng được chút sự nghiệp này.

Bồ ngừng nói, uống hớp nước trà. Rồi chậm rãi kể tiếp :

— Hồi đó ở tạm nhà chú thím, bồ thấy thím có vẻ không bằng lòng nên bồ mới chạy kiếm cái nhà nào mượn ở đỡ. Nhưng với số tiền nhỏ nhoi, bồ không thể nào làm được việc gì. Còn làm việc, bồ mới chân ướt chân ráo đặt chân đến Saigon, đường xá còn chưa thuộc, bồ làm được việc gì bây giờ. Chú con thì không muốn bồ làm cho chú. Chú nói, dầu sao bồ cũng vai anh. Vì trước khi đi, chú con có hứa giúp đỡ, nên bồ tin và ỷ lại. Có lần bồ mở miệng nhờ chú giúp đỡ, chú con mới nói với bố rằng : Anh đừng trông cậy nơi tôi, anh phải tự gây dựng lấy sự nghiệp cho anh và cho mấy đứa nhỏ. Chính vì câu nói đó mà bồ tự ái, bồ vật lộn với đời sống. Dầu chẳng rảnh đường xá, dầu khổ cực nhưng cuối cùng bồ đã thành công.

Nghe bồ kể, tôi thương bố vô ngần. Tôi biết bồ đã phải gian nan ghê gớm để nuôi sống gia đình.

Sau lần chú tôi nói thề, bố tôi suy nghĩ, điều cần thiết là phải có được căn nhà riêng để ở. Bồ tôi xông xáo đi tìm nhà. Có một người đồng hương bằng lòng để lại cho bồ tôi ngôi nhà ở ngã ba Ông Tạ, với giá rẻ. Hồi đó ngã ba Ông Tạ là một bãi đất gần như hoang vu, với nhiều nghĩa địa, chỉ một số nhà ít ỏi. Và trộm cướp, du đảng đầy đường.

Bồ tôi kiếm điểm lại tiền. Chỉ có được bằng phân nửa giá tiền ngôi nhà. Mượn chú thì bồ tự ái. Nên bồ tôi mới gặp một người bà con vai chú của bồ (mà tôi gọi bằng ông) để mượn. Sau khi để bồ tôi năn nỉ hết nước miếng, người bà con này mới cho bồ tôi mượn ít tiền. Nhưng với điều kiện : Bắt bồ tôi phải làm giấy nợ, có lời. Và sau một năm, nếu bồ tôi không trả được, ông ta sẽ siết nhà.

Bồ tôi cay đắng nhìn người bà con, đành chấp thuận. Cảm ơn rồi mang tiền ra về. Bố tôi nghĩ, dầu sao ở nhà mình, cho dù ăn uống

thiếu thốn, vẫn thầy thoải mái và sung sướng hơn là ở nhà người ta để chịu nhiều nhục nhã. Điều mà bồ tôi sợ nhất, là tâm hồn của các đứa bé con bồ phải hoen ố, mặc cảm.

Dầu bồ cố tránh, cũng muộn mất rồi. Tuổi thơ của thằng con bồ đã sớm biết hận người. Nó không còn nhìn Saigon bằng hình ảnh đẹp, dễ nữa, sự nghèo khổ của bồ mẹ làm nó lớn hẳn ra. Nó mong cho chóng lớn, để kiếm được thật nhiều tiền. Và ném vào mặt những người bà con quá tốt của nó. (Sau này lớn lên và mãi mãi, thằng bé thuở đó đã không thực hiện được giấc mộng con nít đó)

Sau khi đã định cư, bồ sạch tiền. Chú tôi biết chuyện. Nên lên bà vợ giúp bồ một ít vật liệu để buôn bán. Một mình, một xe đạp. Bồ tôi rong chạy suốt từ Saigon, Gia Định vào Chợ Lớn, rồi ngược lên Gò Vấp. Để kiếm hàng, tìm mỗi buôn bán.

Trời Phật không phụ lòng trông cậy của bồ mẹ tôi. Do sự chịu khó của bồ mẹ và của chúng tôi. Cuối năm bồ mẹ tôi gom góp được đủ số tiền để trả nợ cho ông tôi, cộng thêm tiền lời. Gia đình lại trở nên thiếu hụt. Ngược lại bồ mẹ tôi không còn lo sợ mất chỗ ở nữa. Cuộc sống lại bắt đầu bằng con số không.

Riêng tôi, tuổi nhỏ nào mà chẳng ham có bạn. Tôi làm quen được vài đứa bé cùng trang lứa. Nhưng chúng nó hay đem giọng nói miền Trung đặc sệt của tôi, ra làm đề tài chê riếu, tôi xấu hổ và mặc cảm nên « chẳng dám » giao thiệp với chúng, không có gì buồn hơn cho một đứa bé không có bạn.

Đừng ai ngạc nhiên khi thấy một đứa bé V N, « lời đời » hơn bất cứ một đứa bé thuộc dân tộc khác. Chúng nó sớm biết đau buồn, dĩ nhiên nó phải sớm khôn lớn. Chúng không tìm thấy trong tuổi nhỏ của chúng những thiên đường thật sự, chúng phải tạo ra một thiên đường khác, một thiên đường trong tưởng tượng. Rồi ngụy lẫn, dăm chằm, say mê với thiên đường do mình tạo ra đó.

Mỗi người, ai cũng có một thời để nhớ. Tùy theo hoàn cảnh. Với tôi, tuổi nhỏ của tôi là cả một thời, mà có lẽ suốt đời tôi không bao giờ quên được. □

bài nhận được từ bạn ngọc

VĂN

giọt mưa, yên hương, chí, tôn nữ thu nga, vũ vân vi, phan hồng thu, huỳnh bá hữu minh, thi ca, minh lý, chinh thủy, long châu, monkey, n. m. hoàng, chân dung, lê thúy mai, bảo hương quyên, hoàng thị tuyết nga, n. nguyễn, hoa trắng, thư, áo tím, nguyễn xuân sơn, đông t. v. , biên, hoài giang, trần quốc văn, nguyễn đông an, trần thị thu ba, trầm lãng, phi thanh, áo tím, hoàng thị tuyết nga, nguyễn thị thanh xuân, lưu bửu tịnh, p. hữu bằng, vương đình hải, nguyên ngã, nguyễn duy khái, giọt mưa, lí lí, yên thủy vi, áo tím, hoài mơ hà nội, lá vàng, hoa hiên, hoàng chương, trịnh đề hát tề, lê nguyên thủy, nghy, tuyết oanh, nguyễn thủy vi thu, lê nguyên nghiêm, hàn đặng, linh orchids, eva, nguyễn bình thường, cô rồi, phạm kim phượng, tề em xê, nguyễn hát giang, huỳnh tân phúc, mắt to, mai thanh, nguyễn công minh, thủy châu, hồng hải, áo tím, huỳnh thái nam.

THƠ

phạm vũ viễn phương, trần thanh nga, tô ngậy, nguyễn vĩnh linh, hoài châu đặng thị, ti ti, nguyễn ngọc tâm, maguerite, quang nguyễn liên, đông nghi, tề thương tề, dã nhạc, huê, hoàng du thủy, quan sơn, phan di hương, tôn nữ quỳnh tương, petit trang, huỳnh bá ngọc, thi ca, phạm hoài thương, hạt cát, nguyễn thiện, vũ hoàng viên, se sẽ nâu, ngô quý sinh, nguyễn thị vi thu, rong rêu, diễm ca, lê thị thanh thủy, trần mộng hoàng, tô ngậy, dững, võ tịnh yên, hoàng trúc ngữ, mộng nguyệt cầm, nguyễn nguyên nguyệt, nguyễn thăng hoa, nguyễn ngọc ngữ, trần hữu nghị, tạ chí

thân, võ cung hạ, trương minh nhân, thy an, hạ yên, cao văn chiến, nguyên tân cư, dững, hoài diễm từ, nguyên hà thanh, mây lãng du, hữu tường, lê hoàng lê, phạm hoài thương, nguyễn văn ngọc sinh, nguyên dững, phan bích hoài, từ thủyên, trần hòa nhã, kim tâm, chương đào, phạm kim phượng, t. tr. liuh tuyết, tam thu, nguyễn mộng du, hà dương thủy, thiên tú, trần diễm việt dững, ngu nhật phồ, hoài ihu từ, phạm dzu k, nguyễn thể phương, duyên dung quân, lâm thị thảo, phạm duy phong, phan tam khôi, từ thủyên, lê phước dạ đặng, nhạc thốc, bùi hữu miên, vũ hoàng miên, lý băng tâm, nguyên thiện, trần thu hương cúc, trần thị mai hương, thường mộng, trầm thị dễ thương, nguyễn man mang, trần hữu miên, petit trang, miên sa, thy an, nguyên thiện, vũ hoàng viên, hạt cát, bách luật, quan sơn, đông nghi, nguyễn hà tha, áo tím ngày xưa, bảo lê, trà xanh, anh thu, yên hương, cung tường linh, lâm thúy, hoài đông, lưu đông khánh, diễm ca, quan sơn, phương ngọc, trịnh cao châu, lam thủy, trương công trí, tt, chinh thủy, phạm nghiêm linh, mộng bình thường, phạm trương, thạch vinh, ti quỳnh, hoàng thị tuyết nga, phạm hoài thương, nguyễn thủy miên, nguyễn văn hòa, tam anh, hoa trắng, võ cung hạ, thanh vân, dương quốc tuần, hoài giang, trần quốc văn, nguyễn đông an, bùi hữu miên, ni la trầm mặc, biên, dã yên, bòn bon, nguyễn ngọc tâm, trầm lãng, bộ lạc thương, cúc tím, áo tím, phạm xuân dững, tề em xê, nguyễn thị thanh xuân, tam anh, lưu bửu tịnh, trần lê anh vũ, p. hữu bằng, nguyên dững, phan nhả yên yên, ti tan, phạm long sơn, bùi hữu miên, nguyễn vân thiên, từ thủyên, cao văn chiến, chương cung, phương, nguyễn long, petit trang, nguyễn man mang, nh. đàn, hồ huiễn tường, hà dương thủy, mộng ngân vân nghiệp, bùi du sơn, hoàng trọng lập, đông t.v., nguyễn sauh tông, huỳnh bá ngọc, bảo lê, tề hát, đào ngọc hiên, Jalau, hoàng văn tuy hòa, vũ vũ, hoàng văn nam, hạ ly minh, trần miên thạch, nguyên lan, tuyết oanh, lê bình phương, la nguyên hoài, chuyển hoán, mai tơ, vi nha, đào ngọc hiên, tô ngậy, nguyễn thanh tâm, lê đông tùng, trần quốc cường, mộng ngân vân nghiệp, ngh, mai vũ, hạ trầm ca, nguyễn thị miên, nguyễn đông an, trần đức oanh, trần diễm việt dững, võ cung hạ, dương thoại, lê thị vườn thu, nh. đàn, phạm long sơn, ady.

Một đời người chỉ có một lần
đề' câu trai nói :

**CẢM ƠN EM ĐÃ
YÊU ANH**

phát hành
trung tuần tháng mười
1974